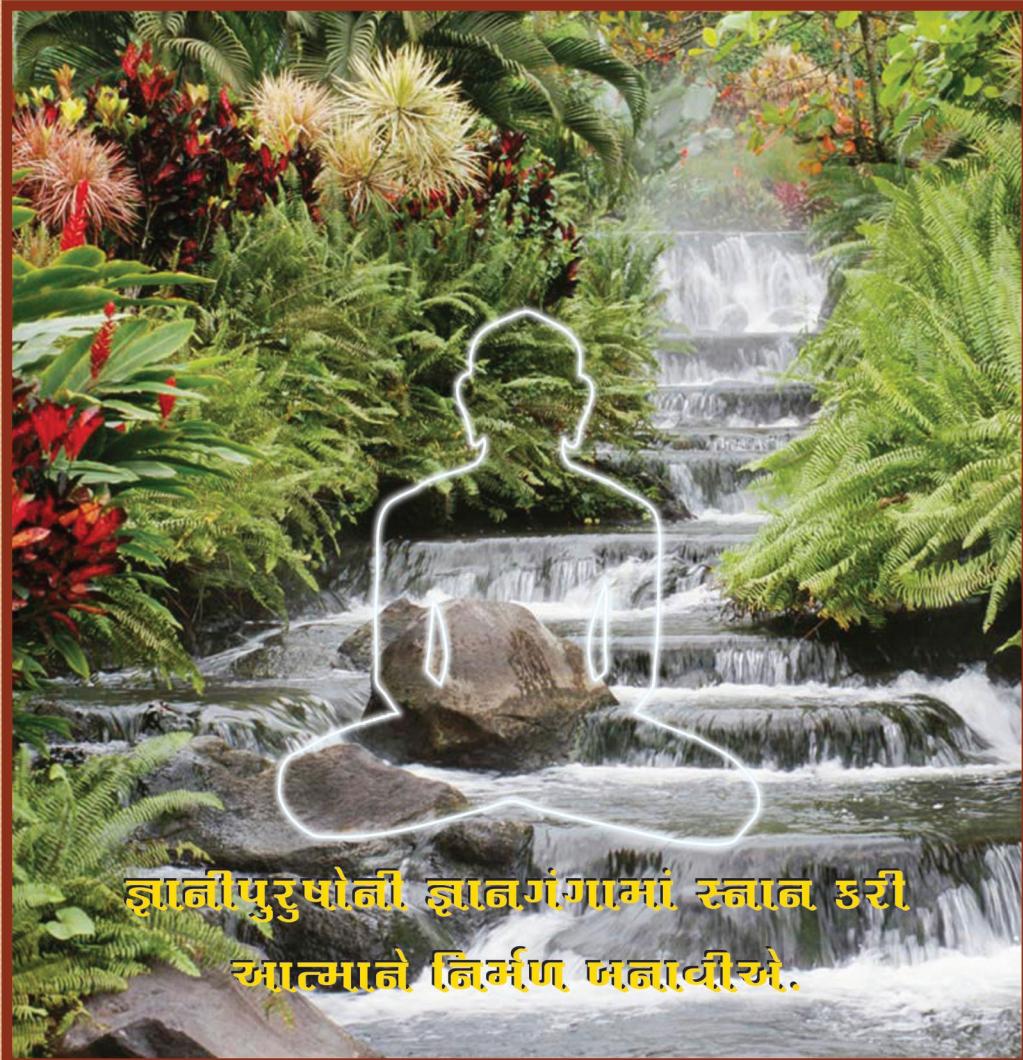

શ્રી રાજ-સોભાગ સદગુરુ પ્રસાદ

અંક : ૫૭ (ત્રિમાસિક)

માર્ચ-૨૦૧૨

Published by :

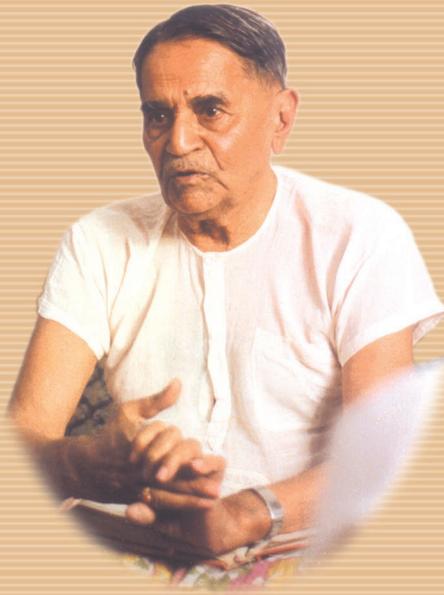
Shree Raj-Sobhag Satsang Mandal

Sobhag Para, SAYLA-363 430 (GUJARAT-INDIA)

Tel. : 02755-280533, TeleFax : 280791

Email : rajsaubhag@yahoo.com

Website : www.rajsaubhag.org

નો હાજ કુલ્લિં માણસ
નીચાં વાર્ષિકાના નદી
ઉપથોગ નાણી કુરીએ
નો હાજ રેખસ અમાણું
નો હાજ માણું હાનીએ
નો હાજ આણું હાની
અને જાણું હાની
કાણું હોના હાની
નો હાજ હાની હાની
કહુંકા, તારું પદ્ધાતા
નો હાજ હાની હાની.

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર વચનામૃતજી

પત્રાંક - ૨૧૩

(પુ. ભાઈશ્રીએ પત્રાંક-૨૧૩ ઉપર કરાવેલ સ્વાધ્યાય)

આ પત્ર પ.કૃ. દેવે પુ. સોભાગભાઈ પર મુંબઈથી
ફાગણ સુદ-૪, શનિવાર, ૧૯૪૭ની સાલમાં લખ્યો.

પુરાણપુરુષને નમોનમઃ ।

આ લોક ત્રિવિધ તાપથી આકુળવ્યાકુળ છે.
જાંઝવાના પાણીને લેવા દોડી તૃષ્ણા છિપાવવા ઈચ્છે
છે, એવો દીન છે. અજ્ઞાનને લીધે સ્વરૂપનું
વિસ્મરણ થઈ જવાથી ભયંકર પરિભ્રમણ તેને
પ્રાપ્ત થયું છે. સમયે સમયે અતુલ ખેદ, જવરાદિક
રોગ, મરણાદિક ભય, વિયોગાદિક દુઃખને તે
અનુભવે છે; એવી અશરણતાવાળા આ જગતને
એક સત્પુરુષ જ શરણ છે; સત્પુરુષની વાણી વિના
કોઈ એ તાપ અને તૃષ્ણા છેદી શકે નહીં એમ નિશ્ચય
છે. માટે ફરી ફરી તે સત્પુરુષના ચરણનું અમે
ધ્યાન કરીએ છીએ.

આ જગતના જીવો ત્રિવિધ તાપાન્જિથી આકુળતા
- વ્યાકુળતા અનુભવી, સતત બળતા હોય છે અને
એ તાપાન્જિથી પોતાની જતને મુક્ત કરવાનો ઉપાય
કેવો કરે ? તો કહે કે જાંઝવાના પાણીથી પોતાની
તૃષ્ણા છિપાવવા ઈચ્છે એવો એનો ઉપાય છે અને
આવો જે જીવ તે અનાદિકાળથી જન્મમરણ,
જન્મમરણ કરતાં ખેદ, રોગ, ભય, વિયોગનું દુઃખ
એમ સતત અનુભવ્યા કરે જ છે. એમ કહ્યું કે આ
દરેક દરેક જીવ અશરણ છે કે એને આ દુઃખમાંથી
મુક્ત કરાવી શકે એવું કોઈ શરણ નથી. પછી એમ
કહ્યું કે એક સત્પુરુષનું જ એને શરણ છે, જે એને
તાપ અને તૃષ્ણાથી મુક્ત કરાવી શકે. આમ કહી અને
પ.કૃ. દેવે કહ્યું કે, ‘માટે અમે ફરી ફરી સત્પુરુષના

ચરણનું ધ્યાન કરીએ છીએ.’ સંસાર કેવળ
અશાતામય છે. કોઈ પણ પ્રાણીને અલ્ય પણ શાતા
છે, તે પણ સત્પુરુષનો જ અનુગ્રહ છે; કોઈ પણ
પ્રકારના પુણ્ય વિના શાતાની પ્રાપ્તિ નથી; અને એ
પુણ્ય પણ સત્પુરુષના ઉપદેશ વિના કોઈએ જાણ્યું
નથી; ઘણે કાળે ઉપદેશોલું તે પુણ્ય રૂદ્ધિને આધીન
થઈ પ્રવર્તે છે; તેથી જાણો તે ગ્રંથાદિકથી પ્રાપ્ત થયેલું
લાગે છે, પણ એનું મૂળ એક સત્પુરુષ જ છે; માટે
અમે એમ જ જાણીએ છીએ કે એક અંશ શાતાથી
કરીને પૂર્ણકામતા સુધીની સર્વ સમાધિ, તેનું સત્પુરુષ
જ કારણ છે;

આમ જોઈએ તો સંસારમાં તો માત્ર અને માત્ર
અશાતા જ છે. જીતાં આ જન્મમરણ કરતાં જે જીવો
છે એ જીવોને પોતાના જીવનની અંદર ક્યાંય પણ,
જરાક પણ, થોડી પણ શાતા છે તો એ શાતાનું કારણ
સત્પુરુષ જ છે. એટલે જો જીવને થોડીક શાતા છે તો
એણો જે પૂર્વભવની અંદર પુણ્ય ઉપાર્જિત કર્યા એ
સત્પુરુષના બોધની પ્રાપ્તિના હિસાબે એ પુણ્ય ઉપાર્જિત
કર્યા. જેનાથી એને થોડીક શાતા છે. એટલે પ.કૃ. દેવ
કહે છે કે એક અંશ શાતાથી કરીને પૂર્ણકામતા
સુધીની સર્વ સમાધિ, તેનું સત્પુરુષ જ કારણ છે;

પછી તો એક અંશ શાતા અને પૂર્ણકામતા સુધીની સર્વ સમાધિ, એટલે તો એ જીવ કઈ દશાએ પહોંચી ગયો ! પણ એ બધાનું કારણ એક સત્ત્વપુરુષ જ છે. સત્ત્વપુરુષમાં આટલી બધી સમર્થતા છતાં જેને કોઈ તૃપ્ણા નથી, કામના નથી, ગર્વ નથી, ગારવ નથી કે ઉન્મત્તતા નથી. આમ કહી કૂ. દેવ કહું કે એવા આશ્રયની પ્રતિમારૂપ સત્ત્વપુરુષને અમે ફરી ફરી નામરૂપે સમરીએ છીએ. હવે આગળ સત્ત્વપુરુષની સ્તવના કરતાં કહે છે કે ત્રિલોકના નાથ વશ થયા છે જેને એવા છતાં પણ એવી કોઈ અટપટી દશાથી વર્તે છે કે જેનું સામાન્ય મનુષ્યને ઓળખાણ થવું દુર્લભ છે; એવા સત્ત્વપુરુષને અમે ફરી ફરી સ્તવીએ છીએ. તો હવે આટલી બધી સમર્થતા જે જ્ઞાનીપુરુષમાં છે, તે જ્ઞાનીપુરુષને ત્રણે લોકનો નાથ વશ થયો છે. એટલે કે એનો આત્મા પરમાત્મામય બની ગયો છે. તો આવી પરમાત્મામય દશા અને છતાં એના કર્મનો ઉદ્ય એવો કે સામાન્ય મનુષ્ય એ મહાપુરુષને ઓળખી ન શકે. કેમ ? તો કહે તેના ચિત્રવિચિત્ર ઉદ્ય. એમાં પણ જો સંસાર અને વેપાર હોય તો તો જીવ જ્ઞાનીને ઓળખી જ ન શકે. જેમ પ.કૂ. દેવને સંસાર છે, તો સંસારી વેશ જોઈ લોકો જ્ઞાનીપુરુષને ઓળખી શકતા નથી. તો આપણે આમ જો હતિહાસમાં જોઈએ તો જેટલા જેટલા જ્ઞાની મહાત્માપુરુષો થઈ ગયા એ બધા મહાત્માપુરુષના ચિત્રવિચિત્ર કર્મના ઉદ્ય, તો સામાન્ય જીવ તો તેનો ઉદ્ય જોઈને તેને ઓળખી જ ન શકે, એને પહેચાની ન શકે અને છતાં પણ એની એવી અદ્ભુત દશા હોય. તો પ. કૂ. દેવ કહે છે એવા સત્ત્વપુરુષને અમે ફરી ફરી સ્તવીએ છીએ. આમ સત્ત્વપુરુષની સ્તવના કરીએ છીએ. હવે આમ જ્ઞાનીપુરુષના લક્ષે વાત આવી કે જ્ઞાનીપુરુષને ત્રણે લોકના નાથ વશ થયેલા હોય, આ એક વાત. પછી બીજી વાત કે એક સમય પણ કેવળ અસંગપણાથી

રહેવું એ ત્રિલોકને વશ કરવા કરતાં પણ વિકટ કાર્ય છે; તેવા અસંગપણાથી ત્રિકાળ જે રહ્યા છે, એવાં સત્ત્વપુરુષનાં અંતઃકરણ, તે જોઈ અમે પરમાશ્રય પામી નમીએ છીએ. તો એક સમય અસંગ થવું. અત્યારના તો શિબિરલક્ષે મોટા ભાગના સાધકો છે અને એ સાધકો જાણો છે કે આ અધ્યાત્મમાર્ગનું આરાધન કરતાં કરતાં પોતે પોતાની ભૂમિકા તૈયાર કરી અને એ ભૂમિકા તૈયાર થયા પછી ગુરુકૃપાએ એને અંતર્મુખતાનો માર્ગ મળ્યો અને એ સાધક આંતરિક રીતે પોતાની સાધનામાં એકાગ્ર થવાનો પ્રયત્ન અને પુરુષાર્થ કરે છે. હવે એ પુરુષાર્થ કરવાની અંદર ખાલી એક સમયને માટે થઈને પણ પોતાના આત્માને અસંગ બનાવવો, દ્રવ્યથી અને ભાવથી અસંગ કરવો એ કેટલું કપડું છે એ સાધક પોતે જાણો છે કે એ કેટલું મુશ્કેલ છે ? અને પ. કૂ. દેવ તો આની અંદર એમ કહે છે કે ત્રણે લોક એને વશ કરવો સહેલો છે, પણ આવું અસંગપણું સાધ કરવું એ એનાથી પણ મુશ્કેલ છે. તો હવે એક સમય અસંગ થવું એ આટલું બધું કઠિન છે અને એ મહાપુરુષ, એ જ્ઞાનીપુરુષ ત્રણે કાળને માટે અસંગ જ રહેતા હોય છે. તો એ કેવી અદ્ભુત વાત બની ગઈ ! કેવી આશ્રયકારક વાત બની ગઈ ! કે જીવને એમ થાય કે હું આટલો આટલો પુરુષાર્થ કરું, આટલાં વર્ષોથી પુરુષાર્થ કરું અને હજુ અસંગતા સુધી પહોંચવું મારા માટે ઘણું વિકટ છે અને એ અસંગતા સુધી પહોંચ્યા પછી પાદ્ધું એ ભૂમિકાની નજીક આવ્યા પછી પણ એક સમય માટે અસંગ બનવું એ કેટલું કઠિન અને કપડું છે. તો આ જ્ઞાનીપુરુષ તો અહોનિશ, રાત અને દિવસ અસંગ રહે છે. એટલે કે પોતે પોતાનો આત્મા કે જેને પોતાના આ ત્રણે જાતના શરીરથી અસંગ બનાવી અને પોતે પોતાનો બધો વ્યવહાર કરતા હોય. તો પ.કૂ.દેવ કહે છે એવા સત્ત્વપુરુષનાં અંતઃકરણ જોઈને પહેલાં તો

અમને આશ્ર્ય થાય છે કે આ કેવી રીતે એમણે કર્યું હશે ? આ બધાં બંધન કેવી રીતે એમણે કાપેલાં હશે ? કેવી રીતે તોડેલાં હશે ? એનું આશ્ર્ય વક્તા કરે છે અને પછી કહે છે કે અમે એને નમીએ છીએ. વંદન કરીએ છીએ. પછી આમ જેને કહીએ કે જીવને બધા દુઃખથી મુક્ત થવું હોય તો એને જ્ઞાનીપુરુષના સહારાની જરૂર છે અને એ જ્ઞાનીપુરુષનું સ્વરૂપ કેવું ? એ કૃપાળુદેવે ટૂંકાજામાં જણાવું. હવે પરમાત્મા સાથે વાત કરે છે કે હે પરમાત્મા ! અમે તો એમ જ માનીએ છીએ કે આ કાળમાં પણ જીવનો મોક્ષ હોય. તેમ છતાં જૈન ગ્રંથોમાં કવચિત્ પ્રતિપાદન થયું છે તે પ્રમાણે આ કાળે મોક્ષ ન હોય; તો આ ક્ષત્રે એ પ્રતિપાદન, તું રાખ અને અમને મોક્ષ આપવા કરતાં સત્પુરુષના જ ચરણનું ધ્યાન કરીએ અને તેની સમીપ જ રહીએ એવો યોગ આપ. તો જૈન દર્શનની જે માન્યતા છે એના અનુસંધાનની અંદર પ્રથમ તો વાત કરી કે અમે તો એમ જ માનીએ કે આ કાળમાં પણ મોક્ષની ગ્રાન્ટ થાય, છતાં પણ ગ્રંથમાં પ્રતિપાદિત થયું છે એમ આ કાળમાં મોક્ષ ન હોય તો એ પ્રતિપાદન તું રાખ, એટલે આટલું કહી એમ કહે છે કે અમને મોક્ષ નથી જોઈતો પણ અમને સત્પુરુષના ચરણનું ધ્યાન જોઈએ છે. એટલે આમ જો આપણે વિચારીએ કે જ્ઞાનીપુરુષના શરણમાં રહે અને એના ચરણનું ધ્યાન કરવું, જેને આપણે કહીએ કે આશ્રયભક્તિ કરવી. આશ્રયભક્તિ એટલે કે જ્ઞાનીપુરુષના શરણમાં, એના આશ્રયમાં રહી અને એની ભક્તિ કરવી અથવા બીજી રીતે કહીએ કે એના ચરણનું ધ્યાન કરવું. તો પ.કૃ. દેવનો જે આશ્રયભક્તિનો પત્ર છે. એટલે જીવને જો આશ્રયભક્તિની ગ્રાન્ટ થાય તો અત્યારના વર્તમાનની અંદર મોક્ષપ્રાપ્તિ માટેના જેટલા ઉપાયો છે એમાં સૌથી નિકટમાં નિકટ મોક્ષપ્રાપ્તિનો ઉપાય હોય તો એ

આશ્રયભક્તિ છે અને જો આ વર્તમાનકાળમાં જીવ આ રહસ્યને બરાબર સમજી લે, એને બરાબર જ્યાલ આવી જાય અને બસ, મુક્ત થવા સિવાયની બીજી કોઈ એના અંતઃકરણની અંદર કામના ન હોય, ભાવના ન હોય તો આ સૌથી ટૂંકામાં ટૂંકો રસ્તો એ પોતાના કલ્યાણ માટેનો છે. એમ કૃ. દેવ કહે છે. મોક્ષ આપવા કરતાં સત્પુરુષના જ ચરણનું ધ્યાન કરીએ અને તેની સમીપ જ રહીએ એવો યોગ આપ. બસ, તો આવા યોગની પ્રાપ્તિ કૃ. દેવ ઈંચું છે. તો આપણે પણ જેમ આ આશ્રયભક્તિની વાત કરી એમ આ યોગની મહત્વા કેવી છે ? અથવા તો હશે. એના પર ખૂબ ખૂબ વિચારણ કરવી જોઈએ. કેમકે કૃપાળુદેવે આ વાત આ રીતે મૂકી એટલે આ વાતનો આપણાને વિશેષ અને વિશેષ જ્યાલ આવે. તો હવે આવો યોગ માગ્યો અને પછી પરમાત્માને કહે છે કે હે પુરુષપુરાણ ! અમે તારામાં અને સત્પુરુષમાં કંઈ ભેદ હોય એમ સમજતા નથી; તારા કરતાં અમને તો સત્પુરુષ જ વિશેષ લાગે છે; કારણ કે તું પણ તેને આધીન જ રહ્યો છે; અને એમે સત્પુરુષને ઓળખ્યા વિના તને ઓળખી શક્યા નહીં; એ જ તારું દુર્ઘટપણું અમને સત્પુરુષ પ્રત્યે પ્રેમ ઉપજાવે છે. કારણ કે તું વશ છતાં પણ તેઓ ઉન્મત નથી અને તારાથી પણ સરળ છે, માટે હવે તું કહે તેમ કરીએ ? હવે જે આ મહત્વની વાત, કે પરમાત્મા અને જ્ઞાનીપુરુષ એની વચ્ચે કંઈ ભેદ નથી એવી બુદ્ધિ થવી એ બહુ બહુ જરૂરનું છે. પ.કૃ. દેવના બીજા ઘણા ઘણા પત્રો છે કે જેની અંદર એ રહસ્ય એમણે મૂકેલું છે, કે જીવને બસ જ્ઞાનીપુરુષ કહો કે ભગવાન કહો, એ બંને એક જ છે એવી દફતા પોતાના અંતઃકરણની અંદર થઈ જવી જોઈએ. આપણે વીસ દોહા જે દરરોજ આજ્ઞાભક્તિમાં લઈએ છીએ તો એમાં છેલ્લી જે કરી છે એમાં એમ કહે છે (પડી પડી

તુજ પદપંકજે....દેઢતા કરી દેજે) તો ભગવાન પાસે તેના પદપંકજે વંદન કરીને શું માગે છે ? કે હે ભગવાન, સદગુરુ અને સંત તે તારું જ સ્વરૂપ છે એવું મારા અંતઃકરણની અંદર દૃઢ કરાવી દે અને જ્યારે એ દેઢતા આવે ત્યારે જીવનાં બધાં કાર્યો સીધાં, સહેલાં અને સરળ થવા માટે એટલે પહેલી વાત એ કે અમે તારામાં અને સત્પુરુષમાં કાંઈ બેદ હોય એમ સમજતાં નથી. વળી એનાથી પાછું વિશેષ એવું કે જે બધાના અંતઃકરણની અંદર આ વાત જલદી બેસે નહીં કે તારા કરતાં પણ અમને તો સત્પુરુષ વિશેષ લાગે છે. હવે આમ તો ભગવાન કેટલા ઊંચા પદે છે ? ક્યાં બિરાજમાન છે ? અને છતાંય કહે છે કે અમને તારા કરતાં તો સત્પુરુષ જ વિશેષ લાગે છે. કિર્દ અપેક્ષાએ લાગે છે ? કારણ કે તું પણ તેને આધીન જ રહ્યો છે; અને અમે સત્પુરુષને ઓળખ્યા વિના તને ઓળખી શક્યા નહીં; એટલે જો આપણે ભગવાનને ઓળખવા હોય તો આપણને એ ઓળખાણ જ્ઞાનીપુરુષ જ કરાવી શકે. એટલે દરેકે દરેક જીવ છે એને ભગવાનની ઓળખાણ કરવી હોય તો તેને પ્રથમ જ્ઞાનીપુરુષની ઓળખાણ થવી જ જોઈએ. તો જ એ જીવ ભગવાનની ઓળખાણ સુધી પહોંચી શકે છે. એટલે અમે સત્પુરુષને ઓળખ્યા વિના તને ઓળખી શક્યા નહીં એ જ, એટલે ભગવાનને કહે છે કે તારું દુર્ઘટપણું, એટલે ભગવાનને કહે છે કે તું સીધો કાંઈ અમને મળતો નથી. કેમકે તને ઓળખવો એ જ સામાન્ય જીવ માટે બહુ કઠિન અને કપડું છે. એટલે એ ઓળખાણ તો અમને જ્ઞાનીપુરુષ જ કરાવી શકે એટલે એ જ તારું દુર્ઘટપણું અમને સત્પુરુષ પ્રત્યે પ્રેમ ઉપજાવે છે. બીજું કે તું વશ છતાં પણ તેઓ ઉન્મત્ત નથી. આ પાછી બીજી વાત કે જો તું વશ હો. પણ જ્ઞાનીપુરુષ તો છે ને એને પોતાને અંદરથી કોઈ જાતની ઉન્મત્તતા હોય જ નહીં. કેમકે એ પોતે પોતાના

આત્મસ્વરૂપની અંદર એવા હરી ગયા હોય, કે એને પછી કોઈ કોઈ બીજા સામાન્ય અજ્ઞાની જીવોની અંદર રહેતા જે ભાવો હોય એવા ભાવો તેના અંતઃકરણમાં હોય જ નહીં પાછું તું વશ છતાં પણ તેઓ ઉન્મત્ત નથી અને તારાથી પણ સરળ છે, ભગવાનને કહે છે કે તારાથી પણ એ સરળ છે. સરળ એટલા માટે કે જીવ છે એ ભગવાનનો વિશ્વાસ મેળવી નથી શકતો પણ જ્ઞાનીપુરુષનો વિશ્વાસ તરત જ સંપાદન કરી શકે છે. એટલે ભગવાન ભલે ઉપર બેઠા અને મોટા છે. કદાચ સરળતાના ગુણનો વિચાર કરીએ તો એ મોટો ગુણ ભગવાનમાંય છે અને છતાં આપણે આમ સીધેસીધા એની સાથે ઓળખાણ પ્રાપ્ત કરી શકતા નથી પણ આપણે ભગવાનને ઓળખવા હોય તો જ્ઞાનીપુરુષનો સંપર્ક તરત જ તે કરાવે. આપણે સરળ બન્યા તો જ્ઞાનીપુરુષ તો સરળ છે જ. એ તરત જ હાથ પકડે. એટલે આમ કીધા પછી ભગવાનને કહે છે કે હવે તું કહે તેમ કરીએ. તો ભગવાન પાસે સત્પુરુષને એણે થોડાક ઊંચા બતાવ્યા. એ જે ઊંચા બતાવ્યા એ જ આ માર્ગનું રહસ્ય છે કે જે અંતઃકરણની અંદર બેસું બહુ કઠિન છે. બહુ મુશ્કેલ છે અને સામાન્ય જીવો તો આ રહસ્યને સમજ ના શકે અને કદાચ આ વાત વાંચીને એના મનની અંદર ખોટા વિકલ્પો પણ ઉભા થાય. પણ જે જીવને આ વાત એકદમ સમજાઈ જાય એના માટે માર્ગ એકદમ સરળ બની જાય. તો હવે ભગવાન સાથે આવી વાતચીત કર્યા પછી ભગવાનને કહે છે હે નાથ ! તારે ખોટું ન લગાડવું કે અમે તારા કરતાં પણ સત્પુરુષને વિશેષ સ્તવીએ છીએ; જગત આખું તને સતવે છે; તો પછી અમે એક તારા સામા બેઠા રહીશું તેમાં તેમને ક્યાં સ્તવની આકંક્ષા છે; અને ક્યાં તને ન્યૂનપણું પણ છે ? એટલે જગતના બધા જીવો ભગવાનને સતવે છે. પણ જ્ઞાનીપુરુષની સ્તવના

કરવી જોઈએ એ એને ખ્યાલ નથી અને બીજું, પાછી મહત્વની વાત એ કરી કે જો જીવ જ્ઞાનીપુરુષની સ્તવના કરતો હોવા છતાં પણ જ્ઞાનીપુરુષને એવી આકંક્ષા નથી કે જીવ મારી ભક્તિ કરે અને ભગવાનને કહે છે કે તારી પાસે શું ઓછું છે? તું તો પૂર્ણ છો અને જો હું એકલો તારી ભક્તિ નહીં કરું તો તેમાં તારું કંઈ ઓછું નથી થઈ જવાનું. આમ જેને કહીએ કે કૃપાળુદેવે સોભાગભાઈને આ સાત પેરેગ્રાફ કે જેની અંદર બધા દુઃખથી મુક્ત થવાનો ટૂંકામાં ટૂંકો રસ્તો આ પત્રની અંદર દર્શાવી દીધો કે જેના હિસાબે આ પત્રની આ માર્ગના આરાધકો માટે થઈને બહુ જ બહુ જ મહત્તા હોવી જોઈએ. એ મહત્તા જો થોડીક ઓછી સમજાણી હોય તો ફરી ફરી એને વાંચી વાંચીને એના ઉપર વિચારણા કરવી જોઈએ. પછી તો જે કંઈ પણ પત્રવ્યવહાર અને એકબીજાની સાથેની વાતો ચાલતી હોય તેના અનુસંધાનમાં જ્ઞાનીપુરુષો ત્રિકાળની વાત જાણતા છતાં પ્રગટ કરતા નથી, એમ આપે પૂછ્યું; તે સંબંધમાં એમ જણાય છે કે ઈશ્વરી ઈચ્છા જ એવી છે કે અમુક પારમાર્થિક વાત સિવાય જ્ઞાની બીજી ત્રિકાળિક વાત પ્રસિદ્ધ ન કરે; અને જ્ઞાનીની પણ અંતર-ઈચ્છા તેવી જ જણાય છે. જેની કોઈ પણ પ્રકારની આકંક્ષા નથી, એવા જ્ઞાનીપુરુષને કંઈ કર્તવ્યરૂપ નહીં હોવાથી જે કંઈ ઉદ્યમાં આવે તેટલું જ કરે છે. તો હવે જ્ઞાનીપુરુષને ત્રણેય કાળની વાતનો ખ્યાલ હોય. સોભાગભાઈ તો કઠણાઈમાં છે. આર્થિક સંકડામણ અનુભવે છે. એટલે એઓને તો એમ જ થાયને કે આ કૃપાળુદેવ તો ત્રિકાળજ્ઞાની છે. મારી કઠણાઈ છે ક્યારે મટે એ જો મને જણાવે તો સારું. એટલું જ નહીં પણ એને તો એમેય થાયને કે જ્ઞાનીપુરુષમાં તો રિદ્ધિ-સિદ્ધિ પણ હોય. તો એની મહેરબાની થાય તો મારી મુશ્કેલી પણ જાય. એ વાત બીજા પત્રોમાં આવે છે. પણ આવી રીતે જયારે

સોભાગભાઈએ પોતાના પત્રો દ્વારા કંઈક ઉલ્લેખ કરેલો હશે આ બાબતનો, તો કહે છે કે જ્ઞાનીપુરુષ ત્રિકાળની વાત જાણતા છતાં કહે છે કે ઈશ્વરી ઈચ્છા જ એવી છે કે અમુક પારમાર્થિક વાત સિવાય જ્ઞાની બીજી ત્રિકાળિક વાત પ્રસિદ્ધ કરવાની જરૂરત હોય, કે જેમાં માર્ગની રક્ષા થતી હોય અથવા તો જીવોની મુશ્કેલી દૂર થતી હોય તો જ્ઞાનીપુરુષ એ વાત પ્રસિદ્ધ કરે. બાકી તો એ મુંગા જ રહે અને જ્ઞાનીની પણ એક તો ઈશ્વરી ઈચ્છા ઉપર કીધી એના જ અનુસંધાનમાં અંતરઈચ્છા એવી જ જણાય છે. પછી જેને પોતાના આત્મસ્વરૂપની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ એને પછી કોઈપણ જાતની સાંસારિક કામના રહે નહીં. એટલે કોઈપણ વસ્તુ પ્રાપ્ત કરવાની એને આકંક્ષા રહે નહીં. એટલું જ નહીં પણ જ્ઞાનીપુરુષ ને સામાન્ય જે મનુષ્ય વચ્ચેનો કર્તવ્યરૂપ વહેવાર હોય કે ભાઈ મારે તો આ કરવું જ જોઈએ, આ મારી ફરજ છે. આ મારું કર્તવ્ય છે. તેવું પણ કંઈ હોય નહીં. સંસારી જીવને લાગે કે આપણે સંસારમાં જીવીએ છીએ તો આ બધું તો કરવું જ પડે. મારે મારા કુટુંબ માટે કરવું પડે અને કુટુંબની અંદર પણ નાનાંમોટાં કાર્યો એવાં હોય કે બધાં એકબીજાને મદદરૂપ, પોતાનું કર્તવ્ય સમજીને કરતાં હોય અને ઘણા વહેવાર એવા હોય કે જીવ માને કે ભાઈ, આપણે તો એ વહેવાર કરવા જ પડે. કેમકે એ આપણું કર્તવ્ય છે. એમ વાત રજૂ થતી હોય. તો એ જે કંઈ પણ સાંસારિક સંબંધોમાં જીવને ક્યાંય ને ક્યાંય કર્તવ્યબુદ્ધિ રહે કે એણે એ કરવું જોઈએ. પણ જ્ઞાનીપુરુષ કે જે પોતાના સ્વરૂપની અંદર સ્થિર થઈ ગયા પછી એને ક્યાંય કર્તવ્યપણું રહેતું નથી, કે મારે આમ જ કરવું જોઈએ. આમ નહીં કરું તો આને ખરાબ લાગશે, આને સારું લાગશે, કે લોકોમાં ખરાબ દેખાશે. આવી કોઈ કર્તવ્યબુદ્ધિ જ્ઞાનીમાં રહેતી ન હોય. પણ જ્ઞાનીપુરુષ તો પોતાનું જીવન કેવી રીતે વિતાવતા

હોય કે એને જે કર્મો ઉદ્યમાં આવ્યાં, બસ એ ઉદ્યમાં આવેલાં કર્મને અનુરૂપ એને જે પ્રવૃત્તિ કરવી પડે, જે કાર્ય કરવાં પડે ને એટલું જ એ કાર્ય કરે. કેમકે એ તો કર્મને ખપાવવાની વાત છે. એટલે એ એટલું જ કરે. બાકી આમ પછી બધાં સાંસારિક કર્તવ્યોથી પર બની ગયા હોય અને આમ ત્રિકાળિક વાત છે ને એના અનુસંધાનમાં પ. કૃ. દેવે સોભાગભાઈને કહ્યું કે જ્ઞાનીપુરુષને આવું કાંઈ કર્તવ્ય હોય નહીં. છતાં પણ વધારે આગળ કહે છે કે અમે તો કંઈ તેવું જ્ઞાન ધરાવતા નથી કે જેથી ત્રણે કાળ સર્વ પ્રકારે જણાય અને અમને એવા જ્ઞાનનો કંઈ વિશેષ લક્ષે નથી; અમને તો વાસ્તવિક એવું જે સ્વરૂપ તેની ભક્તિ અને અસંગતા, એ પ્રિય છે. એ જ વિજ્ઞાપન. આમ કૃપાળુદેવે કહ્યું કે જે ત્રિકાળિક વાતની વાત કહીએ છીએ તો અમે તો એવું જ્ઞાન ધરાવતા નથી કે જેથી ત્રણે કાળ સર્વ પ્રકારે જણાય. એટલે આમ જેને કહીએ કે કેવળી ભગવંત હોય તો એ દરેકે દરેક દ્રવ્યને એના ગુણ અને પર્યાય સહિત અને એ ત્રણેય કાળના પર્યાય સહિત જાણતા હોય. પણ કૃપાળુદેવ કહે છે કે અમને તો કાંઈ એવું, ત્રિકાળિક જ્ઞાન એટલે કેવળજ્ઞાન નથી અને બીજું કે અમને એ જ્ઞાનનો લક્ષ પણ નથી. અમને તો વાસ્તવિક એવું જે સ્વરૂપ-આત્મસ્વરૂપ-અની ભક્તિ અને અસંગતા—બસ બધાથી અસંગ જ રહેવું—એ જ પ્રિય છે અને એ જ વિજ્ઞાપન. છેલ્લે કહે છે ‘વેદાંત ગ્રંથ પ્રસ્તાવના’ મોકલાવ્યું હશે, નહીં તો તરત મોકલાવશો. આ ગ્રંથ સોભાગભાઈ પાસેથી મંગાવ્યો હશે. એટલે એમને આ વાત કરી.

વિં આશાંકિત —

સામાન્યપણું ન કરી નાખતાં અપૂર્વ અલોકિક ભાવે જ્ઞાનીના વચનનું બહુમાનપણું રાખીને આત્મહિત સાધવા જાગૃત થઈ જાઓ, ચેતી જાઓ.

ॐ

શ્રી સદગુરુદેવાય નમઃ

સદગુરુદેવ તમે પ્રભુ, ગુણ ગુણના ભંડાર,
આપના જન્મદિને પ્રભુ, પ્રણમું વારંવાર (૨)

નિર્માંહી નિષ્પાપી છો, નિર્લોભી નિરાકાર,
દેવલોકના વાસીને, પ્રણમું વારંવાર (૨)
સત્યધર્મનો મર્મ કહી, કર્યો અનંત ઉપકાર,
નિર્જામી કર્મયોગીને, પ્રણમું વારંવાર (૨)

અનુભવથી દર્શાવિયો, વચનામૃતનો સાર,
પરમ સુખ દાતારને, પ્રણમું વારંવાર (૨)
બાપુજી તુજ સ્મરણો, અમ જીવન આધાર,
રોમ રોમમાં વર્ષા તમે, પ્રણમું વારંવાર (૨)

માત પિતા તુજ સ્મરીએ, વંદન કરી હજાર,
ધન્ય કુળ ને વંશ તુજ, પ્રણમું વારંવાર (૨)
અંતરમુખને સ્થિર ચિત, નૈનોમાં અમીની ધાર,
ભવના તારણહારને, પ્રણમું વારંવાર (૨)

શાંતિ સમતાનું સ્વરૂપ, આત્મામાં તદકાર,
અસંગતા તુજની પ્રભુ, પ્રણમું વારંવાર (૨)
બાપુજી, ગુરુમા અને ભાઈશ્રીને નમન અપાર,
ગુરુવર્યોની ત્રિપુરીને, પ્રણમું વારંવાર (૨)

નવધા ભક્તિ હૈયે ધરી, કરું એક જ પોકાર,
દોષભર્યા બાળક છતાં, રાખજો હદ્ય મોજાર (૨)

અમર થઈ પ્રભુજી વસો, સિદ્ધભૂમિ સુખધામ,
અમ જીવના સુકાનીને, કરીએ કોટી પ્રણામ (૨)

— ખ્ર.નિ. મિનળબેન

૨૩-૨-૨૦૧૨

પત્રાંક ૮૯૬

‘પરમ વીતરાગોએ આત્મસ્થ કરેલું, યથાખ્યાત ચારિત્રથી પ્રગટેલું એવું
પરમ અસંગપણું નિરંતર વ્યક્તાવ્યક્તપણે સંભાડું છું.’

આ વાક્યમાં પ.કૃ. દેવ પોતાની આંતરિક દશા કેવી છે તેને લખી જણાવી છે. તેઓ એમ કહેવા માંગે છે કે કંઈક અંશે વીતરાગતા પ્રગટી છે અને પૂર્જ પ્રગટાવવાની ઝુરણા સતત રહ્યા કરે છે. યથાખ્યાત ચારિત્ર અસ્થાયીરૂપે ૧૧માં ગુણસ્થાનમાં પ્રગટે, જ્યારે સ્થાયી સ્વરૂપે બારમા ગુણસ્થાને પ્રગટે છે એટલે કે વીતરાગતા પૂર્જપણે પ્રગટ થઈ જાય, કારણ કે ત્યાં મોહનીયની એક પ્રકૃતિ સત્તામાં રહેતી નથી. ત્યારબાદ જ્ઞાનાવરણિયાદિ બાકીના ઘાતી કર્મોનો ક્ષય થતાં સર્વજ્ઞ-સર્વદર્શી બની જવાય છે. આ દશા પરમ અસંગપણાની છે. તે પ્રગટાવવા માટે કેટલેક અંશે પ્રગટપણે છે તેનો ભોગવટો કરીને જે અંશો બાકી છે તેને પ્રગટાવવા માટે અવ્યક્તપણે સતત સંભાર્યા કરે છે. તેની જ સુવિચારણા કરવા દ્વારા અવ્યક્તપણે રહેલ છે તેને જ સંભારે છે. તેના જ પુરુષાર્થમાં લાગેલા છે.

‘આ દુષ્પમ કાળમાં સત્તસમાગમનો યોગ પણ અતિ દુર્લભ છે, ત્યાં પરમ સત્તસંગ અને પરમ અસંગપણાનો યોગ ક્યાંથી બને.’ ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાનીપુરુષનો સત્તસંગ રહ્યા કરે એને પરમ સત્તસંગ કહ્યો છે. પરમ અસંગપણાને પ્રાપ્ત કરવા માટેનો યોગ મળવો આ દુષ્પમકાળમાં દુર્લભ રહ્યો છે. જ્યાં સત્ત સમાગમનો યોગ થવો દુર્લભ છે, ત્યાં પરમ અસંગપણાને પ્રગટાવવા માટેનો યોગ તો અતિ દુર્લભ રહેલો છે.

ઉત્કૃષ્ટ શાંતપણે શાંતદશા પ્રગટાવવા માટેના સત્ત્યુત્ત્રની વિચારણા ઈન્દ્રિયોના નિગ્રહપૂર્વક કરવી જરૂરી છે. આમ કરવાથી સ્વરૂપની સ્થિરતા અને તેટલે અંશો અસંગપણાની પ્રાપ્તિ અપૂર્વરૂપે પ્રગટ થઈ જાય છે.

તેથી આપણે પણ આ પ્રમાણે સત્તસ્થુતની વિચારણા દ્વારા પોતાની મૂળ જે શાંત દશા છે તેને પ્રગટાવવાનો પુરુષાર્થ કરી સત્ત્યુત્ત્રની પ્રાપ્તિ કરીએ અને તેમ કરી પરમ અસંગપણાને પ્રગટ કરવા માટે પુરુષાર્થી બની જઈએ. તેમજ પ.કૃ. દેવની જેમ અસંગપણાને વ્યક્તાવ્યક્તપણે સંભારતાં સંભારતાં એવા થવાનો પુરુષાર્થ કરવામાં લાગી જઈએ એ જ કલ્યાણરૂપ અને કર્તવ્યરૂપ છે.

મિત્રા દેષ્ટિ	— દોષ ત્યાગ	— ખેદ	ગુણ પ્રાપ્તિ	— અદ્વેષ
તારાદેષ્ટિ	— દોષ ત્યાગ	— ઉદ્દેગ	ગુણ પ્રાપ્તિ	— જિજ્ઞાસા
બલાદેષ્ટિ	— દોષ ત્યાગ	— ક્ષેપ	ગુણ પ્રાપ્તિ	— શુશ્વષા
દીપ્તાદેષ્ટિ	— દોષ ત્યાગ	— ઉત્થાન	ગુણ પ્રાપ્તિ	— શ્રવણ

દોષ : ૧. ખેદ — ધર્મ આરાધનામાં થાક લાગવો, અરુચિ થવી તે. ૨. ઉદ્દેગ — કિયા કરવામાં ઉદ્દેગ ન થાય, કોઈ કાર્ય કરવામાં થાક લાગે. તેથી કાર્ય છોડી દે. ૩. ક્ષેપ — ભક્તિ, સ્વાધ્યાય આદિમાં અધીરજ અને ઉતાવળ થવી તે. ૪. ઉત્થાન — મન એકાગ્ર ન થાય તેથી ઈન્દ્રિયો પણ કાબુમાં ન રહે તે ઉત્થાન.

ગુણ : ૧. અદ્વેષ — ખોટા માર્ગ પ્રત્યે ઉપેક્ષા તે અદ્વેષ ગુણ ૨. જિજ્ઞાસા — તત્ત્વને સમજવાની ઝુરણાથી પુરુષાર્થ કરવો તે. ૩. શુશ્વષા — બોધ સાંભળ્યો હોય તે યાદ ન રહ્યો તેથી ફરી ક્યારે બોધ સાંભળવા મળે. આ ગુણથી વિચારણારૂપ નવીનતા પ્રગટે છે. સાંભળવાની ઈચ્છા છતાં સાંભળવા ન મળે તો પણ લાભનું કારણ છે. ૪. શ્રવણ — તત્ત્વશ્રવણથી જે યોગનાં બીજ પ્રથમથી જ ગ્રહણ કર્યા છે તેને કુંપળ ફૂટવા લાગે છે તે આથી શમ-સંવેગ આદિ ગુણ પ્રગટે છે. હવે ભવ વધે તેવું કાંઈ કરતો નથી તે શ્રવણગુણ. ॥૧૧૧૧૧૧॥

અનંતાનુબંધી કષાયનું સ્વરૂપ

- ભ.નિ. રસિકભાઈ

અનંતાનુબંધી કોધ-માન-માયા-લોભ એ ચાર તથા મિથ્યાત્વ, મિશ્ર, સમ્યકૃત્વ-મોહિની એ ગ્રાણ એમ સાત પ્રકૃતિ જ્યાં સુધી ક્ષયોપશમ, ઉપશમ, કે ક્ષય થતી નથી ત્યાં સુધી સમ્યકૃદષી થવું સંભવતું નથી. એ સાત પ્રકૃતિ જેમ જેમ મંદટાને પામે તેમ તેમ સમ્યકૃત્વનો ઉદ્ય થાય છે. તે પ્રકૃતિઓની ગ્રંથિ છેદવી પરમ દુર્લભ છે. જેની તે ગ્રંથિ છેદાઈ તેને આત્મા હસ્તગત થવો સુલભ છે. તત્ત્વજ્ઞાનીઓએ એ જ ગ્રંથિને ભેદવાનો ફરીફરીને બોધ કર્યો છે. જે આત્મા અપ્રમાદપણે તે ભેદવા ભણી દષ્ટિ આપશે તે આત્મતત્ત્વને પામશે. એ વસ્તુ(ગ્રંથિ)થી આત્મા અનંતકળથી ભરપૂર રહ્યો છે. એમાં દષ્ટિ હોવાથી નિજ ગૃહ પર તેની યથાર્થ દષ્ટિ થઈ નથી. ખરી તો પાત્રતા. (પ.૪૭)

સત્તુ પરમાત્માની ભક્તિ યથાયોગ્યપણે હજુ પ્રાપ્ત થઈ નથી, થઈ હોત તો અને તે પ્રમાણે વર્તન કર્યું હોત તો આ સંસાર પરિભ્રમણ ઊભું રહ્યું હોત નથી. માટે જ્ઞાનીપુરુષોના બોધને ધ્યાનપૂર્વક વિનય સાથે આગ્રહથી સમજીને તે ગ્રંથિ છેદવા પ્રયત્નશીલ થવું, એ જ અનંતભવની નિષ્ફળતાનું એક ભવે સફળ થવું એમ છે. પણ સદ્ગુરુના બોધની પ્રાપ્તિ વિના તથા પોતાની યથાયોગ્ય પાત્રતા ન હોવાથી એમ થવું અટકેલું છે. તેની પ્રાપ્તિ કરીને સંસારના ત્રિવિધ તાપથી છૂટીને આત્માને શીતળ-શાંત કરવો એ જ આ મનુષ્ય જીવનનું કર્તવ્ય છે. ધર્મનું પરિણમન અપૂર્વ અંતર સંશોધનથી તે પ્રાપ્ત થાય છે. તે અંતર સંશોધન કોઈક મહાભાગ્ય સદ્ગુરુ અનુગ્રહે પામે છે. તે યોગ આપણને પ્રાપ્ત થયો છે, તો આ મનુષ્ય જીવનને સફળ બનાવી લેવું એ જ કર્તવ્યરૂપ છે.

અનંતાનુબંધી કોધ, માન, માયા, લોભ સમ્યકૃત્વ

વિના ગયા સંભવે નહીં. સંસારી પદાર્થોને વિષે જીવને તીવ્ર સ્નેહ વિના એવાં કોધ, માન, માયા, લોભ હોય નહીં, કે જે કારણે તેને અનંત સંસારનો અનુબંધ થાય. જે જીવને સંસારી પદાર્થો વિષે તીવ્ર સ્નેહ વર્તતો હોય તેને કોઈ પ્રસંગે પણ અનંતાનુબંધી ચતુર્ઝમાંથી કોઈપણ ઉદ્ય થવા સંભવે છે અને જ્યાં સુધી તીવ્ર સ્નેહ તે પદાર્થમાં હોય ત્યાં સુધી અવશ્ય પરમાર્થ માર્ગવાળો જીવ તે ન હોય. પરમાર્થ માર્ગનું લક્ષણ એ છે કે અપરમાર્થને ભજતાં જીવ બધા પ્રકારે કાયર થયા કરે, સુધે અથવા દુઃખમાં કાયરપણું કદાપિ બીજા જીવનું પણ હોવું સંભવે છે, પણ સંસારસુખની પ્રાપ્તિમાં પણ કાયરપણું, તે સુખનું આણગમવાપણું, નિરસપણું, પરમાર્થ માર્ગ પુરુષને હોય છે. (પ.૪૪૮) તેવું નિરસપણું જીવને પરમાર્થજ્ઞાને અથવા પરમાર્થજ્ઞાની પુરુષના નિશ્ચયે થવું સંભવે છે, બીજા પ્રકાર થવું સંભવતું નથી. (પ.૪૫૮)

પરમાર્થજ્ઞાન થવાથી અથવા સદ્ગુરુના નિશ્ચયે સંસારભાવનું નિરસપણું થવું સંભવે છે. પરમાર્થજ્ઞાન થવાથી અપરમાર્થરૂપ સંસારભાવો પ્રત્યેનું માહાત્મ્ય દષ્ટિમાંથી જતું રહે છે, પછી તે વસ્તુને અર્થે અત્યંત કલેશ થતો નથી.

તીવ્ર પરિણામે, ભવરહિતપણે જ્ઞાનીપુરુષ કે સમ્યકૃદષી જીવને કોધ, માન, માયા કે લોભ હોય નહીં. જે સંસારઅર્થે અનુબંધ કરે છે, તે કરતાં પરમાર્થને નામે ભાંતિગત પરિણામે અસદ્ગુરુ-દેવધર્મને ભજે છે, તે જીવને ઘણું કરી અનંતાનુબંધી-કોધ-માન-માયા-લોભ છે, કારણ કે બીજી સંસારની કિયાઓ ઘણું કરીને અનંતાનુબંધ કરવાવાળી નથી, માત્ર અપરમાર્થને પરમાર્થ જાણી આગ્રહે જીવ ભજ્યા કરે, તે પરમાર્થજ્ઞાની એવા પુરુષ પ્રત્યે, દેવ પ્રત્યે, ધર્મ પ્રત્યે નિરાદર છે, એમ કહેવામાં ઘણું કરી યથાર્થ છે. તે સદ્ગુરુ-દેવ-ધર્મ પ્રત્યે અસત્તગુર્વાદિકના

આગ્રહથી, માઠા (વિપરીત) બોધથી, આશાતનાએ ઉપેક્ષાએ પ્રવર્તે એવો સંભવ છે. તેમજ તે માઠા સંગથી તેની સંસાર વાસના પરિચ્છેદ નહીં થતી હોવા છતાં તે પરિચ્છેદ માની પરમાર્થ પ્રત્યે ઉપેક્ષક રહે છે, એ જ અનંતાનુંબંધી કોધ, માન, માયા, લોભનો આકાર છે. (પ.૪૫૮)

જીવને જ્ઞાનીપુરુષની ઓળખાણ થયે તથાપ્રકારે અનંતાનુંબંધી કોધ, માન, માયા, લોભ મોળાં પડવાનો પ્રકાર બનવા યોગ્ય છે, કે જેમ બની અનુક્રમે તે પરિક્ષીણપણાને પામે છે. સત્પુરુષની ઓળખાણ જેમ જેમ જીવને થાય છે, તેમ તેમ મતાભિગ્રહ, દુરાગ્રહતાદિ ભાવ મોળા પડવા લાગે છે અને પોતાના દોષ જોવા ભાણી ચિન વળી આવે છે, વિકથાદિ ભાવમાં નિરસપણું લાગે છે, કે જુગુષા ઉત્પત્ત થાય છે, જીવને અનિત્યાદિ ભાવના ચિંતવવા પ્રત્યે બળવીર્ય સ્ફુરવા વિષે જે પ્રકારે જ્ઞાનીપુરુષ સમીપે સાંભળ્યું છે, તેથી પણ વિશેષ બળવાન પરિણામથી તે પંચવિષયાદિને વિષે અનિત્યાદિ ભાવ દઢ કરે છે, અર્થાત્ સત્પુરુષ મળ્યે આ સત્પુરુષ છે એટલું જાણી સત્પુરુષને જાણ્યા પ્રથમ જેમ આત્મા પંચવિષયાદિને વિષે રક્ત હતો તેમ રક્ત ત્યાર પદ્ધી નથી રહેતો અને અનુક્રમે તે રક્તભાવ મોળો પડે એવા વૈરાગ્યમાં જીવ આવે છે, અથવા સત્પુરુષનો યોગ થયા પછી આત્મજ્ઞાન કંઈ દુર્લભ નથી, તથાપિ સત્પુરુષને વિષે, તેનાં વચ્ચનાને વિષે, તે વચ્ચનાના આશયને વિષે, ગ્રીતિભક્તિ થાય નહીં ત્યાં સુધી આત્મવિચાર પણ જીવમાં ઉદ્ય આવવા યોગ્ય નથી; અને સત્પુરુષનો યોગ થયો છે, એવું ખરેખરું તે જીવને ભાસ્યું છે, એમ પણ કહેવું કઠણ છે. (પ.૫૨૨)

જીવને સત્પુરુષનો યોગ થવાથી તેને એવી ભાવના થવી જોઈએ કે અત્યાર સુધી જે મારા પ્રયત્ન

કલ્યાણને અર્થે હતા તે સૌ નિષ્ફળ થયા છે. માટે હવે સત્પુરુષનો યોગ થયો છે તો જરૂર અંતરાત્મામાં વિચારણા કરીને દઢ પરિણામ કરીને જગૃત થઈ જવા યોગ્ય છે. જગૃત રહેવા યોગ્ય છે. જેથી પ્રાપ્ત થયેલો અમૂલ્ય યોગ નિષ્ફળ ચાલ્યો ન જાય. આ પ્રકારની વિચારણા કરી એ જ બળ આત્મામાં વર્ધમાન કરતાં રહેવું. જેથી અપૂર્વ ફળ રૂપ પોતાના આત્માની ઓળખાણ અનુભવરૂપે થાય. પણ તેમાં અંતરાય કરનાર ‘હું જાણું છું’, એ મારું અભિમાન, કુળધર્મને અને કરતા આવ્યા છીએ તે કિયાને કેમ ત્યાગી શકાય એવો લોકભય, સત્પુરુષની ભક્તિ આદિને વિષે પણ લૌકિકભાવ અને કદાપિ કોઈ પંચવિષયાદિના ઉદ્યરૂપ કર્મ જ્ઞાનીને ઉદ્યમાં જોઈને તેવો ભાવ પોતે આરાધવાપણાનો ભાવ આદિ પ્રકાર છે, તે જ અનંતાનુંબંધી કોધ-માન-માયા-લોભ છે. વળી જીવે જ્યાં જ્યાં જન્મ ધારણ કર્યો છે, ત્યાં ત્યાં તેવા પ્રકારના અભિમાનપણે વર્ત્યો છે; જે અભિમાન નિવૃત્ત કર્યા વિના તે તે દેહનો અને તેના સંબંધમાં આવતા પદાર્થોનો ત્યાગ આ જીવે કર્યો છે એટલે હજુ સુધી જ્ઞાનવિચારે કરી ભવ પસાર કર્યો નથી, તેથી પૂર્વસંજ્ઞાઓ હજુ એમ ને એમ આ જીવના અભિમાનમાં વર્ત્યો કરી છે. એ જ એને લોક આખાની અધિકરણ કિયાનો હેતુ કહ્યો છે; એ જ અનંતાનુંબંધી કષાયની હાજરી દર્શાવે છે. તેનો કષય કરવો જરૂરી છે.

જ્ઞાનીપુરુષનો સત્સંગ થયે, નિશ્ચય થયે અને તેના માર્ગને આરાધે જીવને દર્શનમોહનીય કર્મ ઉપશમે છે કે ક્ષય થાય છે અને અનુક્રમે સર્વજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ જીવ કૃતકૃત્ય થાય છે. જ્ઞાનીના સત્સંગે અજ્ઞાનીના પ્રસંગની રુચિ આળસે, સત્યાસત્ય વિવેક થાય, અનંતાનુંબંધી કોધાદિ ખરે, અનુક્રમે સર્વ રાગદ્રોષ ક્ષય થાય, એ બનવા યોગ્ય છે અને જ્ઞાનીના નિશ્ચયે તે અલ્પકાળમાં અથવા સુગમપણે બને એ

સિદ્ધાંત છે. (પ.૫૪૮)

શ્રી જિને જે આત્મ અનુભવ કર્યો છે અને પદાર્થના સ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર કરી જે નિરૂપણ કર્યું છે તે, સર્વ મુમુક્ષુ જીવે પરમ કલ્યાણને અર્થે નિશ્ચય કરી વિચારવા યોગ્ય છે. જિને કહેલા સર્વ પદાર્થના ભાવો એક આત્મા ગ્રગટ કરવાને અર્થે છે અને મોક્ષમાર્ગમાં પ્રવૃત્તિ બંનેની ઘટે છે; એક આત્મજ્ઞાનીની અને એક આત્મજ્ઞાનીના આશ્રયવાનની - એમ શ્રી જિને કહ્યું છે. (પ.૫૫૧)

આત્મા સાંભળવો, વિચારવો, નિદિધ્યાસવો, અનુભવવો એવી એક વેદની શ્રુતિ છે; અર્થાત્ જો એક એ જ પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવે તો જીવ તરીને પાર પામે એવું લાગે છે. બાકી તો બાધ્ય પ્રવૃત્તિ કરતાં કલ્યાણનો વિચાર કરવો અને નિશ્ચય થવો તથા આત્મસ્વસ્થતા થવી દુર્લભ છે. (પ.૫૫૧)

જે કષાય પરિણામથી અનંત સંસારનો સંબંધ થાય તે કષાય પરિણામને જિનપ્રવચનમાં ‘અનંતાનુબંધી’ સંજ્ઞા કહી છે. જે કષાયમાં તન્મયપણે અપ્રશસ્ત (માઠા) ભાવે તીવ્ર પ્રયોગે આત્માની પ્રવૃત્તિ છે, ત્યાં ‘અનંતાનુબંધી’નો સંભવ છે. મુખ્ય કરીને અહીં કહ્યાં છે, તે સ્થાનકે તે કષાયનો વિશેષ સંભવ છે. સત્રદેવ, સદગુરુ અને સત્રધર્મનો જે પ્રકારે દ્રોહ થાય, અવજ્ઞા થાય તથા વિમુખભાવ થાય એ આદિ પ્રવૃત્તિથી, તેમજ અસત્રદેવ, અસત્રગુરુ તથા અસત્રધર્મનો જે પ્રકારે આગ્રહ થાય તે સંબંધી કૃતકૃત્યતા માન્ય થાય, એ આદિ પ્રવૃત્તિથી પ્રવર્તતાં ‘અનંતાનુબંધી કષાય’ સંભવે છે, અથવા જ્ઞાનીના વચનમાં ખીપુત્રાદિ ભાવોને જે મર્યાદા પછી ઈચ્છાનું નિર્ધસ પરિણામ કહ્યાં છે, તે પરિણામે પ્રવર્તતા પણ ‘અનંતાનુબંધી’ હોવા યોગ્ય છે. (પ.૬૧૩)

જે પુત્રાદિ વસ્તુ લોકસંજ્ઞાએ ઈચ્છાવા યોગ્ય ગણાય છે, તે વસ્તુ દુઃખદાયક અને અસારભૂત જ્ઞાની

પ્રાપ્ત થયા પછી નાશ પામ્યા છતાં પણ ઈચ્છાવા યોગ્ય લાગતી નહોતી, તેવા પદાર્થની હાલ ઈચ્છા ઉત્પન્ન થાય છે અને તેથી અનિત્યભાવ જેમ બળવાન થાય તેમ કરવાની જિજ્ઞાસા ઉદ્ભબવે છે, તે અનંતાનુબંધી કષાય છે. (પ.૬૧૩)

ઉદ્યથી અથવા ઉદાસભાવ સંયુક્ત મંદપરિણાત બુદ્ધિથી ભોગાદિને વિષે પ્રવૃત્તિ થાય ત્યાં સુધીમાં જ્ઞાનીની આજ્ઞા પર પગ મૂકીને પ્રવૃત્તિ થઈ ન સંભવે, પણ જ્યાં ભોગાદિને વિષે તીવ્ર તન્મયપણે પ્રવૃત્તિ થાય ત્યાં જ્ઞાનીની આજ્ઞાની કંઈ અંકુશતા સંભવે નહીં, નિર્ભયપણે ભોગપ્રવૃત્તિ સંભવે. જે નિર્ધસ પરિણામ કહ્યાં છે; તેવાં પરિણામ વર્તે ત્યાં પણ ‘અનંતાનુબંધી’ સંભવે છે. તેમજ ‘હું સમજુ છું’ મને બાધ નથી. એવા ને એવા અમમાં રહે અને ‘ભોગથી નિવૃત્તિ ઘટે છે’ અને વળી કંઈ પણ પુરુષત્વ કરે તો થઈ શકવા યોગ્ય છતાં પણ મિથ્યાજ્ઞાનથી જ્ઞાનદશા માની ભોગાદિકમાં પ્રવર્તના કરે ત્યાં પણ ‘અનંતાનુબંધી’ સંભવે છે. (પ.૬૨૨)

ખોટી ભાંતિ તે શંકા, ખોટી પ્રતીતિ તે અનંતાનુબંધીમાં સમાય જે કોધાદિથી અનંત સંસારની વૃદ્ધિ થાય તે અનંતાનુબંધી કષાય છે, એ પણ નિઃશંક છે.

■

જિજ્ઞાસુ મુમુક્ષુએ પોતાની સાધનામાં આગળ વધવાના માર્ગદર્શન અર્થે પૂછેલાં પ્રશ્નોનાં બ્ર.નિ. રસિકભાઈએ સાધકની જરૂરિયાત મુજબ આપેલા જવાબો.

પ્ર. ૧ દર્શન મોહ એટલે શું ? તેની સૂક્ષ્મ તેમ જ સ્થૂળ સમજણ રોજ-બરોજમાં બનતા વ્યાવહારિક પ્રસંગો સાથે આપશો. વ્યવહારમાં દર્શનમોહ કેવી રીતે જાય ? શું વિચારથી અને કેમ તે વર્તનમાં લાવવાથી જાય ? ઘનિષ પુરુષાર્થ આવો

કેવી રીતે કરાય ? દાખલાઓ આપી લંબાણથી સમજાવશો. અભિમાન ન ઘટે તો શું કરવું ?

ઉ. ૧ દર્શનમોહ એટલે ઉંધા જેવાની ટેવ. દા.ત. શરીર એટલે ‘હું’ (એટલે આત્મા). જે સમયે શરીરને અનુભક્ષિતને જ વર્તન થાય તે દર્શનમોહ. સગાસંબંધી મારા એ દર્શનમોહ. જીવનમાં કોઈ પણ પદાર્થ પ્રત્યે રાગદ્રેષ ન થાય તો મિથ્યાત્વનો નાશ થાય. રાગદ્રેષ જવાથી તીવ્રપ્રકૃતિવાળા અનંતાનુભંધી કષાય જાય અને તેની સાથે મિથ્યાત્વ જાય એટલે મુખ્ય દર્શનમોહ નાશ પામ્યો ગણાય. પણ દર્શનક્ષયોપશમવાળું હોય તો તેની એક પ્રકૃતિ સમક્રિત મોહનીય ઊભી હોય. જે તે સમયે ઉદ્યમાં આવે ત્યારે જો જાગૃતિ ન રહે તો પાછી દર્શનમોહની પ્રકૃતિ જાગૃત થઈ જાય. માટે જ જ્ઞાનીને પણ સતત જાગૃત રહેવાની ભલામણ પૂર્વે થયેલા જ્ઞાનીઓએ આપી છે. જ્યાં સુધી માન હશે ત્યાં સુધી સાધનામાર્ગમાં આગળ વધી શકાય નહીં. માન-અભિમાનને મંદ કરી ક્ષય કરવા પ્રવર્તનું એ જ જરૂરી છે. તેમ થતાં બીજા કષાયો મંદ થઈ જાય છે અને છેવટે ક્ષય થાય છે.

પ્ર. ૨ એમ સમજાય છે કે આપણી સાધના નિવૃત્તિમાં-ચારિત્રમોહ અને પ્રવૃત્તિમાં-દર્શનમોહ કાઢવાની છે તો તે સમજણ બરાબર છે ? હેઠલા દર્શનમોહ કાઢવો પડે કે કેમ ?

ઉ. ૨ પ્રથમ દર્શનમોહને જ હઠાવવો પડે તે સિવાય ચારિત્રમોહનીયને હઠાવી શકતો નથી. બાધ્યપૂર્તિ કરતી વખતે દાખલાવરૂપ જાગૃતિ રાખવાથી દર્શનમોહ મોળો પડશે. નિવૃત્તિમાં આત્માના વિચારોમાં કે તેના ગુણો-લક્ષણોના ચિંતનરૂપ પ્રવૃત્તિ કરવાથી ચારિત્રમોહ હઠાવી શકાય. દર્શનમોહ, ચારિત્રમોહ હઠાવવા વિષે પ.કૃ.દેવ પત્રાંક ૮૦૧માં કહે છે કે – ‘જ્ઞાનીનાં વાક્યના શ્રવણથી ઉલ્લાસિત થતો એવો જીવ; ચેતન, જડને લિઙ્ગ સ્વરૂપ

યથાર્થપણો પ્રતીત કરે છે, અનુભવે છે, અનુક્રમે સ્વરૂપસ્થ થાય છે. યથાસ્થિત અનુભવ થવાથી સ્વરૂપસ્થ થવા યોગ્ય છે. દર્શનમોહ વ્યતીત થવાથી જ્ઞાનીના માર્ગમાં પરમભક્તિ સમુત્પત્ત થાય છે. તત્ત્વપ્રતીતિ સમ્યક્પણો ઉત્પત્ત થાય છે. તત્ત્વપ્રતીતિ વડે શુદ્ધ ચૈતન્ય પ્રત્યે વૃત્તિનો પ્રવાહ વળે છે. શુદ્ધ ચૈતન્યના અનુભવ અર્થે ચારિત્રમોહ વ્યતીત કરવા યોગ્ય છે. ચારિત્રમોહ, ચૈતન્યના - જ્ઞાનીપુરુષના સન્માર્ગના નૈષિકપણાથી પ્રલય થાય છે. અસંગતતાથી પરમાવગાઢ અનુભવ થવા યોગ્ય છે.’

પ્ર. ૩ અનંતાનુભંધી મોળા પડ્યા છે અથવા તે ખપવાના છે, નજીકમાં છે તે ખબર પરી શકે કે કેમ ? તે જણાવશો.

ઉ. ૩ અનંતાનુભંધી મોળા પડવાનાં કારણો :- સત્ત્રેવ, સદ્ગુરુ, સદ્ધર્મ પ્રત્યેની શ્રદ્ધા જેમ જેમ વર્ધમાન થતી જાય તેમ તેમ મોળા પડતા જાય. જ્ઞાનીપુરુષની આજ્ઞા પ્રમાણે ચાલવાથી મોળા પડવા માંડે જ. આની ખબર આપણને પરી શકે.

પ્ર. ૪ થોડા મહિના થયા આજ્ઞાચકમાં કંઈક ફરતું હોય તેમ સતત લાગ્યા કરે છે. આ મહિનાથી અસર ઘટી ગઈ છે જાગૃતિ ઘટવાને કારણો. તો શા માટે આજ્ઞાચક પર આમ થતું હશે. વિગતવાર લખશો. તેમજ જાગૃતિ ઘટવાથી ફરી પુરુષાર્થ ઊપડતો નથી. જોઈએ તેવો જડપથી પુરુષાર્થ કરવા ફરી શું, કેમ કરવું ? સ્ટેપ વાઈજ લખશો.

ઉ. ૪ સાધક સાધના કરતાં કરતાં ઘણી વાર પૂર્વની સાધનાને અનુસંધાને આજ્ઞાચક પર આવી અટકી જાય છે. ત્યાં તેને પ્રકાશ કે ગુરુ વીતરાગની મૂર્તિ દેખાય તો તે એમ સમજે કે મને આત્માની ઓળખાશ થઈ ગઈ છે. પણ તે તો અટકવાનું સ્થળ છે. તેમાંથી બહાર આવવાથી જ આગળ વધી શકશે. ત્યાં જે ફરતું દેખાય તે તરફ લક્ષ આપવાનું છોડી હું

તો તેનો દષ્ટામાત્ર છું એમ વિચારવું તો ત્યાંથી આગળ વધી અનુભવ સુધી પહોંચી શકશે.

પ્ર. ૫. નિત્યકમ પત્યા પછીના સમયમાં જેટલો સમય મળે તેમાં .. પર જેટલી વધુ એકાગ્રતા થાય તેમ વધુ ફાયદો થાય કે કેમ ? અથવા તો સાધનને સાધનની જગ્યાએ અને મનને સતત .. પરનું જોડાણ એકાગ્રતાપૂર્વક (પોતે પોતામાં રહેવાનો અભ્યાસ).

ઉ. ૫ લક્ષ ઉપર રહેવાથી મનની એકાગ્રતા કરવાનું સહેલું બની જાય છે અને પછી જ આગળ વધી શકાય છે.

પ્ર. ૬ પ્રવૃત્તિમાં સાધન, સાધનની જગ્યાએ રાખવું પણ મન સાંસારિક વિચારોમાં ન ભળે તે ખ્યાલ રાખવો બરાબર કે કેમ ?

ઉ. ૬ હા. સાંસારિક વિચારોમાં ભળી ન જાય તેનો ખ્યાલ રાખવો એ જ હિતાવહ છે.

પ્ર. ૭ માર્ગમાં ઝડપથી આગળ વધવા કેમ અને શું કરવું ? દષ્ટા ભાવ સીધો તો ન જ રહે. તેમજ વૈરાગ્ય-ઉપશમ વિના .. માં જોઈતી એકાગ્રતા ન આવે. દંદ ઘટ્યા વિના જોઈતી સ્થિરતા પણ ન રહે તો શું કરવું ?.. માં એકાગ્રતા માટેનો પણ ઘણો અભ્યાસ (ટેવ) પાડવી હોય તો શું ને કેમ કરવું ? એટલે કે વૈરાગ્યની અતિ અનિવાર્ય આવશ્યકતા જ છે ને ? મોહ ઘટ્યા વિના કંઈ જ ના થાય ને ?

ઉ. ૭ જેમ જેમ આંતરિક વૈરાગ્ય અને ઉપશમભાવ સાધનની સહાયથી વધારતા જઈએ તો એકાગ્રતા સહેલાઈથી આવી શકે તેમ છે. વૈરાગ્ય (જ્ઞાનગર્ભિત વૈરાગ્ય) અને ઉપશમભાવ જેમ જેમ વધારતા જઈએ તેમ તેમ એકાગ્રતા આવતી જાય છે. આ બે ભાવ વૈરાગ્ય અને ઉપશમ વધારવાની અતિ આવશ્યકતા છે. તેથી જ આગળ વધી શકશે. દરરોજના કાર્ય કરતાં દષ્ટાભાવ તેમજ બાહ્ય વસ્તુઓ

તરફનો તુચ્છભાવ પ્રગટાવવાથી વૈરાગ્ય ઉપશમ વધે છે અને એકાગ્રતા લાવી શકાય છે. મોહભાવ ઘટ્યા વિના એકાગ્રતા ન આવી શકે.

પ્ર. ૮ થયેલા દોષો, વર્તમાનમાં જાગૃતિ છતાં થતી ભૂલો, દોષો થાય ત્યારે શું કરવું ? જાગૃતિનો ગાળો કદાચ ઘટતો જાય પણ દશા ન હોવાને કારણો ભૂલોનો સંભવ રહે ત્યારે પશ્ચાત્તાપ કેમ કરવો ? સમજવશો.

ઉ. ૮ જો જાગૃતિ ન હોય તો જ દોષો થાય. જાગૃતિ હોય તો એકાગ્રતા પણ આવે અને દષ્ટાભાવ વધતો જણાય. દષ્ટાભાવથી જ દોષો ઘટાડી શકાય. એક ને એક દોષ ફરીને કરીએ તો પશ્ચાત્તાપનું ફળ શું મળે ? પશ્ચાત્તાપ તો ફરી ભૂલો ન થાય તેમ વર્તીએ તો થયેલી ભૂલો માટે થઈ શકે. પશ્ચાત્તાપ જે ભૂલો માટે થાય તે તો ફરીને ન થાય તો જ તેનું ફળ કર્મની મંદતારૂપે કે કર્મના નાશ થવારૂપે ભળી શકે.

પ્ર. ૯ કોઈ વ્યક્તિને આપણા નિમિત્ત દ્વેષભાવ થાય ત્યારે શું કરવું જોઈએ ?

ઉ. ૯ કોઈ વ્યક્તિને આપણા માટે દ્વેષભાવ થવાનાં કારણો જુદાં જુદાં હોઈ શકે. (૧) આપણી પરિણાતિ ન બદલાતી હોય. (૨) બીજાને અનુકૂળ થઈ શકતા ન હોઈએ. (૩) માનની માત્રા વધારે હોય અથવા વારંવાર માન ઊભું થતાં સામી વ્યક્તિ પ્રત્યે તિરસ્કારની લાગણી ઊભી થાય, તેની અસર દ્વેષરૂપે જગાય.

પ્ર. ૧૦ ૨૪ કલાકના સમયમાં સાવ ફી સમય માટે મનને.. પર મૂકી એકાગ્રતા કરતાં વચ્ચે એક વિચારથી બીજા વિચારનો ગાળો જેને 'સ્થિરતા' કહી શકાય તો તે વધારવાની કોશિશ કરું છું. વિચાર આવ્યે દષ્ટા બનવાની કોશિશ કરાય તો તે બરાબર ?

ઉ. ૧૦ વિચારના દષ્ટા થવાથી જ જાગૃતિ અને

એકાગ્રતા આવે. ધ્યાન વખતે પણ અને પ્રવૃત્તિમાં પણ એકાગ્રતા થઈ શકે.

પ્ર. ૧૧ અમુક પ્રવૃત્તિ જેમ કે Walk, T.V. જોતાં ... શું થોડી થોડીવારે પોતાનામાં દૂબકી ન મારી શકાય કે જેથી લક્ષ પાકું થાય ?

ઉ. ૧૧ ચાલતી વખતે ઉપયોગ રસ્તા પર રહેવો જોઈએ ત્યારે સાધન ઉપર રહી શકાય પણ દૂબકી ન મારી શકાય કારણકે ઈર્યાસભિતિનો ભંગ (જ્યથણાનો ભંગ) થાય અને જીવોની વિરાધના કરવારૂપ દોષ લાગે છે. T. V. જોતાં, તેના દશ્યો પ્રત્યે જોતાં અંદરથી વૈરાગ્ય જાગે તો જરૂર અંદર દૂબકી મારી શકાય. પણ એ માટે ખૂબ જ જાગૃતિની જરૂર રહે.

પ્ર. ૧૨ પ્રવૃત્તિ જેવી પતે કે ઉપયોગ જેટલો જલદી વાળી લેવાય તેટલો ફાયદો ન થાય ? આમ અનુસંધાનની પ્રેક્ટીસ પડાય ?

ઉત્તર. ૧૨ ડા. અનુસંધાનની પ્રેક્ટીસ પારી શકાય.

પ્ર. ૧૩ આ સાધના કરતા.. માં મન રાખવાનું છે તેનો અર્થ શું એવો ન થાય કે અંદરથી આંતરિક રીતે લક્ષ કર્યા જ કરવાનું છે ? ધ્યાન સિવાયના સમયમાં આમ જોઈએ તો જે ધ્યાનમાં કરીએ છીએ તે બહારે પણ એ જ કરવાનું છે ને ?

પ્ર. ૧૪ જોવા જઈએ તો ધ્યાન સિવાયના સમયમાં જો વધુ જાગૃતિ રહે તો સ્થિરતા વધે ને દદ્ધાભાવ પણ સારો રહે ને ? બરાબર કે કેમ ? તો મુખ્ય વાત તો જાગૃતિની જ છે ને ?

ઉત્તર ૧૩ અને ૧૪ ધ્યાનમાં.. ઉપર લક્ષ એટલે ઉપયોગ રાખવાનો છે. જો ઉપયોગ ત્યાં હોય તો મન તેની જગ્યા પર જ હોય એટલે સાધન ઉપર જ હોય. ધ્યાન સિવાયના સમયમાં પ્રવૃત્તિ કરતાં દદ્ધારૂપ

જાગૃતિ રાખવાની છે. જો તે રહે તો જીવ નવાં કર્મ ન બાંધે. બાધ્ય પ્રવૃત્તિ વખતે ઉપયોગ તો કાર્યમાં જોડવો પડે પણ જાગૃત રહી શકાય. એ પણ એક સાધનામાં આગળ વધવાનો રસ્તો છે. જેટલા બાધ્ય કાર્યમાં જાગૃત રહી શકાય તેટલા પ્રમાણમાં ધ્યાન વખતે એકાગ્રતાનો અનુભવ થઈ શકે.

પ્ર. ૧૫ એમ સાંભળ્યું છે કે છ મહિનામાં પણ થઈ શકે તો આ સતત આત્મામાં રહેવાના અભ્યાસ પછી જ ને ? જાગૃતિની સખત પ્રેક્ટીસ પડ્યા પછી જ ને ? ભેદજ્ઞાન સતત, સહજ થયા પછી જ ને ?

ઉ. ૧૫ જ્ઞાનીઓ એમ કહી ગયા છે કે - જો સાધક જ્ઞાનીના સાંનિધ્યમાં રહી તેઓ કહે તે પ્રમાણે સાધના કરતો રહે તો ચોક્કસ છ મહિનામાં કાર્ય થઈ શકે પણ તેના માટે બાધ્ય તેમજ આભ્યંતર ગ્રંથિઓ મોળી પાડવાનો પુરુષાર્થ પણ સાથે થવો જરૂરી છે. કષાયની મંદટામાં એટલે કે કષાયની વિશુદ્ધિ વખતે કદાચ અનુભવ થઈ શકે.

પ્ર. ૧૬ પાંચે ઈન્દ્રિયોના વિષયમાં રાગ-દ્રેષ ન થાય માટે શું શું ને કેમ-કેમ ? દરેક વિષયમાં પહેલેથી જાગૃત થઈ જવાય ?

ઉ. ૧૬ ઈન્દ્રિયો તેના વિષયનું જ્ઞાન તો કર્યા જ કરવાની છે. પણ તે વખતે જો સાધક દદ્ધા થઈ જાય તો ઈન્દ્રિયો વિષયમાં જતી હોવા છતાં તેમાં રાગ-દ્રેષ પરિણતિ ન થાય તો તે રાગ-દ્રેષ રહિત થયો કહેવાય. આમ રહી શકાય તો વિષયો તરફથી પાછા ફરવામાં જરા પણ મુશ્કેલી ન પડે અને આમ થઈ શકે તેમ છે.

પ્ર. ૧૭ સતત અનુસંધાન કેમ રખાય ? practically ઘરેલું દાખલાઓ આપી સ્ટેપ-વાઈજ સમજાવવા પ્રયત્ન કરશો. આમ તો જેમ-જેમ રાગ-દ્રેષ ઘટતાં જાય તેમ તેમ આત્મામાં automatic રહી શકાય એવું ન હોય ?

૭. ૧૭ જેટલા પ્રમાણમાં રાગ-દ્વેષ પરિણતિ ઘટે તેમ તેમ આત્મા તરફનું અનુસંધાન થતું જાય અને એમ કરતાં જો અનુભવ થઈ જાય તો પછી સહજ રીતે તે સ્થિતિમાં રહેવાનો પુરુષાર્થ કરવાનો તો રહે જ છે.

૮. ૧૮ દેહાધ્યાસ કાર્ડવા શું શું પૂર્વતૈયારી જોઈએ. વૈરાગ્ય-ઉપશમ સિવાય... એમ ‘અહં’ અને ‘મમ’ કાંઈ જલદી જતું નથી. ખૂબ ખેદ થયો.

૯. ૧૯ દેહની જરૂરિયાતો જાગૃતપણે ઘટાડવાનો પુરુષાર્થ કરવાથી દેહાધ્યાસ ઘટી શકે તેમજ દેહ પણ પૂર્વે અણસમજજાભાવે કરેલા કર્મના ફળરૂપે પ્રાપ્ત થયો છે. જો હવે એવાં કર્મોન બંધાય તે ખાસ જાગૃતિ સાથે રહેવાનો પુરુષાર્થ જરૂરી છે. દેહાધ્યાસ છે ત્યાં સુધી ‘અહં’ અને ‘મમ’ જઈ શકે નહીં, જેમ જેમ દેહાધ્યાસ ઘટે તેમ તેમ ‘અહં’ અને ‘મમ’ મોળા પડતા જાય.

૧૦. ૧૯ લેશ્યા... શુભ રહે, જો સાધનમાં રહી તો એમ જ ને ? લેશ્યાસંબંધી જાણવા લખશો.

૧૧. ૨૦ લેશ્યા એટલે પરિણામ. આપણાં પરિણામ જેવાં હોય તેવી લેશ્યા કહેવાય. લેશ્યા પરિણામ છ પ્રકારના ભગવાને કહ્યાં છે. એમાં કૃષ્ણા, નીલ, કાપોત લેશ્યા છોડવા યોગ્ય છે અને બાકીની ત્રણ તેજો, પદ્મ અને શુક્લ લેશ્યા આરાધીને છેવટે નિર્વાણમાં અલેશી થાય છે.

આપણામાં તમસ્સ, રજ્ઝ અને સત્ત્વ ગુણો વિભાવ ભાવને કારણે રહેલા છે. તમસ્સ એટલે તામસી પ્રકૃતિ (કષાયની તીવ્રતાવાળી), રજ્ઝ એટલે સાંસારિક પદાર્થોને ભોગવવાની બુદ્ધિ અને સત્ત્વ એટલે શુભ ભાવ.

જ્યાં સુધી રજ્ઝગુણનું પ્રાધાન્ય છે ત્યાં સુધી સાધનામાં દેહાધ્યાસ નક્યા કરે છે એની સાથે ‘તમસ્સ’ પણ ભાગ ભજવે છે. પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે ન થાય

તો ‘માન’ ઊભું થાય છે જે રજ્ઝગુણ છે અને તે માન ઘવાયું એટલે તમસ્સ ગુણ હાજર થઈ જાય એટલે કોધ થાય. આમ લેશ્યા-પરિણામ થયા કરે છે તેનો લક્ષ રાખી પ્રથમ તો રજ્ઝ અને તમસ્સ પરિણામોને છોડવા પ્રયત્ન કરવાનો છે. જો આમ થઈ શકે તો સાધના બરાબર આગળ વધતી જણાશે.

૧૨. ૨૧ કુદરતના નિયમો કયા છે ? તે પ્રમાણે ચાલવું કેમ જેથી કર્મ ન બંધાય ને ભગવાનની આજાઓનું પાલન થાય. પોજિટિવિટી કેવી રીતે ભેગી કરાય ? તે કારણો પોઇન્ટ લખશો. તેમજ નેગેટિવિટીનાં કારણો પણ લખશો.

૧૩. ૨૨ રૂપાં શરૂઆતમાં શું કહેવાનો ભાવ છે તે સમજાતો નથી.

૧૪. ૨૩ રૂપાં પરિણતિ ન થાય તો કર્મ ન બંધાય. જ્ઞાનીની આજા પ્રમાણે સમ્યક્કપણે ચાલવાથી કર્મ બંધાવાની શક્યતાઓ ઘટતી જાય છે. હમેશાં ધીરજથી આગળ વધવાનો પુરુષાર્થ કરવો તે positiveness છે અને પુરુષાર્થમાં કંટાળો આવે તો Negativity આવવાની શક્યતા છે, જે સાધકને આગળ વધવા નહીં દે.

૧૫. ૨૪ રૂપાં પ્રમાણે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખ્યા છે. વાંચી, વિચારી અમલમાં મૂકવા પ્રયત્ન કરશો તો મનની ચંચળતા ઘટશે. ચંચળતા ઘટશે તો આગળ વધી શકશે.

લિ. સંતયરણરજ

જ્યાં ને ત્યાં ‘હું’પણું અને ‘મારાપણું’ થઈ ગયું છે, તે જ મિથ્યાત્વ. કદાચ કોઈ ઉપર ઉપરથી આ દેહાદિ મારાં નથી એમ કહે; તો પણ મારું શું છે તે જાણ્યું છે ? મારું જે છે તે આત્મસ્વરૂપ ચચાર્થ તો જ્ઞાનીએ જ જાણ્યું છે. માટે તે જ્ઞાનીની શ્રદ્ધાએ આત્માને જોવાની દસ્તિ માટેનો પુરુષાર્થ કરવાનો છે.

‘સ્વાનુભૂતિની ક્ષણ ક્યારે ?’

(પ્રેષક : ગોડલ સંપ્રદાયના અધ્યાત્મયોગીની
પૂ. સવિતાબાઈ મહાસતીજીના શિષ્યાઓ
પ્રવચન-પ્રભાવક પૂ. મંજુલાબાઈ મહાસતીજી)

જ્યારે સાધકના ભીતરમાં સ્વયં ચેતનાના સ્વાનુભવની તીખી તલાશ જાગે છે. અદભ્ય ને ઊરી ઘાસ જન્મે છે, એ ઘાસને, એ તલાશને, તલસાટ અને તરવરાટ જ્યારે અસહ્ય બને છે, ત્યારે તે સહી માર્ગની ઓળખાણ કરાવનારા આપ્તપુરુષો અને સત્તપુરુષોની અનિવાર્યતા એવી ભાસે કે જ્યાં સુધી તેના શરણની ઉપલબ્ધિ ન થાય, ત્યાં સુધી તેને જંપ કે શાંતિ ન મળે. સત્ત અને સત્તપુરુષોને પ્રાપ્ત કરવાની તીવ્ર તલાશ ને તલસાટ જાગે છે ત્યારે તે સ્વાનુભવની ક્ષણને સ્વાદી શકે છે.

ખરેખર જ્યારે સાધકને નિર્ણયની નક્કરતા આવે કે ‘હું શુદ્ધ આત્મા. પરમાત્મા સમાન છું’ ત્યારે એ પૂર્ણ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરવાની ઘાસ એ જ અમૃત આશ અને તીખી તલાશ જરૂર અનુગ્રહદાતા સત્તપુરુષોની શરણાગતિ મેળવતાં તત્પરતા કેળવે છે અને આખરે એ તીખી તલાશ તૃપ્તિનો સ્વાદ માણે છે.

જ્યારે અનાત્મબુદ્ધિના સાધકને અનુરોગ છૂટે અને આત્મા પ્રત્યેનો અહોભાવ પ્રગટે ત્યારે તે ચિંતન કરે, મનન કરે, નિરંતર નિદિધ્યાસન એવું કરે કે પરમાત્મા નથી મળ્યા તેનું કારણ શોધે છે, પરમાત્મા છતાં તેનો સ્વાનુભવ કેમ નહીં...?

જ્યારે સાધકને ભૌતિક કે આધ્યાત્મિક કેત્રે પ્રથમ ઘાસ — પ્રાર્થના પુકાર અને પુરુષાર્થ યથોચિત જાગે ત્યારે પ્રાપ્તિ થાય છે.... ત્યારે તેની નૈસર્જિક ભાવનાને તેની નિરંતરતા જન્મે છે, ત્યારે તેની ઘાસ પ્રભુ પ્રત્યેની પ્રાર્થનામાં ટ્રાન્સફર થાય છે અને પ્રાર્થનાનો પુકાર એવો હોય કે પરમાત્મા સિવાય ચેન

ના પડે અને તેની પ્રાપ્તિ માટે પુરુષાર્થ સહી દિશા તરફ વળે છે અને જ્યારે સહી દિશાની દસ્તિ મળે છે, ત્યારે સાધકની વિચારધારામાં પૂર્ણસત્યનું મૌલિક તત્ત્વ સમજાય એવું છે અને સ્પર્શિય છે, ત્યારે તેનામાં વૃત્તિ અને પ્રકૃતિનું પરિવર્તન થાય છે. નૈસર્જિક સત્ય તરફની જ્યારે રુચિ થાય છે ત્યારે તેનામાં પૂર્ણ સત્ય તરફની રુચિ-રસને ઉન્મેધ. એક નૂતન દસ્તિને ઝીલવવાની ને ખોલવાની પ્રેરણ અર્પે છે.

અનાદિ અનંતકાળથી પુદ્ગલજગતની પ્રચિયારણામાં અને તેની પ્રાપ્તિમાં યોગ-ઉપયોગની ઉજ્જ્વલાત્મા હતી તે પરમાત્મા તરફ વળે છે અને પરમાત્મા પ્રત્યેની અથાગ ને અગાધ રુચિ અને તીખી તમન્ના જાગે છે ત્યારે તેનામાં સ્વાનુભૂતિની ક્ષણ આવે છે.

એ સ્વાનુભવની સોનેરી ક્ષણામાં સ્વયંના જાગરણામાં સાધકને અંતરજગતની અનુભૂતિનો અહેસાસ થાય છે, જે ઈન્દ્રિયો અનાદિના અજ્ઞાનને આસક્તિના અધ્યાસ તરફ ટેવાયેલી હતી, તેનો અને તેના જ્ઞાનવીર્યનો વળાંક યા મોડ બદલે છે. ઈન્દ્રિય સાપેક્ષ નહિ પરંતુ આત્મસાપેક્ષ. તેના જ્ઞાનવીર્યનો વળાંક વળે છે, જ્યાં જ્ઞાન અને વીર્યનો વળાંક સત્ય સન્મુખી, સહી દિશા તરફ વળે છે, ત્યારે તેનો ઈન્દ્રિયના વિષય સાપેક્ષ વ્યવહાર ન હોય, વૃત્તિનો વળાંક જ્યારે વૈરાગ્ય સાપેક્ષ બને છે ત્યારે તેનો આત્મસાપેક્ષ આત્માનો ઉપયોગ પરમાત્માની રુચિ અને રસ તેનામાં જીવંત બને છે અને જાગૃતિરૂપ બને છે અને સાધકની રુચિ પરમાત્મસાધનામાં તીવ્ર બને છે, ત્યારે તેના પરમ અનુગ્રહને ઝીલવા માટે તત્પરતા અને તરવરાટ દેખાય છે, ત્યારે તન્મયતા અને તીવ્ર તલસાટ આવે છે, ત્યારે તેનામાં તદ્દરૂપ વચન, વિચાર અને વર્તન બને છે.

જ્યાં વિચાર-વાણી અને વર્તનમાં વીતરાગતાનું મહત્વ મુખ્ય બને છે, ત્યાં સાધકને પ્રત્યેક વ્યવહારમાં મૈત્રી, માનવતા, મધુરતા અને મહાનતાનો વિકાસ થાય છે, જ્યાં મૈત્રીનો વિકાસ વ્યક્તિ સાપેક્ષ નહિ કિન્તુ વિશ્વવ્યાપક બને છે....

આજકાલ ઘરમાં - પરિવારમાં, પરસ્પર વિશ્વાસ અને વાત્સલ્યની ધરી કમજોર જોવા મળે છે. દા.ત. પિતાને પુત્રના સંબંધમાં સદાને માટે એકતા અને આભિગમ્યતાનો વિકાસ ભાગ્યે જ દેખાય છે. આજે યત્ર-તત્ર-સર્વત્ર પરસ્પરની સહયોગિતા અને સહાનુભૂતિના ભાવો કેમ ગોણ બનતા જાય છે? શા માટે? તેનું કારણ પરસ્પરમાં, વચનમાં અને વ્યવહારોમાં વિશ્વાસ ખૂટે છે.

વિશ્વાસની વિભા એવી હોય કે સંબંધમાં ઓટ ના આવે, પરંતુ દિન-પ્રતિદિન સંબંધોમાં સઘનતા ગહરી બનતી રહે....

આજકાલ અધ્યતન યુગમાં વિનયસંપન્તા કેટલી? જ્યાં સેછ ને સમર્પણ હોય, ત્યાં સહાનુભૂતિ અને સેહાનુભૂતિ નૈસર્જિક હોય છે. જ્યાં સહાનુભૂતિ છે ત્યાં તેના મૂળમાં કેન્દ્રસ્થાને સેહાનુભૂતિ હોય છે, સેહનું સૌંદર્ય અજોડ છે, અદ્ભુત તેનું મૈશર્યાં છે. આજે ભૌતિક સ્તરે સંપત્તિ ને સત્તાનું મહત્વ છે, મૂલ્ય છે. કિન્તુ સેછ અને સહાનુભૂતિ ભાગ્યે જ જોવા મળે છે.

જ્યાં નૈસર્જિક સહાનુભૂતિની સમજણ હોય છે, ત્યાં જ સેહાનુભૂતિ વરદાનરૂપે હોય છે. જ્યાં સેછ છે, ત્યાં જ શાંતિ અને સુખ છે અને સમાધાન મળે છે અને જ્યાં સમાધાન ત્યાં સમાધિ અનુભવાય છે. જ્યાં સમાધિ ત્યાં આધિ, વ્યાધિ ને ઉપાધિનું અસ્તિત્વ જ વિલીન થાય છે. દર્શનમોહના અસ્તિત્વમાં જ જીવને સુખ ને દુઃખની, સારા-નરસાની અનુભૂતિ થાય છે

એટલું જ નહીં પણ અહું ને મમતનું એકત્વ જળવાય છે. જ્યાં એકત્વ છે, ત્યાં મમત્વ છે, જ્યાં મમત્વ છે, ત્યાં સમત્વ ના ટકી શકે. સમજણ અને સમતાના અભાવે દર્શનમોહની નીદ વેરી બને છે, દર્શનમોહથી દાખિલાયાં જ નન્દા થાય છે. દાખિલાયાં એટલે વાસ્તિવક સત્યથી નિરપેક્ષવૃત્તિને જ પ્રવૃત્તિ, દર્શનમોહ એટલે પૂર્ણસત્યથી નિરપેક્ષ પ્રકૃતિ ને પરિણાતિ. જ્યારે સાધકને પૂર્ણસત્યની ખોજ મેળવવા જાગૃતિ અને જિજ્ઞાસા, જાજવલ્યમાન બને છે, ત્યારે તેનામાં આત્મબોધ પ્રગટે છે.

એ સ્વાનુભવના સદ્ગોધની ઉપલબ્ધિ થતાં જ દર્શનમોહની ગાઠ નિદ્રા છૂટે છે. સ્વયંની જાગૃતિમાં પ્રજ્ઞાનું પરોઢ એવું પાંગરે છે અને પરમાત્માદર્શનનો સ્વાનુભવ સ્યાદરૂપે અનુભવે છે. એ જ સમ્યક્દર્શન છે- જ્યારે સમ્યક્દર્શનની ઉપલબ્ધિ થાય છે ત્યારે જ સ્વયંની સ્વાનુભૂતિમાં આત્મતત્ત્વની મસ્તીની ખુમારી એવી છે, કે અનંતાનુંબધીનો કષાય અસ્તિત્વરૂપ હોય છે, ત્યાં સુધી ગલત ને જૂઠ મિથ્યાત્વ મોહનીયની મજબૂત રસવૃત્તિ, ગ્રંથિરૂપે નિગાઢ હોય છે. એ અનંતાનુંબધીનો કષાય જીવને જન્મ-મરણની પરંપરા વધારે છે. એ ગ્રંથિભેદની દાખિલાયાં ના હોય ત્યાં સુધી મિથ્યાત્વની માન્યતા મંદતયા હટે ને ઘટે છે અને તેના પ્રત્યેક વ્યવહારમાં જાગૃતિનો જન્મ થાય છે કે હું કોણ છું? મારા આત્માનો શુદ્ધ સ્વભાવ ધર્મ, દેહ, ઈન્દ્રિય, મન, બુદ્ધિ, ઉદ્ય સાપેક્ષ નથી, પરંતુ નિરપેક્ષ છે. પરંતુ ઉપયોગ સાપેક્ષ, જાગૃતિ સાપેક્ષ હોય છે, તેનામાં સહજ સરલતા અને સાત્ત્વિકતા જન્મે છે. જેમાં કષાય શાંત હોય, રાગ-દ્વેષની મંદતા હોય, જેમાં પરથી સુખી ને દુઃખી, એ જૂઠ ને ગલત માન્યતા ના હોય, પરંતુ નૈસર્જિક સરલતા ને સાત્ત્વિકતાને કારણે પ્રચુર પુણ્યોદયે કોઈ સમર્થ સદ્ગુરુની

શરણાગતિ પ્રાપ્ત કરી, તે જ શરણાગતિમાં નિરપેક્ષ પરિણતિના માધ્યમથી દૂબી જતાં આવડે તો સાધકને દેહનું ભમત્વ છૂટતાં આત્મતત્ત્વની સહ નૈસર્જિક સ્વયંની જગૃતિની સ્વાનુભૂતિ થાય છે અને એકાદ વખત દેશનાશ્રવાણ કરતાં જ અંતરજગતમાં પરિવર્તનની પળ આવે છે અને એમાં આપ્તપુરુષના અનુગ્રહનો યોગ થતાં જ પૂર્ણસત્યની સ્વાનુભૂતિ થાય છે. જે સમ્યગ્રદર્શનની પ્રાપ્તિમાં અનાદિનો સંસારભાવ છૂટે છે.

‘પરથી સુખી અને પરથી દુઃખી’ એ ગલત બનીએ એ જ પરમાત્મા પ્રત્યે સદ્ગુરુવાના. ॥

શ્રી રાજ-સોભાગ સત્સંગ મંડળ, સાયલા

૧૮મી યુવાશિબિર (તા. ૨૫ થી ૩૧-૧૨-૨૦૧૧)નો અહેવાલ

તારીખ	વિષય	વક્તા	શ્રોતા
૨૫/૧૨ થી ૨૮/૧૨	‘છ પદનો પત્ર’ બ્ર.નિ. મિનળબેન	લગભગ ૫૦-૬૦	
૨૮/૧૨ થી ૩૧/૧૨	ચાર કષાયો (કોધ, માન, માયા, લોભ)	બ્ર.નિ. વિકમભાઈ (ઉમર વર્ષ રથી ૭૫ સુધી)	

સાયલા આશ્રમમાં યુવા શિબિર ભરવાનો લહાવો કોઈક પૂર્વ પૂર્યોદયે જ પ્રાપ્ત થાય. એનો લહાવો જ કંઈક અનેરો છે.

બ્ર.નિ. મિનળબેન તથા બ્ર.નિ. વિકમભાઈની વિશિષ્ટ શૈલીમાં ગવાતા નવકાર મહામંત્રના પઠનથી દરેક પ્રશિક્ષણની શુભ શરૂઆત થાય. પ્રશિક્ષણનો એક કલાક ક્યાં પસાર થઈ જાય તેની ખબર પણ ન પડે અને બધા શ્રોતાઓ તેના પદ્ધીના પ્રશિક્ષણની કાગડોણે રાહ જોતા થઈ જાય. શર્દૂથી ઉત્સેખ ન થાય એવો તો અનેરો આનંદ આવે. વાહ !!!

‘છ પદનો પત્ર’ વિષે શિબિરમાં બ્ર.નિ. મિનળબેને સમજાવ્યું કે પ.કૃ. દેવે મુનિશ્રી પર લખેલો આ ‘છ પદનો પત્ર’ એ જીવની યોગ્યતા હોય તો, સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્ત કરશે એવો યથાર્થ બોધ ધરાવે છે. બ્ર.નિ. મિનળબેનના પ્રશિક્ષણ દ્વારા શિબિરાર્થીઓની શ્રદ્ધા વધુ દઢ થઈ કે આ છ પદ સમ્યક્રદર્શનના નિવાસના સર્વોત્કૃષ્ટ સ્થાનક છે.

ચાર મુખ્ય ભાગમાં ગોઠવાયેલો આ પત્ર પ્રથમ ભાગમાં સદ્ગુરુની ભક્તિ, બીજા ભાગમાં ‘છ પદો’, ત્રીજા ભાગમાં પુરુષાર્થ કેવી રીતે કરવો? અને ચોથા ભાગમાં ઉપકારની લાગણીનું વેદન દર્શાવે છે - કેઠ સમ્યક્રદર્શન અને અનુક્રમે મોક્ષપ્રાપ્તિ તરફ દોરે છે - તે ઉત્કૃષ્ટ સમજણ મળી.

આ પત્ર પ્રત્યક્ષ દેહધારી સદ્ગુરુદેવ પ્રત્યેની અત્યંત, સર્વોત્કૃષ્ટ ભક્તિના માર્ગમાં પ્રગતિ માટે અગત્યતા દર્શાવે છે, જે સમીપમુક્તિગામી જીવને અવશ્ય મોક્ષની સહજ પ્રાપ્તિ કરાવશે જ. ‘સદ્ગુરુદેવ પ્રત્યે અખંડ અર્પણાતા, વિરાટ વિશ્વાસ અને સાચો સર્મર્પણ ભાવ – એ જ માર્ગનો પાયો છે.’ ‘સદ્ગુરુદેવની આજ્ઞાનું સર્વાંગ પાલન એ જ આપણા અને સદ્ગુરુદેવ વચ્ચેનો ‘પ્રેમસેતુ’ છે.’ એની સુંદર સમજણ બ્ર.નિ. મિનળબેને યુવાશિબિર દરમ્યાન, ‘ઇ પદનો પત્ર’ના માધ્યમ દ્વારા આપી.

ચાર કષાયો (કોધ, માન, માયા, લોભ) વિષે શિબિરમાં સમજણ આપતાં
બ્ર.નિ. વિક્રમભાઈએ સમજાવ્યું કે,

- ★ ‘કૃષ’ એટલે સંસાર અને ‘આય’ એટલે ‘આવક’ – એટલે ટૂંકમાં સંસારમાં ભવભ્રમણ વધારે તે ‘કૃષાય’. આ સ્પષ્ટ વ્યાખ્યાથી વિષયની શરૂઆત થઈ.
- ★ ઈચ્છાપૂર્તિનો કમ વિકરાળ છે, તેથી આજના આપણા જીવનમાં સંતોષ જ નથી અને એટલે જ સતત કૃષાયભાવ થાય છે.
- ★ કૃષાયભાવ થવો... એટલે ભળી જવું... એટલે કર્મ બંધાવાં... અને એ જ સંસારના દુઃખનું કારણ છે - તેની ઉત્કૃષ્ટ સમજણ અપાઈ.
- ★ કૃષાયોનું સૂક્ષ્મ સ્વરૂપ એટલે કે - આ કૃષાયો કેમ ઉત્પત્ત થાય ? કઈ રીતે જીવને છેતરે છે ? શું નુકસાન (વ્યાવહારિક અને આધ્યાત્મિક) કરે અને કર્મસર આ કૃષાયોને કઈ રીતે જીતી શકાય ? - તેની સુંદર સમજણ અપાઈ.
- ★ ઉદ્યરણ મહારાજની અદ્ભુત સજ્જાયોના માધ્યમથી કૃષાયોનું સ્વરૂપ સુંદર રીતે સમજાવ્યું.
- ★ કોધ સામે ક્રમા/પ્રેમ, માન સામે વિનય, માયા સામે સરળતા/પારદર્શકતા અને લોભ સામે સંતોષ... ધ્યારણ કરે જ છુટકો છે અને તો જ રન્ધરિતામણિ જેવું અમૃત્ય મનુષ્યજીવન સાર્થક કરી શકશે - તેની અદ્ભુત સમજણ અપાઈ.

યુવાશિબિરના માધ્યમથી બહુ જ સ્પષ્ટ સમજાવ્યું છે – ‘સભ્યકુદર્શન’ પ્રાપ્ત કરવું એ જ આપણો નજીકનો અને અંતિમ ધ્યેય રાખવો અતિ આવશ્યક છે.

આ ઉપરાંત શિબિર દરમ્યાન જ્યારે પ.પુ.ભાઈશ્રી પધારે અને શિબિરાર્થીઓને સંબોધે તે ‘ઉત્સવ’નો, આનંદનો અહેવાલ શબ્દો કે વાણી દ્વારા આપવો ખૂબ જ મુશ્કેલ છે.

જ્ય ભગવાન ! જ્ય સદ્ગુરુદેવાય નમઃ ।

હું તો દોષ અનંતનું ભાજન છું, કોધ, માન, માયા, લોભ, વિષય, પ્રમાદ વગેરે અનંત દોષોથી ભરેલો છું. કર્મના સંલોગે પ્રવૃત્તિમાં પડવું પડે એ જુદી વાત છે, પણ નહીં લેવા, નહીં દેવા, તો ય માત્ર સંકલ્પ વિકલ્પ અને નિંદામાં વર્તી આ જીવ કેટલા બધા કર્મ બાંધી લે છે.

એકાંત મૌન આરાધના તથા આરાધના શિબિર

“શાનીપુરુષની આજ્ઞા છે તે, ભવમાં જવાને આડા પ્રતિબંધ જેવી છે.”

પ.પુ. ભાઈશ્રીની નિશામાં દર મહિને એકાંત મૌન આરાધના શિબિર અને આરાધના શિબિર યોજવામાં આવે છે. આ શિબિરથી સાધકના જીવનમાં આમૂલ પરિવર્તન સર્જતું હોય છે અને સાથે સાથે સાધનામાં પણ ખૂબ જ મગતિકારક પરિણામ જોવા મળે છે.

જાન્યુઆરી-૨૦૧૨ની એકાંત મૌન આરાધના શિબિર : ૪૮

જાન્યુઆરી માસમાં તા. ૨૧-૧-૧૨ થી તા. ૨૫-૧-૧૨ સુધી એકાંત મૌન આરાધના શિબિર નં. ૪૮ તથા આરાધના શિબિર યોજવામાં આવેલ. એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં કુલ – ૬૪ સાધકોએ ભાગ લીધો જેમાં ઉચ્ચશ્રેષ્ઠીમાં ૧૭ સાધકો, ચિંતના ર સાધકો, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ઉં અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૮ સાધકો હતાં, તેમાં ૨૦ ભાઈઓ તથા ૪૪ બહેનો હતી. આ માસમાં આરાધના શિબિરમાં ૨૭ સાધકો હતાં. જેમાં ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠીના-૧, પૂર્ણપ્રાપ્તિના-૧૦ અને અર્ધપ્રાપ્તિના-૧૬ સાધકો હતાં. જેમાંથી રાજમાર્ગ યોગારોહણમાં જોડાયેલ ૮ સાધકો હતાં.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાંના પ્રશિક્ષણમાં પ.પુ. ભાઈશ્રીનો વિષય – આત્મસંવેદનના સાધનોમાંથી શ્રી વિજયસિંહ કૃત ‘સામ્યશતક’ વિષય લીધેલ. પ.પુ. શ્રી ભાઈશ્રીએ પ્રશિક્ષણમાં આ વિષય ખૂબ જ સુંદર રીતે સૂક્ષ્મતાપૂર્વક, સાધક સહેલાઈથી સાધનામાં સક્ષમ બને તે રીતે સમજાવેલ, જેનાથી સર્વ સાધકો ખૂબ જ પ્રભાવિત થયેલ.

આરાધના શિબિરના પ્રશિક્ષણમાં પ.પુ. ભાઈશ્રીનો વિષય – આત્મસંવેદનના સાધનોમાંથી શ્રી વિજયસિંહ કૃત ‘સામ્યશતક’ વિદ્યો દ્વારા લાઈવ બતાવવામાં આવેલ હતો.

બ્ર.નિ. રસિકભાઈનો વિષય ‘શ્રીમદ્ રાજચંદ્ પ્રાણીત મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશ તથા શ્રીમદ્ રાજચંદ્ના પરમસખા શ્રી સૌભાગ્યભાઈ અને સાયલા’ પુસ્તકમાંથી પત્રાંક નંબર ૮૧ ઉથી આગળ લીધેલ હતો.

ઉપરોક્ત શિબિરમાં યુ.એસ.એ., લંડન, મુંબઈ, નૈરોબી, કલકત્તા, અમદાવાદ, રાજકોટ, પુના, સુ.નગર, કૃષ્ણાનગર, બોટાદ અને સાયલા એમ જુદા જુદા ક્ષેત્રોથી આવેલા સાધકોએ ભાગ લીધો.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર - જાન્યુઆરી-૨૦૧૨ના સાધકોની ફળશ્રુતિ

★ ધ્યાનમાં જીગૃતિ સાથે ચિંતન ગાઢું થાય છે તેમ તેમ દેહ અને આત્મા સાવ જુદા છે તેવો અનુભવનો સમય વધતો જાય છે. તેથી આત્મનિશ્ચય પણ બળવાન થતો જાય છે. તેથી સાધનામાં આનંદ આવે છે.

— ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી

★ આ શિબિરમાં ઘણાં બધા ધ્યાનમાં જ્યારે ખૂબ જ એકાગ્રતાપૂર્વક ચિંતન ચાલતું હોય અને જ્યારે એકાએક ચિંતન બંધ પડી જતું ત્યારે જે આનંદ થઈ આવતો જેને વર્ણવી શકતી નથી. કેમ

જણાવવું પણ મને તો જાણે હું મારામાં જ ઉતરી ગઈ હોય તેવું અનુભવાતું હતું. આવી રીતનો આ જીવને આનંદ થઈ રહ્યો છે. તેનાથી મને શિબિરની ફળશ્રુતિ લાગે જ છે કે મને ઊંચે અને ઊંચે લઈ જઈ રહેલ છે.

— ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી

- ★ ધ્યાનમાં મનની એકાગ્રતા વધતી જાય છે. ઉપયોગ અંતર્મુખ થઈ આત્મા સાથે રમણતા કરે છે તેથી અપૂર્વ આનંદ અને શાંતિ અનુભવાય છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ★ ધ્યાનમાં ચિંતન કરતાં લીન થઈ જવાતું હતું તેમાં સ્થિરતા આવતાં આનંદ અને શાંતિનો અનુભવ થતો હતો. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ★ સ્વ અવલોકન કરવાની જે પ્રણાલી ચાલુ કરવામાં આવી છે તેનાથી મારા દોષો જોવાની જાગૃતિ રહ્યા કરે છે. જણાઈ આવે છે કે કેવી નજીવી બાબતોમાં જીવ કર્મબંધન કરી રહ્યો છે તેનો જ્યાલ આવતો જાય છે. હવે મારા કેન્દ્રે જઈને પણ જરૂર જાગૃતિ રાખી સ્વ-અવલોકન કરી દોષો ઓછા થાય તેમ ચીવટ અને ધ્યાન રાખીશ જ. જેથી કર્મબંધન ઓછાં થાય. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ★ શિબિરમાં ધ્યાન સાધનામાં પ્રગતિ થઈ છે. લક્ષ બિન્દુ ઉપર સ્થિરતા સારી આવવાથી વિકલ્પોની મંદતા રહે છે. ઉદ્ઘેગ-ઉચ્ચાટ-ચંચળતા અલ્પ થઈ જાય છે. મન ખૂબ જ પ્રસન્ન-શાંત રહે છે. ધ્યાનમાંથી ઉઠ્યા પછી લાંબા સમય સુધી આનંદની અનુભૂતિ રહે છે. લક્ષબિન્દુ ઉપર ખૂબ જ પ્રેમ રહે છે. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ★ શિબિર દરમ્યાન ધ્યાનના સધન અભ્યાસથી ઉપયોગની સૂક્ષ્મતા વધવાથી સ્થિરતા વધતી જાય છે. મનની વૃત્તિઓ શાંત થતી જાય છે. દ્રષ્ટાભાવમાં રહી સતત જાગૃત રહેવાનો અભ્યાસ ઉત્તરોત્તર વધતો જાય છે. પરમ ઉલ્લાસ, પ્રસન્નતા, હળવાશ અને શાંતિની દિવ્ય અનુભૂતિ વેદાય છે. વિચારો ક્ષીણ, ટ્રંકા અને ગૌણ થતા જાય છે. ધ્યાનના સધન અભ્યાસથી જ ઉપયોગને સાધન પર રાખવાનો અભ્યાસ સહજ થતો જાય છે. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ★ આ શિબિરના પ.પૂ.ભાઈશ્રીના સ્વાધ્યાયે મારા પણ ઘણી અસર કરી છે. મારા દોષો કાઢવા હું તત્પર થઈ. આવો આત્મલક્ષી સ્વાધ્યાય તો આત્માની ઉન્નતિ જ કરે. આપનો ધ્યેય અમારા દોષો કાઢવા માટે આપે દોષો બતાવ્યા-વર્જાવ્યા, તેનાથી કેવાં કર્મ ઉપાર્જિત થાય છે અને દોષોને કેવી રીતે કાઢવા તે પણ બતાવ્યું. સાથે સાથે અમોને હકારાત્મક બનાવતા ગયા. આપના આ હકારાત્મક શબ્દો અમારામાં એવા લખાઈ ગયા છે કે જે કદી ભુંસાશે નહીં. — અર્ધપ્રાપ્તિ
- ★ પ. પૂ. ભાઈશ્રી આપે પ્રશિક્ષણમાં સંસારમાં ‘દુ દુ લાઈફ’માં કેવી રીતે રહેવું, સવારથી તે રાત સુધીની કિયાઓમાં અસંગ રહેવાની ચાવી આપી દીધી. જોવું અને જાણવું બે જ કિયા કરવાની આપની અમી ભરેલી આંખો અને કરુણાસભર મૂઢુ વાણીએ દોષથી ભરેલા બાળકોને વાત્સલ્યપૂર્વક સમજાવી દીધું કે સર્વ કર્મથી મુક્ત થવું હોય તો મનની કળા જાણી લો. આત્માના ઉપયોગને મન સાથે ભળવા દેવાનો નથી. — અર્ધપ્રાપ્તિ

ફેબ્રુઆરી - ૨૦૧૨ની એકાંત મૌન આરાધના શિબિર : ૪૮

ફેબ્રુઆરી માસમાં તા. ૨૬-૨-૧૨ થી તા. ૧-૩-૧૨ સુધી એકાંત મૌન આરાધના શિબિર નં. ૪૮ તથા આરાધના શિબિર યોજવામાં આવેલ. એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં કુલ - ૬૪ સાધકોએ ભાગ લીધો જેમાં ઉચ્ચ શ્રેણીમાં ૨૦ સાધકો, ચિંતનના સાધકો ૨, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ૨૬ અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૧૬ સાધકો હતાં. તેમાં ૧૮ ભાઈઓ તથા ૪૫ બહેનો હતી. આ માસમાં આરાધના શિબિરમાં ૫૪ સાધકો હતાં. જેમાં ઉચ્ચ શ્રેણીના ૭, ચિંતનના ૧, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ૨૭ અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૧૮ સાધકો હતાં. જેમાંથી રાજમાર્ગ યોગારોહણમાં જોડાયેલ. ૩૦ સાધકો હતાં.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાંના પ્રશિક્ષણમાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીનો વિષય ‘શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત આઠ દિનિની સજ્જાય (ભાવાર્થ સહિત) પ.પૂ.ભાનુવિજયજી મહારાજ દ્વારા ત્રણ સ્વાધ્યાય, પ.પૂ.ભાઈશ્રી દ્વારા બાકીના ચાર સ્વાધ્યાય, પ.પૂ.ભાનુવિજયજી મહારાજે પ્રથમ મિત્રા દિનિ ખૂબ જ સૂક્ષ્મતાપૂર્વક અને દિનાંતો સહિત સમજાવેલ. જેથી સાધકો ભાવવિભોર થઈ ગયેલ. પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ બાકીની બધી દિનિઓ ખૂબ જ સૂક્ષ્મતાપૂર્વક સમજાવેલ. જેથી દરેક સાધકને પોતે કઈ દિનિમાં છે તે સહજ રીતે સમજાઈ ગયું. આઠ દિનિની સજ્જાય સાધક પોતે સાધનામાં ક્યાં આવ્યો છે તેનું તે થર્મોમીટર છે. જેથી દરેક સાધક પોતે પોતાની સ્થિતિનું માપ કાઢી શકે છે.

આરાધના શિબિરના પ્રશિક્ષણમાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીનો વિષય ‘શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત આઠ દિનિની સજ્જાય (ભાવાર્થ સહિત) પ.પૂ.ભાનુવિજયજી મહારાજ દ્વારા ત્રણ સ્વાધ્યાય. પ.પૂ.ભાઈશ્રી દ્વારા બાકીના ચાર સ્વાધ્યાય વિનિયો દ્વારા લાઈવ બતાવવામાં આવેલ હતા.

બ્ર.નિ. રસિકભાઈનો વિષય શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર પ્રાણીત મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશ તથા શ્રીમદ્ રાજચંદ્રના પરમસભા શ્રી સૌભાગ્યભાઈ અને સાયલા પુસ્તકમાંથી ઉપદેશ નોંધ ૧થી ૧૪ (શિક્ષામૃત પ્રમાણે) છેલ્લો એક સ્વાધ્યાય કરાવેલ.

ઉપરોક્ત શિબિરમાં યુ.એસ.એ., લંડન, નૈરોબી, કેન્યા, મુંબઈ, કલક્તા, અમદાવાદ, રાજકોટ, વડોદરા, ભૂજ, ઈન્દોર, સુરેન્દ્રનગર, પેટલાદ, બોટાદ, વલસાડ અને સાયલા એમ જુદા જુદા ક્ષેત્રથી આવેલા સાધકોએ ભાગ લીધો.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર - ફેબ્રુઆરી-૨૦૧૨ના સાધકોની ફળશ્રુતિ

- ★ ધ્યાનમાં અંતરધારાની ઉગ્રતા સાથે આગળ વધાયું ત્યારે ઉંડાણ આવ્યું, સ્થિરતા રહી અને જ્ઞાન ધારા સહજ રહી જે આનંદપૂર્ણ રહ્યું જે સદ્ગુરુની કૃપા જ છે.
- ★ ધ્યાનાં બધાં ધ્યાનોમાં આત્માના શુષ્ઠો કે પદનું ચિંતન કરતાં ચિંતનનો જ્યારે અભાવ થઈ જતો ત્યારે જે હર્ષ - ઉલ્લાસ થઈ આવતો હતો તેને હું શબ્દોથી જણાવી શકતી નથી. આવી દશા અવાર-નવાર થયા કરતી રહે તેવા ભાવો રહ્યા કરે છે. સદ્ગુરુદેવ ! આ બધું આપની કૃપાદિના પરિણામે છે. — ઉચ્ચ શ્રેણી

- ★ ધ્યાન દરમ્યાન અંતમુખ રહેવાય છે. મનની એકાગ્રતા અને ચિત્તની સ્થિરતા-એકાગ્રતા પણ ખૂબજ જણાય છે. ધ્યાન ચિત્તન સાથે થતું હોવાથી ઉપયોગ આત્મામાં સ્થિર થઈ જાય છે. અવનવા અનુભવ થાય છે. પરંતુ દ્રષ્ટાભાવ રહે છે. ધ્યાનની સ્થિરતા દિન-પ્રતિદિન ખૂબ જ વધતી હોય તેમ લાગે છે. કોઈકવાર તો આત્મપ્રદેશોમાં લીન થઈ જવાય છે અને શરીરની કિયા છે જ નહિ. શાસ પણ રોકાઈ ગયા જેવું લાગે છે. ધ્યાનમાં શાંતિનું વેદન થતું હોવાથી ગમે ત્યારે ધ્યાનમાં બેસી જવાનું જ મન થાય છે. આખું જીવન, રહેણીકરણી જીણે કે શાંતિ જ અનુભવે છે. — ઉચ્ચ શ્રેણી
- ★ આ શિબિરમાં મારી સાધના પણ સારી થઈ છે. પ્રમાદ પણ નહ્યો નથી. હવે એમ તાલાવેલી થાય છે કે બધું ગૌણ કરીને પુરુષાર્થ કરવા પ્રયત્નશીલ બનું. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ★ શિબિરમાં દઢ નિશ્ચય કરું છું કે જન્મ-મરણના ફેરામાંથી છૂટવા મારે સમતા ધારણ કરવી જ છે અને માર્ગમાં આગળ વધવું જ છે. કખાયો ઘણા ઓછા થતા જાય છે. ધ્યાનમાં સ્થિરતાનો વધારો થતો જાય છે. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ★ આ વખતે સાધના સારી થઈ. એમાં પ.પુ.ભાઈશ્રીએ કહું કે સાધના કરતાં કરતાં શાસોચ્છવાસ મંદ પડે ત્યારે મન લક્ષ પર એકદમ સ્થિર હોય છે અને ખૂબ જ શાંતિનો અનુભવ થાય છે અને ત્યારે મુખ્ય વાત રાગ-દ્વેષની પરિણતિ એકદમ ઓછી હોય છે. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ★ મને એમ લાગે છે કે હું હજુ પહેલી દાખિમાં છું. તો પણ એમ લાગે છે કે અત્યારે જ આ દાખિમાં દાખલ થઈ. મિત્રા દાખિમાં જેટલા ગુણો રહ્યા છે, તેમાંના પૂરેપૂરા ગુણ તો નથી આવ્યા, પણ આપનો યોગ મળ્યો. આપની કૃપાથી ધ્યાન માર્ગ મળ્યો તે કારણે હું મિત્રા દાખિમાં છું એમ લાગે છે. — અર્ધપ્રાપ્તિ
- ★ શિબિરના ચોથા દિવસે ધ્યાનમાં પ્રગતિ થઈ બધાં ધ્યાન ઘણાં જ શાંત ચિત્તવાળાં ઓછા વિચારોવાળાં રહ્યાં. વારંવાર થોડી થોડી ક્ષણો શાંતિનો પણ અનુભવ રહેતો અને મનમાં હલકાશનો (હળવાપણાનો) થોડી ક્ષણોનો અનુભવ યાદ આવે છે. — અર્ધપ્રાપ્તિ
- ★ મને માર્ગમાં ઘણી વસ્તુ નહે છે. એમાંથી એક તો મારા દોષો જોવાનો અને સામનો કરવાનો ભય. આ ભય આ શિબિરથી ઘણો ઓછો થયો છે અને મને એમ લાગે છે કે હું દોષોનો સામનો કરી શકીશ. પણ ઘણી ફેરે આત્મવિશ્વાસ ઓછો લાગે છે અને માન પણ આહું આવે છે. — અર્ધપ્રાપ્તિ

માર્ચ - ૨૦૧૨ની એકાંત મૌન આરાધના શિબિર : ૫૦

માર્ચ માસમાં તા. ૨૧-૩-૨૦૧૨થી ૨૫-૩-૨૦૧૨ સુધી એકાંત મૌન આરાધના શિબિર નં. ૫૦ તથા આરાધના શિબિર યોજવામાં આવેલ. એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં કુલ ૫૮ સાધકોએ ભાગ લીધો. જેમાં ઉચ્ચ શ્રેણીના-૧૩ સાધકો, ચિત્તનાના-૨ સાધકો, પૂર્ણપ્રાપ્તિના-૨ સાધકો અને અર્ધપ્રાપ્તિના-૧૨ સાધકોએ ભાગ લીધેલ.

આરાધના શિબિરમાં કુલ ૧૮ સાધકોએ ભાગ લીધેલ. જેમાં ઉચ્ચ શ્રેણીના ૧ સાધક, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ૫ સાધકો અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૧૨ સાધકો હતા.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિરના પ્રશિક્ષણમાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીનો વિષય શ્રીમદ્ કલિકાલસર્વજ્ઞ હેમચંદ્રાચાર્ય રચિત ‘ધોગશાસ્ત્રનો ચોથો પ્રકાશ – આત્મજ્ઞાનનાં સાધન’ હતો. આરાધના શિબિરમાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીનો આ જ વિષય વિદ્યો દ્વારા લાઈવ બતાવવામાં આવેલ હતો. પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ પ્રશિક્ષણમાં આ વિષય અંતર્ગત બારે ભાવનાઓ ખૂબ સુંદર રીતે, સૂક્ષ્મતાપૂર્વક સમજાવેલ. જેથી બન્ને શિબિરોનાં સાધકોને સંસાર પરિભ્રમણમાંથી છૂટવાની તાલાવેલી થઈ આવે. સાધકો ખૂબ જ પ્રભાવિત થયેલ.

આરાધના શિબિરમાં બ્ર.નિ. રસિકભાઈનો વિષય ‘શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર પ્રણીત મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશ તથા શ્રીમદ્ રાજચંદ્રના પરમ સખા શ્રી સૌભાગ્યભાઈ અને સાયલા’ પુસ્તકમાંથી ‘ઉપદેશ નોંધ’ લીધેલ.

ઉપરોક્ત બન્ને શિબિરોમાં યુ.એસ.એ., કીસુમુ-કેન્યા, મુંબઈ, પૂના, અમદાવાદ, રાજકોટ, ભૂજ, પેટલાવદ, વડોદરા, સુરેન્દ્રનગર, બોટાદ અને સાયલા એમ જુદાં જુદાં ક્ષેત્રોથી આવેલા સાધકોએ ભાગ લીધો.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર - માર્ચ-૨૦૧૨ના સાધકોની ફળશુદ્ધિ

- ★ આ શિબિરમાં મારાં બધાં ધ્યાનોમાં ચિંતન ખૂબ જ એકાગ્રતાપૂર્વક થતું હતું. તેથી અતિ આનંદ અને શાંતિ અનુભવાયા કરતી હતી. ધ્યાનિવાર ચિંતન જ ન હોય ત્યારે જે અદ્ભુત આનંદ અને શાંતિ જણાતી હતી તે લખી શકતી નથી, જણાવી શકતી નથી. આ સર્વ આપની કૃપા અને અપૂર્વ સાધનનો જ પ્રસાદ મને લાગે છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ★ એક ધ્યાનમાં ચિંતન કરતાં કરતાં સ્થિર થઈ જતાં ઉપયોગ પર ઉપયોગ રહેતાં ખૂબ અંતર્મુખપણું રહ્યું અને વધારે સૂક્ષ્મ થતાં બધું છૂટી ગયું. વિચાર, મન, ચિંતન કાંઈ નહીં ફક્ત જ્ઞાન ઉપયોગ. નિરાકૃતતા, રાગ-દ્વેષ કાંઈ નહીં છતાં જાણનાર તેમાં રહેવાતું હતું. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ★ ધ્યાનમાં ચિંતન મન સાથે ગાઢું થાય છે, તેમ તેમ જ્ઞાન આત્મા તરફ વધારે લક્ષ રહે છે તેથી આત્માનો દઠ નિશ્ચય બળવાન થતો જાય છે. તેથી સાધના કરતાં આનંદ આવે છે. ધ્યાન સિવાયના સમયમાં અંતર્મુખ ઉપયોગ રહે છે અને સુવિચારણા ચાલુ રહે છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ★ ધ્યાનમાં પીડા સમયે નથી કરવો રાગ કે નથી કરવો દ્વેષ, માત્ર આત્માશ્રયે સમભાવ જ રાખવો છે ! શરીર અને આત્મા જુદા પાડ્યા, દેહાદિથી ભિન્ન ઉપયોગ સ્વરૂપ આત્મા - હું આત્મા હું - અભેદજ્ઞાન ચાલુ રહ્યું. ખૂબ પુરુષાર્થ કર્યો ત્યારે બરાબર સમજાયું કે મારે હજુ ઘણો ઘણો પુરુષાર્થ કરવાનો છે. અંતે સફળતા મળી, સમભાવમાં રહેવાયું. માત્ર સદ્ગુરુ કૃપા જ છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ★ ધ્યાનમાં ચિંતન ખૂબ જ ગાઢ ઊંડાણપૂર્વક થાય છે જેથી આત્મપ્રદેશોમાં અત્યંત શાંતિનું વેદન રહે છે. ઉપયોગ આત્મામાં અવારનવાર સ્થિર થઈ જાય છે. અંતર્મુખદશા થવા પામે છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ★ આ વખતની શિબિર મારા માટે આનંદદાયક અને પ્રગતિકારક રહી. ધ્યાન પ્રત્યે અભિમુખતા વધતી જણાય છે. રોજનાં પાંચ ધ્યાન હોવા છતાં થાકની અસર નહીંવત્તુ રહી. લક્ષ્યબિંદુ પર સ્થિરતા વધે એ માટે સારી રીતે પ્રયાસ કરી શકેલ. ચારથી પાંચ ભિન્નિટ સુધીની સ્થિરતા રહેવાનો અનુભવ થયેલ. આત્માના જ વિચારો સમગ્ર દિવસ દરમ્યાન રહેવા લાગ્યા. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ

- ★ લક્ષણિદુ પર સ્થિર થતાં ઉપયોગ પર જ દણિ સ્થિર થાય છે ત્યારે સ્થિરતા પણ વધતી જાય છે. શાંતિ અને આનંદ વેદાય છે. ક્યારેય પણ કંટાળો કે થાક લાગતો નથી. પ્રસન્ન જ રહેવાય છે. હાલતાં ચાલતાં પણ શરીરની કિયા - જાગૃતિ રહેવાથી દષ્ટા રહેવાય છે. – પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ★ ધ્યાનના સધન અભ્યાસને કારણે સતત અંતર્મુખ રહેવાનો અભ્યાસ વધતો જાય છે. ગૃહસ્થ જીવનમાં પણ સાધન પર રહેવાનું સહજ થતું જાય છે. ધ્યાનમાં જાગૃતિનો અભ્યાસ વધવાથી દૈનિક કાર્યોમાં પણ જાગૃતિ સાથે કાર્ય કરવાની આદત થવાથી કાર્યનાં ખૂબ સારાં પરિણામ મેળવી શકાય છે. જ્ઞાતા-દષ્ટા રહેવાનો અભ્યાસ વધવાથી વિચારો પણ પ્રભાવદીન અને ઓછા થતાં જાય છે, જે શિબિરો દરમ્યાન ધ્યાનની ઘનિષ્ઠ સાધનાને આભારી છે. – પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ★ આ પાંચ દિવસની શિબિરમાં બે-ત્રણ ધ્યાન બાદ કરતાં ધ્યાનો સારાં થયાં. ધ્યાનમાં વિચારો આવતા પણ ભળવાપણું ન હતું, દષ્ટાભાવે રહેવાતું હતું. શરીર એકદમ હળવું લાગતું હતું. અંદર શાંતિ શાંતિ લાગતી હતી. – અર્ધપ્રાપ્તિ
- ★ આ શિબિરથી મને મારા દોષો દેખાવા માંડ્યા અને આખો દિવસ ધ્યાન-ચિંતન-મનન પછી તો ઘણા જ દોષો દેખાવા માંડ્યા. આ શિબિરથી મને એ તો ચોક્કસ ફાયદો થયો કે મારા દોષો અને મારા મનને જોવાની પ્રેક્ટીસ થઈ. – અર્ધપ્રાપ્તિ
- ★ શિબિરમાં એકાંત શાંત વાતાવરણ હોવાથી તથા એકાંતમાં સાધના કરવાની હોવાથી સાધનાને વધારે વેગ મળે છે. સાધના સારી થાય છે. મન એકાંત વાતાવરણમાં વધારે શાંતિનો અનુભવ કરે છે. જેથી સાધનાને વધારે પ્રેરણા અને બળ મળે છે. જેથી સાધકને સાધના કરતાં કંટાળો આવતો નથી પણ સાધનાને વેગ મળે છે. – અર્ધપ્રાપ્તિ

॥

દોડવું નકામું છે, મુખ્ય વાત તો સમયસર નીકળવું તે છે.

માટે હે સાધક ! આજથી જ આત્મસાધનામાં લાગી જઈએ જેથી ‘પછી કરીશું, પછી કરીશું...’ના પ્રમાદમાં પાછલી જિંદગી વખતે જ્યારે મનુષ્યભવની ડિમત સદ્ગુરૂદેવના અનુગ્રહે સમજાય ત્યારે દોડવું પડે અને દોડવા જતાં પડી જવાય અથવા દોડવામાં રઘવાયા થઈ જવાય તો કાંઈ હાથ ન આવે અને એમ જ આંખ મિંચાઈ જાય.

તેથી...

ચાલો, હવે ‘પછી કરીશું’ના બદલે આજથી જ આજાનું આરાધન શ્રદ્ધા અને ખંતપૂર્વક, દ્વેયની સચોટ સમજાપૂર્વક ખૂબ જ ઉત્ત્વાસ ભાવે અને પ્રકુલ્પિત ચહેરે શરૂ કરી દઈએ.

બ્ર.નિ. મિનળબેન દ્વારા મુંબઈમાં

Ladies Swadhyay

Date 12-11-2011

‘શ્રી સદગુરુ, સત્પુરુષ, સંત-જ્ઞાનીપુરુષોનું માહાત્મ્ય’ પુસ્તકના આધારે સ્વાધ્યાય કરાવ્યો હતો.

જે વાતો જીવનમાં ઉતારવી બહુ જ અધરી હોય તેને બ્ર.નિ. મિનળબેન સહજતાથી સમજાવી ઘણી જ સરળતાથી જીવનમાં વણી શકાય તેવી સમજાણ આપતાં હતાં. સ્વાધ્યાય કરાવવાની તેમની હસમુખી શૈલી આપણા જીવનને સમૂળાંગું બદલી નાંબે તેવી સક્ષમ હતી. આપણી સુવિચારણાને વિસ્તૃત કરવા મનને સત્પુરુષમય રાખવું તેમ જ સ્વરૂપની ગ્રાન્તિ થાય તેવા જ વિચારો કરવાનો બોધ આપ્યો હતો. કમસિદ્ધાંત તરફ દિલ્લી કરાવતાં કર્મને પક્ષપાત ન હોય, જેવા વિચાર કરીએ તેવા જ કર્માંનું બંધન થાય એમ કહ્યું હતું. સૌને વિવેક ગુણાંગું મહત્વ સમજાવતાં કહ્યું હતું કે વિવેક જ ધર્મનું મૂળ છે. પોતાના દોષો તરફ દિલ્લી દોષોને દૂર કરી ગ્રંથિભેદ માટે તૈયાર થવાનો બોધ આપ્યો હતો. પોતાના દોષોને ઓળખવા માટે અંગત વ્યક્તિને પોતાના દોષ અંગે પૂછવા જણાવ્યું હતું.

એમની આંખોમાં રહેલી દિવ્યતા અને આધ્યાત્મિકતા તેમના સ્વાધ્યાયરૂપે ગ્રગટ થઈ રહેલ અમૃતવાણીને વધુ અસરકાર બનાવી રહ્યાં હતાં.

લગભગ ૪૦ બહેનોએ સ્વાધ્યાયનો લાભ લીધો હતો. સુધાબેન અને દુલારીબેને સ્વાધ્યાયમાં પદો લઈને ભક્તિનો રંગ રેલ્યો હતો.

॥

લેડીઝ સ્વાધ્યાય તા. ૧૨-૦૧-૨૦૧૨

બ્ર.નિ. મિનળબેન લેડીઝ સ્વાધ્યાય માટે ખૂબ જ મહેનત અને પરિશ્રમ કરી પોતાના બીજી શિર્જુલમાં પણ દર મહિને ‘લેડીઝ સ્વાધ્યાય’ કરાવે છે. તેઓ

પ.પૂ.બાપુજીનાં હસ્તલિખિત વચનામૃતો જે ‘શ્રી સદગુરુ, સત્પુરુષ, સંત-જ્ઞાનીપુરુષોનું માહાત્મ્ય’ એ પુસ્તકમાંથી કે જેનું સંકલન અને વિવેચન બ્ર.નિ. શ્રી રસિકભાઈએ કરેલું છે. જેમાંથી તેઓ પોતાની સરળ અને સુંદર ભાષામાં દરેક બહેનોને સમજાય તેવી રીતે સ્વાધ્યાય કરાવે છે.

આ વખતનો સ્વાધ્યાય આત્મારી પૂર્ણિમાબેન એસ. શાહ - સાયન, તેમના ઘરે રાખવામાં આવ્યો હતો. લગભગ ૫૦ થી ૫૫ બહેનોની હાજરી હતી. પ્રથમ એક ભક્તિપદથી શરૂઆત કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ બુકમાંથી ૧૨મું વાક્ય ‘દેહાધ્યાસ છોડો અને છેવટે ભગવાન આત્માનો સાક્ષાત્કાર કરવો બસ એટલું જ કરવાનું છે.’ તે વાક્ય સમજાવ્યું. તેના માટે બ્ર.નિ. મિનળબેન ઘણી ઘણી કહુ આપી કે હિંસ દરમ્યાન અને ફી ટાઇમમાં આત્માને કર્મબંધ ન લાગે તે માટે આપણે શું જગૃતિ રાખવી. પ્રમાદ એટલે જ આત્માને ભૂલી જવું. માટે

- નિત્યકમ રોજ કરતાં રહેવું.
- ક્યાં ક્યાં અભિમાન સત્તાવે છે તે બરાબર જોવું, વિચારવું.
- જીવનમાં પરિવર્તન લાવવું.
- વિષયોમાં આસક્ત ન થવું, જગૃતિ રાખવી.
- કપટ ન કરવું.
- સરળ થવું.
- નિદા ન કરવી.

આ બધું કરવાથી આપણને એક અલગ પ્રકારનો જ આનંદ થશે અને આ આનંદથી આત્મા હળવો બનશે અને જીવવાની એક ઓર જ મજા આવશે. બસ, આટલું જ કરવાનું છે. ‘સ્વમાં વસ, પરથી ખસ, આટલું બસ.’ આટલી સરળ ભાષામાં તેમણે આ વાક્ય સમજાવ્યું. ત્યાર બાદ બધા માટે અલ્યાહારની વ્યવસ્થા હતી તેને ન્યાય આપી સૌ છૂટાં પડ્યાં.

॥

લેડીજ સ્વાધ્યાય તા. ૦૮-૦૨-૨૦૧૨

મુંબઈ-શાંતિનિકેતનમાં બહેનો માટેનો પંદરમો સ્વાધ્યાય તા. ૦૮-૦૨-૧૨ના બુધવારે રાખેલ હતો. તેમાં ૫૦ બહેનોએ સ્વાધ્યાયનો લાભ લીધો હતો. સુતિ પછી 'બ્રહ્મજ્ઞાન કી સીરીયોં પે વિરલા ચડે'ના ભાવસભર બેન શીતલે ગાયેલા ભક્તિપદથી સ્વાધ્યાયની શરૂઆત થઈ.

શ્રી સદ્ગુરુ સત્પુરુષ, સંત જ્ઞાની પુરુષોનું માહાત્મ્ય ચોપડીના પ.પુ.બાપુજીના હસ્તલિખિત વચ્ચનામૃતોમાંથી 'ચેતન જ્યાં સુધી કુમતિના કબજામાં હોય ને સુમતિના કબજામાં ન આવે ત્યાં સુધી મોક્ષમાર્ગ ન મળે.' આ જ તમા વાક્યના આધારે બ્ર.નિ. મિનળબેને સમજાવ્યું કે ચેતન એટલે પોતાનો આત્મા જે શરીરમાં જ છે તે કુમતિના લીધે શરીરને જ પોતાનું માની ઈન્દ્રિયોના વિષયોના ભોગવટામાં જ સુખ માની આસક્તિમાં આપોટે છે. સતત મારું મારું કરી મોહથી અનંત કર્મો બાંધે છે. આ મનુષ્યભવમાં જ વિચાર કરવાનો અવકાશ મળ્યો છે તો સુમતિના સાંનિધ્યમાં આવી, રાગ-દ્વેષને મોળા પાડી, વૈરાગ્ય-ઉપશમ પાયાના ગુણને કેળવતાં કેળવતાં, દંભમાંથી જગતને છોડાવી સરળતા લાવી, એકનિષ્ઠાથી ગુરુઆજાનું આરાધન કરતાં કરતાં, વિનયભક્તિથી, નિષ્ઠામભાવથી, અપેક્ષારહિત નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ અને પુરુષાર્થ કરી જીવનને નિર્મળ બનાવતા જઈએ તો આત્માની પરમાત્મા સાથે એકત્તા થાય.

શ્રી સદ્ગુરુની નિશ્ચામાં રહી ગુરુકૂપા દ્વારા જ માર્ગનું રોપણ કરતાં કરતાં સાચી ભાવદીક્ષાથી જીવનને સુગંધિત બનાવીએ. ■■■■■■■■■■

આત્માની ભાવના કરવાની છે. જો એ લક્ષ ન રહ્યો, તો જ ન મરણથી છૂટાતું નથી.
જેટલો કાળ સારા નિમિત્તોમાં વિતાવ્યો
એટલો ખપનો (ઉપયોગી) ગણાય.

અમદાવાદમાં બ્ર.નિ. લલિતાબેનનો

સ્પેશિયલ લેડીજ સ્વાધ્યાય

'જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના પાંચ્યો દુઃખ અનંત,
સમજાવ્યું તે પદ ન મું, શ્રી સદ્ગુરુ ભગવંત.'

અનાદિકાળથી જે ભૂલ રહી ગઈ છે. જે ભૂલથી જીવ અનંતકાળથી અનંત દુઃખને ભોગવતો આવ્યો છે. કોઈ યોનિ બાકી નથી રાખી કે જ્યાં જીવ જન્મ્યો ન હોય, અનંતદુઃખને ભોગવ્યાં ન હોય. અનાદિ કાળની ભાંતિને લીધે, વિવેકના અભાવને લીધે આપણે ભૂલા પડ્યા છીએ. પોતાના સ્વ-ધરથી દૂર ને દૂર રહ્યા છીએ. મિથ્યાત્વને પોષણ આપ્યું છે એટલે પાંચે ઈન્દ્રિયના આવેગોને વશ થઈ ગયા છીએ. જે અનિત્ય સંસાર છે અને જે અશરાણરૂપ છે, નાશવંત છે, તે પ્રીતિનું કારણ કેમ થાય છે? શાશ્વત સુખનો પુરુષાર્થ એ જ માનવભવની સાર્થકતા છે. દેહથી તિને સ્વ-પરપ્રકાશક પરમ-જ્યોતિ સ્વરૂપ એવો આત્મા તેમાં નિમગ્ન થાઓ. હે આર્થજનો! અંતમુખ થઈ સ્થિર આત્મામાં જ રહો તો અનંત અપાર આનંદ અનુભવશો.

ચિત્તમાં જ્યાં સુધી બીજો રંગ સમાયેલો છે ત્યાં સુધી આત્માનો રંગ લાગતો નથી. હે આત્મન! જેવી રીતે તું પરપદાર્થોનું સ્મરણ, ચિંતન કર્યા કરે છે—દેહ, સત્ત્વ, પુત્ર આદિને પોતાના માનીને તેની ચિંતામાં મગ્ન રહ્યા કરે છે, તેવી જ રીતે જે તું જે માર્ગ ભગવાન મહાવીર પાસે હતો તે જ માર્ગ ગુરુ ગૌતમ વખતે હતો, તે જ માર્ગ ચોવીસ તીર્થકરો પાસે હતો, તે જ માર્ગ આપણાને ગુરુકૂપાથી પ્રાપ્ત થયો છે. તેનાથી શુદ્ધાત્માની અનુભૂતિ કરવાની છે. આત્માનો વિકાસ કરવો કે અહીંમનો વિકાસ કરવો તે આપણા હાથમાં છે. ધનથી, કુળથી, રૂપથી, બળથી, પ્રતિષ્ઠાથી પૂર્ણતા માનનારો જીવ બિચારો ભવભ્રમણમાં અટવાયો છે. કર્મના ઉદ્યથી મળેલું સુખ પુણ્યકર્મથી માંગી લાવેલું છે માટે તેમાં આસક્તિ કરવા જેવી નથી. જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર,

ક્ષમા, નમૃતા, સરળતા, નિર્લોભતા વગેરે ગુણો આત્માની સ્વાભાવિક સંપત્તિ છે, તેને પ્રાપ્ત કરવા પુરુષાર્થ કરવો. બીજાની પરિણતિ સુધારવી તારા હાથમાં નથી પરંતુ તારી પરિણતિ સુધારવી તારા જ હાથમાં છે. ગુરુ વારંવાર સમજાવે છે કે જગતના સર્વે પદાર્થો, વ્યક્તિઓ સર્વે ટેમ્પરરી છે. ત્યારે આત્મા પોતાના સ્વરૂપમાં પરમેનન્ટ છે. આપણે શું પસંદ કરીએ? માટે સ્વ-અવલોકન કરતા રહેવું કે મારી આસપાસ જે કુટુંબ-પરિવાર છે તેની સાથે મારું વર્તન કેવું? હું અને મારાપણાના ભાવ કેટલા ઘટ્યા? આસક્તિ કેટલી ઓછી થઈ? શુદ્ધિ કેટલી વધી? જાગૃતિમાં કેટલો વધારો થયો? સમતા એ તો મારું હોકાયંત્ર હોવું જોઈએ. દરેક ઉદ્યમાં સમતાભાવ રાખવાથી ક્ષણે ક્ષણે કર્મની નિર્જરા થાય છે. રુચિ ફેરવવાની છે. હવે તારે જન્મ-મરણથી મુક્ત થવું હોય તો જે જે વ્યક્તિ જીણાનુંધી સામે આવ્યા છે તે બધા સંયોગી સંબંધ છે, તેનો વિયોગ જરૂર થવાનો જ છે તેમ સમજ. આ જ રાજમાર્ગનું અનુસરણ આત્માને શાશ્વત સુખ તરફ લઈ જશે. □

કોબા આશ્રમના શ્રી રાજમંહિરમાં પરમ કૃપાળુદેવની પ્રતિમાનો પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

કોબા આશ્રમમાં પૂજયશ્રી આત્માનંદજીની પાવન નિશ્ચામાં શ્રી રાજમંહિર પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ તા. ૧૨ અને ૧૩ ફેઝુઆરીએ યોજાયેલ હતો.

તા. ૧૩-૦૨-૨૦૧૨ના શુભ દિવસે
પ.પૂ.ભાઈશ્રી, બ્ર.નિ. વિકમભાઈ, બ્ર.નિ.
મિનળબેન, બ્ર.નિ. લલિતાબેન અને અન્ય બ્ર.નિ.
તથા મુમુક્ષુઓએ હાજરી આપી હતી.

તા. ૧૩-૦૨-૨૦૧૨ના રોજ બ્ર.નિ.
લલિતાબેનના ઘરે સવારનો નાસ્તો વાપરી પ.પૂ.
ભાઈશ્રી અને અન્ય મુમુક્ષુઓ કોબા આશ્રમ પહોંચ્યા.

સંતો અને મહાનુભવોના સાંનિધ્યમાં
ઉલ્લાસપૂર્વક ભક્તિસભર વાતાવરણમાં પ્રતિષ્ઠા
નિમિત્ત યોજેલ સભાનું આપોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
રાજ પરિવારના સંતોએ આશીર્વયન આપ્યા હતા.

પરમ પૂજય ભાઈશ્રીએ ઉદ્ભોધનમાં કહ્યું કે આ
મહાન અવસર છે જેના દ્વારા અનેક લોકો
આત્મકલ્યાણ સાધી શકશે.

પરમકૃપાળુદેવની પ્રતિમાજીનાં દર્શન કરી
ભાવોની વિશુદ્ધિ દ્વારા અનેક જીવોનું આત્મશ્રેય થશે.
પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ શ્રી સુખલાલજીને યાદ કરી કહ્યું કે
તેમના નિમિત્ત આપણાને પ્રશમરસનિમજ્ઞ પરમ
કૃપાળુદેવના અસલી ચિત્રપટની પ્રાપ્તિ થઈ છે.

કોબાના ભક્તોનું યુવાભક્તિવૃદ્ધ ભાવવાહી
ભક્તિ પીરસી સૌને પ્રભુમાં એકતાન બનાવ્યા હતા.
ભક્તિના ભાવઉલ્લાસમાં સંતો પણ મંચ પર નૃત્ય
કરતા હતા.

ત્યારબાદ મંત્રો તથા પવિત્ર ધૂનના ઉચ્ચારણ
સાથે, બેન્ડવાજ સહિત શોભાયાત્રા દ્વારા પરમ
કૃપાળુદેવની પ્રતિમાજી, ચરણપાદુકા તથા શ્રી
વચનામૃતજી રાજમંહિરમાં લાવવામાં આવ્યા.

પવિત્ર વાતાવરણમાં, સંતોના સાંનિધ્યમાં નક્કી
કરેલ મુહૂર્તમાં ભક્તિભાવ સહિત પરમ કૃપાળુદેવની
પ્રતિમાજીને સિદ્ધશિલા પર સ્થાપિત કરવામાં આવી.
સાથે સાથે તેમનાં ચરણપાદુકા તથા શ્રી વચનામૃતજીની
પણ સ્થાપના થઈ.

અંતમાં મંહિર ઉપર કળશ ચઢાવવાની વિધિ
પ.પૂ. ભાઈશ્રીના શુભ હસ્તે કરવામાં આવી. બ્ર.નિ.
લલિતાબેન તથા આત્માર્થી ભરતભાઈ મહેતાએ
આદેશ લીધેલો હતો.

ત્યાર બાદ ભોજનની પ્રસાદી વાપરી પ.પૂ.
ભાઈશ્રી તથા બ્ર.નિ. વિકમભાઈ અને બ્ર.નિ.
મિનળબેન સાયલા જવા રવાના થયાં, જ્યાં International
Mumukshu શિબિરની શુભ શરૂઆત
થવાની હતી. □

શ્રી રાજ-સોભાગ સત્સંગ મંડળ પ્રેરિત

‘પ્રેમની પરબ’ ૮મો વાર્ષિકોત્સવ

‘બાળ કિલ્લોલ પર્વ-૨૦૧૨’

‘પ્રેમની પરબ’નો વાર્ષિક ઉત્સવ એટલે આખા વર્ષને અજવાળણું આનંદ પર્વ. વાર્ષિક ઉત્સવ એટલે બાળ ચેતનાઓનો થનગનાટ નજરે જોવાનો અનેરો અવસર. બે માસ અગાઉથી તેની તૈયારીઓ ચાલે. શાળાઓમાં નવો ઉમંગ રેલાય અને બાળ કિલ્લોલનાં ઝરણાંઓ થનગનતા, કિલ્લોલતા આશ્રમને આંગણે વહેવા લાગે. અનુભવે એમ લાગે કે ‘પ્રેમની પરબ’ના હેતુઓને સફળ બનાવવા વર્ષનો આ એક જ ઉત્સવ પૂરતો છે.

આ વર્ષનાં ઉત્સવનું નામ હતું “બાળ કિલ્લોલ પર્વ-૨૦૧૨”. તા. ૩૦/૧/૧૨ ના રોજ આયોજન-સંકલનની બેઠક થઈ. શાળાઓએ ભજવવાની ભૂમિકાની રૂપરેખા નક્કી થઈ. તા. ૩૦/૧ જાન્યુ.-૧૨ ના બે દિવસો આ પર્વ માટે નક્કી થયા. ગ્રથમ દિવસ બાળ—પ્રવૃત્તિઓનો દિવસ તેને નામ આપવામાં આવ્યું ‘રંગ રંગ વાદળિયાં’, બીજા દિવસના સન્માનોત્સવને ‘ગૌરવ સમારોહ’ નામ આપ્યું.

આ પર્વની વિશેષતા એ હોય છે કે સૌથી પહેલા શાળાઓમાં તૈયારીઓ ચાલે. વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ અને સ્પર્ધાઓ થાય. વાલીઓ અને સમાજને સામેલ કરવામાં આવે. શાળાઓ શાશ્વતરવામાં આવે. શાળા કક્ષાનો ઉત્સવ પહેલાં ઉજવાય જેમાં તમામ શાળાઓનાં તમામ બાળકો ભાગ લે. આ રીતે આ વાર્ષિકોત્સવના ૧૩૦ શાળાઓનાં ૩૦,૦૦૦ બાળકો ભાગ લે. પસંદ કરેલા નહીં પણ તમામ બાળકો ચિત્રો દોરે, સુલેખન લખે, રમતોમાં ભાગ લે, શાળા અંક તૈયાર કરે. તમામ બાળકોને ‘પ્રેમની પરબ’ તરફથી નાસ્તો પૂરો પાડવામાં આવે. આ ઉત્સવ તા. ૧૮/૧૯/૨૦ જાન્યુ.-૧૨ના દિવસોએ ત્રણ જૂથમાં ઉજવાયો.

તા. ૧૦/૧૧ જાન્યુ.-૨૦૧૨ના બે દિવસોમાં શિક્ષકો માટેની ‘વ્યક્તિત્વ નિર્માણ શિબિર’ અને વિદ્યાર્થીઓ માટે ‘ઊંચી ઉડાન ઊંચું નિશાન શિબિર’ ગોઠવાઈ જેમાં ઉઠ શિક્ષકો અને ઉઠ બાળકોએ ભાગ લીધો. તેમાંથી શ્રેષ્ઠ શિક્ષક, શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી અને શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થીની પસંદગી થઈ. તા. ૨૫/૧/૧૨ ના રોજ નોમિનેટેડ ૨૫ શાળાઓમાંથી ૫ શાળાઓની રૂબરૂ મુલાકાત શ્રેષ્ઠ શાળા પસંદગી સમિતિએ લીધી અને શ્રેષ્ઠ શાળાની પસંદગી કરવામાં આવી.

હવે એ સૌ આશ્રમના પવિત્ર પરિસરમાં મુખ્ય મહોત્સવમાં ભાગ લેવા થનગની રહ્યાં હતાં.

તા. ૩૦/૧/૧૨ની વહેલી સવારથી શાળાઓના શિક્ષકો, વિદ્યાર્થીઓનો પ્રવાહ આવવાનો શરૂ થયો. ૧૦ સ્ટોલ્સમાં વિજ્ઞાન, વ્યસન મુક્તિ, બાળ કલાકારોની કૃતિઓ, ઊર્જા બચાવો જેવાં પ્રદર્શનોનો વિભાગ હતો. વિશાળ ભવ્ય સભામંડપ બાળદેવોને આવકારવા આતુર હતો.

બચાબદી ૧૦ વાગ્યે વઢવાણ વિસ્તારનાં ધારાસત્ય અને રાખ્યીય શ્રેષ્ઠ શિક્ષક પારિતોષિક મળ્યું છે તેવાં વખબિન દોશી, સુરેન્દ્રનગર જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિના ચેરમેન શ્રી રત્નલાલ યાદવ અને શિક્ષણવિદ્ધ ડૉ. મોતીભાઈ પટેલ આવી પહોંચ્યા. પૂજ્ય બાપુજીની કુટિરમાં પૂ. ભાઈશ્રીના પવિત્ર સાંનિધ્યમાં ચેતના જ્યોતનું પ્રાગટ્ય થયું. પૂ. એલ. એમ. વોરા ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલની ૨૫૦ બાળાઓ હાથમાં પ્રજીવલિત મીણબાતી અને મશાલ જ્યોત લઈને સભામંડપ તરફ પ્રયાણ કર્યું. પૂ. ભાઈશ્રીએ અને મહેમાનોએ સાથે પ્રદર્શનકષણનું ઉદ્ઘાટન કર્યું. ચેતના જ્યોતને સભામંડપમાં બેઠેલ ૨૦૦૦ જેટલા વિદ્યાર્થી-શિક્ષકોએ ઊભા થઈ સન્માન આપ્યું. સભામંડપની જ્યોત મશાલ જ્યોતથી પ્રદિપ કરવામાં આવી, જે બે દિવસ અખંડ રહેવાની હતી. તાલીઓના ગડગડાટ સાથે સભામંડપનું વાતાવરણ અદ્ભુત, ભવ્ય અને દેહિયમાન થયું.

પૂ. એલ. એમ. વોરા ગલ્ફ હાઇસ્કુલની બાળાઓએ પ્રાર્થનાનૃત્યથી સભામંડપમાં બેઠેલ સૌને અભિભૂત કર્યા. મહેમાનોનું ટ્રસ્ટીગણ દ્વારા સ્મૃતિ ચિહ્ન અને સૂત્રમાલાથી સ્વાગત થયું. પ્રાસંગિક પ્રવચનોમાં મહેમાનોએ પોતાની પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરી શુભેચ્છા પાઠવી. પૂ. ભાઈશ્રીએ મંગલ પ્રવચનથી બધાને પ્રોત્સાહિત કર્યા.

બ્ર.નિ. વિકમભાઈએ શબ્દપુષ્પથી સૌને આવકાર્યા. શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈ વાસે પ્રાસંગિક પરિચય આપ્યો. હવે શિક્ષકો-વિદ્યાર્થીઓ પોતાની શક્તિનાં દર્શન કરાવવા ઉત્સાહિત હતા. ૧૨ વિદ્યાર્થીઓ અને ૧૦ શિક્ષકોએ વિવિધ વિષયો ઉપર પોતાનાં વક્તવ્યો આપ્યાં. પોતાના વિચારોને મુક્ત રીતે વ્યક્ત કરતા આ વક્તાઓમાં બધાને અનેક શક્તિઓનાં દર્શન થયાં.

બપોરે ભિષભોજન અને થોડા મુક્ત વિદ્યાર બાદ ૨.૩૦ કલાકે સૌ સભામંડપમાં મળ્યા. અભિનયગીત અને બાળનાટકો, એકપાત્રીય અભિનયનો દોર સાંજ સુધી ચાલ્યો. કેટલીક શાળાઓએ યોગ-આસનો, અંગ-કસરતના દાવો અને પિરામિદ દ્વારા બધાને મંત્રમુખ કર્યા. સાંજના ભોજન બાદ રાત્રિનાં ૮.૩૦ કલાકે ગીતોનું ગુજરાતી અને રાસ-ગરબાની રમજાટ જામી. ગ્રામ્ય બાળકોનું હીર રાસ-ગરબામાં દેખાયું. નાનકડી અશીમાં સૌને ભવિષ્યની મહાન ગાયિકા દેખાઈ. ધજણાની નિરાલીએ રાજસ્થાની લોકનૃત્ય અદ્ભુત અદામાં રજૂ કર્યું. બાળકોની ખીલેલી અંતરચેતનાથી બધા મંત્રમુખ બન્યા. સભામંડપમાં પ્રવેશદ્વારે વિવિધ રંગોળીઓ આકર્ષક હતી. મોરી રાતે સૌ આનંદની તૃપ્તિ સાથે નિદ્રાધીન થયા.

તા. ૩૧/૧/૧૨નો દિવસ ‘સન્માનોત્સવ’નો દિવસ. જે શાળાઓ, બાળકો અને શિક્ષકોની ચેતના જાગૃત થઈ છે, જેનું હીર ચમકારા મારે છે, તેવી તેજસ્વિતાઓને પોંખવાનો દિવસ. ગુજરાત રાજ્યના

વન-પર્યાવરણ મંત્રી શ્રી કિરીટસિંહજી રાણા આજના મુખ્ય મહેમાન હતા. પૂ. ભાઈશ્રીનું પવિત્ર, શાંત, સૌચ સાંનિધ્ય બંને દિવસોએ પ્રત્યક્ષ હતું. સવારે ૧૦.૦૦ વાગ્યે પૂ. એલ. એમ. વોરા ગલ્ફ હાઇસ્કુલની બાળાઓએ સ્વાગતનૃત્યથી સૌને આવકાર્યા. બ્ર.નિ.મિનળબેને શબ્દપુષ્પથી અને ટ્રસ્ટીઓએ સ્મૃતિચિહ્ન-સૂત્રમાલાથી સૌને સન્માન્યા. શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈ વાસે ‘પ્રેમની પરબ’નો ટ્રંક પરિચય આપ્યો. મુખ્ય મહેમાનશ્રીએ શિક્ષણમાં પ્રેમ દ્વારા પરિવર્તનના આ પ્રયોગને ખૂબ બિરદાર્યો. આવી સાત્ત્વિક સંસ્થાઓ આધ્યાત્મિક ઉચ્ચ સાધનાની સાથે સમાજ સાથેનો નાતો નિભાવી માનવધર્મનું ઉત્તમ કાર્ય કરે છે તે માટેની પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરી. ‘પ્રેમની પરબ’-ના વાહક શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈની નિષ્ઠા, સમર્પણ અને શિક્ષણ સાથેની નિસબ્તને વધાવી. પૂ. ભાઈશ્રીએ મંગલ વચ્ચનો દ્વારા ૮ વર્ષનાં કાર્યોનો પરમ સંતોષ વ્યક્ત કર્યો. તેમની વાણીમાં આ વિસ્તારના શિક્ષણને વધુ ફળદારી બનાવી શિક્ષણ દ્વારા સમાજના નવનિર્માણની નેમ વ્યક્ત થતી હતી. પ્રથમ ૫ વર્ષ પછીના ગ્રાસ વર્ષ પૂરાં થયાં છે પણ ‘પ્રેમની પરબ’ને હજુ વધુ ૫ વર્ષ ચાલુ રાખવાનો મનોરથ વ્યક્ત કર્યો. તેમના આ ઉદાર દસ્તિવાન ભાવને સૌએ તાળીઓનાં ગડગડાઠી વધાવી લીધો.

હવે શ્રેષ્ઠતાના સન્માનનો સમય આવ્યો. શ્રેષ્ઠ શાળા તરીકેનો એવોર્ડ (રૂ. ૨૧૦૦૦નો ચેક +મોમેન્ટો+સન્માન પત્ર) શ્રી લીંબાળ પ્રા. શાળાને મળ્યો. શાળાના આચાર્ય સહિત સ્ટાફ, ગામના સરાંચ્ય વગેરેએ આ સન્માન ગૌરવભેર સ્વીકાર્યુ. શ્રેષ્ઠ શિક્ષકનો એવોર્ડ ખીટલા કન્યાશાળાના નાકીયા આંબાભાઈ જાગાભાઈને (રૂ. ૧૧,૦૦૦નો ચેક+મોમેન્ટો+સન્માન પત્ર) અર્પણ થયો. શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી તરીકે જૂના જશાપર પ્રા. શાળાના વડોદીયા મેહુલકુમાર નારણભાઈ અને શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થીની ભાડુકા

પ્રા. શાળાની બાળ ધાંધળ અલ્યાબેન ગોકળભાઈને (દરેકને રૂ. ૫,૦૦૦+મોમેન્ટો+સન્માન પત્ર) એવોડ એનાયત થયા. દરેક શાળાના શ્રેષ્ઠ શિક્ષકોને મહેમાનોના હાથે શાલ અને મેડલ અર્પણ થયાં. શાળાઓના શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થીઓને તેમની જ શાળાના આચાર્યો દ્વારા મેડલ અર્પણ થયા. ત્યારબાદ વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં વિજેતા શિક્ષકો-વિદ્યાર્થીઓને મહેમાનોના હાથે શિલ્ડ અને રોકડ પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યા.

કાર્યક્રમ ગૌરવના રંગે રંગાતો હતો. વચ્ચે જ બ્ર.નિ. વિકમભાઈ ઉભા થયા અને શ્રી ચંદ્રકાન્ત-ભાઈને એક સ્વચ્છ સંસ્થા રૂપ ગણાવ્યા. તેમની નિષા-કુનેહ-નીતિમત્તા-સૂજુ-જ્ઞાન અને દસ્તિને પ્રાણામ કર્યા. આનંદિત થઈ તેમણે કહ્યું કે મારે તમામ વિદ્યાર્થી-શિક્ષકોને ભાવથી ભેટવું છે પણ તે શક્ય નથી તેથી બધા વતી ચંદ્રકાન્તભાઈને ભેટું છું. પ્રેમથી ગદ્ગાડ ભાવે આ દર્શય સૌનિહાળી રહ્યા હતા. પૂ. ભાઈશ્રીએ શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈને રૂ. ૧ લાખનો એક આપી, શાલ ઓઢાડી સન્માન્યા ત્યારે આખી સભામાં આનંદ લહેરાઈ ઉઠ્યો. ચંદ્રકાન્તભાઈ માટે આ ક્ષણો જીવનની ધન્ય ક્ષણો હતી. આપો કાર્યક્રમ ભાવવિભોર બનાવે તેવો હતો. ગૌરવ સમારોહ સન્માનિત લોકોના ગૌરવની સાથે પ્રેક્ષકોને પણ ગૌરવાન્ચિત બનાવે તેવો હતો. સ્પર્ધાઓ પણ સ્પર્ધાના ભાવ વિનાની, ઈનામો પણ અપેક્ષા વિનાનાં, સન્માનમાં જાણે આખો સભા-મહેરામણ સન્માનિત થયો હતો. સમયનું ભાન ભૂલી સૌ ભાવ-સમુદ્રમાં નહીંતા હતા. આવા ધન્ય ક્ષણોનો સાક્ષી બનવાનું બને તે આત્માનો આનંદ કેવો હશે !

જાણે કે બધાને ભાવ સમાધિ લાગી ગઈ હોય તેવું લાગતું હતું. મધુર સ્પંદનોને સ્મૃતિ મંજૂષામાં સંધરી સૌસેહ ભોજન માટે છૂટા પડ્યા. આનંદની પરમ તૃપ્તિ સૌનું ઈનામ હતું. તે ઈનામ બધાને મજ્યાનો સંતોષ સૌના મુખ પર નિતરતો હતો. ॥

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી ગુજરાતી અધ્યાપક સંઘના ઇંઝ્ઝુ અધિવેશનનો અહેવાલ

પૂજ્ય એલ. એમ. વોરા કોલેજ ઓફ આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ, સાયલા અને રાજ-સોભાગ આશ્રમ સાયલાના સહયોગથી સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી ગુજરાતી અધ્યાપક સંઘનું ઇંઝ્ઝુ અધિવેશન રાજ-સોભાગ આશ્રમમાં તા. ૪-૫ ફેબ્રુઆરીના રોજ યોજાઈ ગયું. આ વર્ષે અધ્યાપક મિત્રોને ‘આસ્વાદ માટે ભજનો અને જ્યમલ પરમારના સંશોધન-સંપાદન’ જેવા વિષયો અગાઉથી આપી દેવામાં આવેલા હતા. અધ્યાપકોનું તેમના અભ્યાસો લઈને છથી ફેબ્રુઆરીના વહેલા આગમન થવા લાગ્યું, એ પહેલાં સાયલા અને રાજ-સોભાગ આશ્રમથી બધા અજ્ઞાણ હતા. આ સાયલા એટલે શું ? એવી કેટલીક ગામથલ જરૂર હતી પરંતુ એનું સમાધાન તો થયું રાજ-સોભાગ આશ્રમમાં પગ મૂકતાંની સાથે જ હા !

ઘડાયા ઘાટ અના છે, ચરી જે ચાક પર માટી;
અગનના આંગણો બેઠી, કણો કણ પાક હર માટી.

આ સાયલા એટલે ભગતનું સાયલા, આ સાયલા એટલે સૌભાગ્યભાઈનું સાયલા, આ સાયલા એટલે રાજ-સોભાગ આશ્રમ. જ્યાં પરમહૃપાળુદેવ શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજી અને આધ્યાત્મયોગીપુરુષ સૌભાગ્યભાઈની સ્મૃતિ ચિરંજીવી રીતે વાતાવરણમાં ઓતપ્રોત થઈને રહેલી છે. આવી વિરલ વિભૂતિઓ સાથે જેનું નામ જોડાયેલું હોય એવા રાજ-સોભાગ આશ્રમ એક તપોભૂમિ જેવું લાગે એ તો તમે પોતે આશ્રમમાં પ્રવેશ કરો ત્યાં જ અનુભૂતિમાં તેનો સાક્ષાત્કાર થઈ જાય. એક અપૂર્વ શાંતિની લહેરો પર લહેરોનો અજ્ઞાણતા સ્પર્શ થઈ જાય અને અંતર ભાવવિભોર બની ઉઠે. આનાથી મોટી વિશેષતા બીજી કઈ હોઈ શકે ! આવા પાવન વાતાવરણનો એક ચેતનવંતો સ્પર્શ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી ગુજરાતી અધ્યાપક સંઘને મળ્યો.

અમોએ તો આશ્રમને કેવળ,
હદ્યની ભાવના જ બસ આપી;
પરંતુ અર્થમાં આપી દીધો છે,
પાવન સ્પર્શ રાજ-સોભાગ આશ્રમે.

આપણા શ્યામ સાધુના શબ્દોમાં કહીએ તો :

‘ઉપવનને જ્યારે વહાલ વસંતી મળી ગયું;
હર એક ડાળે ઝૂલનું સપનું ફળી ગયું.
છલકી ગયો સુગંધથી પાલવ સમીરનો;
કેં એ રીતે મંજરીનું મન મળી ગયું.’

રાજ-સોભાગ આશ્રમનું વહાલ તો મળ્યું જ મળ્યું
પરંતુ સાથે મુમુક્ષુઓ, જ્ઞાનપિપાસુઓ, વિદ્યાર્થીઓ,
વિદ્યાતેજપુંજ જેવા ગુરુઓ, કંઈક તપ અને તેજ વધારતા
અધ્યાપકો બધા સાથે મણ્યાનો આનંદ પણ હતો.
આશ્રમમાં બે દિવસ બધાના સાંનિધ્યથી એક- બીજાની
લાગડી અને પ્રેમને પાખ્યા એ વિદ્યાકીય પ્રવૃત્તિની
સાઈડ પ્રોડક્ટ તો ખરી જ. ને એમ હર એક ડાળનું
સપનું ફળી ગયું.

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી ગુજરાતી અધ્યાપક સંઘના
અધિવેશનની પ્રથમ ઉદ્ઘાટન બેઠકની શરૂઆત થઈ.
શરૂઆતમાં સંસ્થાના વિદ્યાર્થીઓએ ‘હે શારદે મા ! હે
શારદે મા !’ એવી મ્રાર્થનાથી એક વાતાવરણને ઓપ
આપ્યો. પ્રભુને રીત્યા પછી વિધિવત્ત દીપપ્રાગટ્ય
કરી પૂજય ભાઈશ્રી, ડૉ. બળવંત જાની તથા વિદેશથી
પધારેલા મહેમાનો દ્વારા સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી ગુજરાતી
અધ્યાપક સંઘના છઙ્ગ અધિવેશનને ખુલ્લું મૂકવામાં
આવ્યું. દીપપ્રાગટ્ય થયું એ સમયે વિકમભાઈ શાહે
— ‘જ્ઞાન કી જ્યોતિ જલા દે...’ એવા ભાવવાહી સૂરથી
દીપનો પ્રકાશ રેલાયો એ સાથે સાથે સૂરનો પ્રવાહ પણ
રેલાયો. બાદમાં વિકમભાઈ શાહે શબ્દોથી બધાનું
સ્વાગત કર્યું અને સંસ્થાનો મિતાક્ષરી પરિચય આપ્યો.
તેમણે કહ્યું કે આ દરેક સાધકની સંસ્થા છે. કાર્યક્રમ જે
હોલમાં ચાલી રહ્યો હતો તે ધીમે ધીમે ધૂપની સુગંધથી

મધમધી ઊઠ્યો હતો. આ દિવ્ય સુગંધ ચોમેર ફેલાતી
રહી. જીવનની કેટલીક આવી ક્ષણો અમૂલ્ય રીતે
સાંપડી જતી હોય છે. આ ક્ષણો પણ એવી જ હતી.
અતિથિ-વિશેષનું સ્વાગત પરંપરાગત કરતાં પુસ્તકપુષ્પ
દ્વારા કરવામાં આવ્યું. જેમાં મહેમાનોને ‘સમિધ’ના
અંકો આપવામાં આવ્યા. પૂજય ભાઈશ્રીનું સ્વાગત
ડૉ. બળવંત જાની સાહેબ દ્વારા, ડૉ. જગદીશભાઈ
દવેનું સ્વાગત વિકમભાઈ શાહ દ્વારા, રમેશ પટેલ
‘પ્રેમોર્ભિ’નું સ્વાગત વિનુભાઈ દ્વારા, ડૉ. બળવંત
જાનીનું સ્વાગત વજુભાઈ શાહ દ્વારા, ડૉ. બિપિનભાઈ
આશરનું સ્વાગત જ્યસુખભાઈ દ્વારા, ચંદ્રકાંતભાઈ
વાસનું સ્વાગત ડૉ. બિપિન આશર દ્વારા, વિકમભાઈ
શાહનું સ્વાગત મનીષ જાલાવાડિયા દ્વારા, વજુભાઈ
શાહ તથા વિનુભાઈનું સ્વાગત અનુક્રમે ડૉ. ઊર્મિલાબેન
શુક્લ અને ડૉ. ચેતનાબેન પાણેરી દ્વારા કરવામાં આવ્યું
હતું. પ્રાસંગિક ઉદ્ભોધનમાં ચંદ્રકાંતભાઈએ ફરીથી
બધાનું સ્વાગત કર્યું ને રાજ-સોભાગ આશ્રમ અને સૌરાષ્ટ્ર
યુનિવર્સિટી ગુજરાતી અધ્યાપક સંઘના આ સુયોગ
સંદર્ભે કહ્યું કે, તાંદુલ કોને આપો છો એની કિંમત છે.
આ ઉત્તમ યોગ મળ્યો છે. આગળ તેમની વાઇટીએ
પ્લાવિત કર્યા — ભાષાની હદ જ્યાં પૂરી થાય છે ત્યાંથી
સંવેદનાની હદ શરૂ થાય છે. માણસ અંકાંગી નથી,
દરેક ચેતના સાથે નાતો છે. આ ન્યાય સાથે સમાજની
સાધના કરી છે. એ પછી ચંદ્રકાંતભાઈએ પ્રેમની
પરબના પ્રકલ્પની, સંસ્થાની પ્રવૃત્તિની માહિતી આપી.
છેલ્લે વક્તવ્ય સમેટતાં કહ્યું કે તમે અતારની દુકાનમાં
પધાર્યા છો. તમને પ્રેમની સુગંધ જરૂર પ્રાપ્ત થશે.
બાદમાં ડૉ. નિરંજન રાજ્યગુરુએ બુલંદીથી ‘વીજળીના
ચમકારે મોતીડા પરોવો પાનભાઈ’ — ભજન ગાયું ને
એમ ભજન આસ્વાદની બેઠકની એક પૂર્વપીઠિકા રચાઈ
ગઈ. ડૉ. બળવંત જાનીએ પ્રાસંગિક ભૂમિકાને બાંધતા
કહ્યું કે, આ સાંસ્કૃતિક ઘટનાના અમો સાક્ષી બન્યા
છીએ. આધ્યાત્મિક ચેતના સભર વાતાવરણમાં
મળવાનો આ સુયોગ પ્રાપ્ત થયો છે. એ સાથે સાથે

આશ્રમ સાથેના એક મજબૂત સેતુ જે બંધાય તે –
ફેલોશિપની માહિતી આપી.

‘સંબંધના બે હાથ વડે સેતુ બાંધીએ,
વિશ્વાસના ડિનારા તરફ નૌકા હાંકીએ.’

ગુજરાતી ભાષા-સાહિત્ય ભવનમાંથી શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર ઉપર કોઈ પીએચ.ડી. કરવા ઈચ્છે તો તેમને એ ફેલોશિપ પ્રદાન થશે – એવા ચાર વિદ્યાર્થીઓને ફેલોશિપ મળવા પ્રાપ્ત થશે. આ આનંદની લાગણીના ગુલાલે બધાને અભિભૂત કર્યા હતા. જાની સાહેબે આગળ કચ્છું હતું કે આ દ્વારા સામાજિક ચેતનાનું કેન્દ્ર બનવાની સાથોસાથ આધ્યાત્મિક ચેતનાનું કેન્દ્ર બનાવવાની નેમ છે.

પૂજ્ય ભાઈશ્રી નલિનભાઈએ પવિત્રવાણીમાં બોધ આપ્યો હતો કે ભક્તિરસ સરળ સાધ છે. ભક્તિ સર્વોપરી બને છે. ભક્તિ મનની ઉચ્ચ સ્થિતિનું દર્શન છે. ભક્તોના શબ્દો દ્વારા નહિ આંતરચેતના દ્વારા જ ભજન વહે છે. ભજન લોકચેતનાને જાગૃત કરે છે. બાદમાં ડૉ. બિપિન આશરે ઝણાભાવ અદા કર્યો. આ રીતે એક સફળ અધિવેશનનો પ્રારંભ થયો. ઉદ્ઘાટન બેઠકનું સંચાલન ડૉ. અંબાદાન રોહિયાએ આગવી રીતે કર્યું હતું.

ન તો એ સ્વર્ગ માગે છે, ન તો એ સંસાર માગે છે;
હદ્યવાળા ફક્ત હદ્યનાં ખુલ્લાં દ્વાર માગે છે.

બપોરના આશ્રમના મિષ્ટ ભોજન પૂર્ણ શાંતિ વચ્ચે જગ્યા હતા. આ દિવસે પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ દ્વારા પુસ્તક-પ્રદર્શન અને વેચાણ માટેનું આયોજન કરવામાં આવેલ હતું. બપોર બાદની બેઠક ભજન આસ્વાદ ઉપરની હતી. જેમાં ડૉ. ગિરજાશંકર જોશી, ડૉ. ભાવનાબેન સોજિત્રા, ડૉ. ભાવેશ જેતપરિયા, ડૉ. ઊર્મિલાબેન શુક્લ, ડૉ. ઊર્મિલાબેન પટેલ, ડૉ. મનસુખ જાલાવાડિયા વગેરે અધ્યાપકોએ તેમને સોંપાયેલા ભજનોના આસ્વાદ રજૂ કર્યા. આ રીતે

તેમના તપ અને તેજની વૃદ્ધિનો એક સ્વાધ્યાય થયો. ડૉ. લલિત ત્રિવેદીએ સ્વરચિત ભજન ગજલો રજૂ કરી. આ બેઠકમાં મનુભાઈ ત્રિવેદી ‘ગાફિલ’ના પુત્ર પણ હાજર રહ્યા હતા. ડૉ. બળવંત જાનીએ મધ્યકાલીન ભક્તિ પરંપરામાં ભજનવાણી વિશે અધ્યક્ષીય ઉદ્ઘોધન આપ્યું હતું. આ બેઠકનું સફળ સંચાલન ડૉ. ચેતનાબેન પાણેરોએ કર્યું હતું.

સાંજના સુરમ્ય વાતાવરણમાં સોભાગ સ્મૃતિ-તીર્થની સર્વોમુલાકાત લીધી હતી. સોભાગ્યભાઈની આધ્યાત્મિક ચેતનાના વિકાસના સોપાનો વિશે રસસભર માહિતી તીર્થની માર્ગદર્શિકા બહેનોએ પૂરા રસથી ઊંડાણ સભર માહિતી આપી. અમારા જ્ઞાનવૃદ્ધિની આ એક સફર બની રહી. સાંજનું ભોજન કાર્ય પતાવી પછીની રાત્રિની બેઠક માટેની તૈયારીઓ ચાલુ થઈ. અધિવેશનની આ ત્રીજી બેઠક હતી જેમાં ડૉ. નિરંજનભાઈ રાજ્યગુરુએ તથા વડોદરાથી ખાસ આવેલા જ્યદેવ ભોજક તેમજ પ્રભાતદેવ ભોજકબંધુએ ભજનવાણીમાં એવા ડૂબાડ્યા કે સમયનું ભાન પણ ન રહ્યું કે મોડી રાત્રિનો સમય થઈ ચૂક્યો હતો. ચંદ્રકાન્તભાઈ વ્યાસે પણ કામની વ્યસ્તતા વચ્ચે છેક સુધી ભજનવાણી માણી. તેમણે તો એનો આનંદ-વિભોર રજૂ પણ કર્યો. આ બેઠકનું સંચાલન ડૉ. બળવંતભાઈ જાની દ્વારા કરવામાં આવેલ હતું. ભજનવાણીમાં ખાવિત થયેલા અમો સર્વો એક સુંદર વીતેલા દિવસની ચર્ચા કરતાં કરતાં નિત્રાદેવીનું શરણું લીધું. આમ અમારો એક સાથે વિતાવેલો પ્રથમ દિવસ ભરચુક માહિતીસભર અને જ્ઞાનસભર બની રહ્યો.

તારીખ પફેંબુઆરી એટલે કે અધિવેશનનો બીજો દિવસ. આશ્રમની શાંત, રમ્યવિભાવરીને છોડી સુરમ્ય પ્રભાતનું સ્વાગત કર્યું. સવારનો સુંદર નાસ્તો કરી લગભગ ૮.૩૦ કલાકે અધિવેશનની ચોથી બેઠકનો પ્રારંભ કર્યો. આ બેઠકના અધ્યક્ષ હતા ડૉ. બળવંત જાની, જેમણે પ્રારંભમાં જ અધ્યક્ષીય બીજ વક્તવ્ય

આણું. આ બેઠકનો વિષય હતો ‘જયમલ પરમારનાં સંશોધન અને સંપાદન સાહિત્ય’. તેમણે જયમલ પરમારના જીવન-વિષયક બાબતોને વણી લઈને તેમના સાહિત્યનાં સોપાનો અને તેમના સંશોધન અને સંપાદનક્ષેત્રે કરેલા કાર્યની એક જબરજસ્ત ભૂમિકા રચી આપી. જયમલભાઈના કાર્યની મુખ્યપાઠિકા બાંધતાં તેમણે કહ્યું હતું કે, જવેરચંદ મેધાણીભાઈ જે ન હતા તે જયમલભાઈ પરમાર હતા. જવેરચંદ મેધાણીએ તો પણિમના સાહિત્યનું અનુશીલન કર્યું હતું. તેમની માર્કિનલ નોંધ પણ તપાસવા જેવી છે. જેમણે અનેકને પ્રેર્યા જયમલભાઈએ વિવેકપૂર્વક એકનિષ્ઠ અને દાખિસંયમ રાખી કામ કર્યું. તેમનાં પ્રકાશનો જ જોતાં એ ખ્યાલ આવી જશે. તેમણે લોકસાહિત્યની એક પૂર્ણ આકૃતિ આપી. મુખપાઠી પણ પોતે લખીને આપે, ચારણી-લોકસંસ્કૃતિ- ઊર્મિનવરચનાના માધ્યમથી કોઠાસુંજથી મૂકનારા એવા એક આર્થદ્રષ્ટ જયમલભાઈ પરમાર હતા. વૈશ્વિક વિચારો સાથે તાલ ભિલાવનારા એક વિચારક હતા. લોકવિદ્યાના આરાધક રહ્યા. જયમલભાઈ એક મોટા ગજના સંશોધક અભ્યાસી હતા. તેમનું સાહિત્ય અને કામ એ ગુજરાતનું ભારતને પ્રદાન છે. ઊર્મિનવરચના દ્વારા રતુભાઈ અદાણીની લોકચળવળ પાંચ ખંડોમાં આપી એવું વિરલ કામ થયું જેની નોંધ લીધા વિના ચાલે તેમ નથી. જુદી જુદી કોમ વિશે લખનારા પણ જયમલભાઈ પ્રથમ હતા. આ બેઠક દ્વારા જયમલભાઈ પરમારનાં અણાઈઠાં પાસાંઓને ઉજાગર કરવાનો એક પ્રયાસ સંધે હાથ ધર્યો છે. ને એમ પીઠિકા એવી માહિતીસભર બની રહી કે પછીના વક્તાઓને માટે કામ ઘણું સરળ બની રહ્યું. પછીના વક્તા ડૉ. અંબાદાન રોહિયાએ જયમલ પરમારના હુહાવિષયક સંશોધન અને સંપાદન ઉપર મનનીય સ્વાધ્યાય રજૂ કર્યો.

જયમલભાઈએ દુહાઓ ક્યાં ક્યાંથી, કેવી રીતે મેળવ્યા એના કેટલાક મુસંગો ટાંકીને વાતને બાંધી હતી. તો

જયમલ પરમારની નવલકથાઓ ઉપર વિવેકપૂર્ણ સ્વાધ્યાય ડૉ. બિપિન આશરે આપ્યો. જયમલભાઈની ‘ખંડિતક્લેવરો’ને દાખિ સમક્ષ રાખી તેમાં હાસ્ય અને કટાક્ષની વાત પર પ્રકાશ પાડ્યો. એ પછીના વક્તા હતા ડૉ. દીપકભાઈ પટેલ જેમણે ખંતથી અને ઊંડાણપૂર્વકના અભ્યાસથી જયમલભાઈના કલામમાં અને કલાવિષયક સંશોધનો અને સંપાદનો વિશે ચર્ચા કરી. લોકકલાના મર્મ તરીકે જયમલભાઈ પરમારનું એક આગવું ચિત્ર દોરી આણું. સંતચરિત્ર - વિષયક સંશોધન અને સંપાદન ઉપર સંતસાહિત્યના ઊંડા અભ્યાસી ડૉ. નિરંજન રાજ્ય- ગુરુએ આગવી રીતે આવેખ આપ્યો. તો ડૉ. રાજુલ- ભાઈ દવેએ તેમના સાહિત્યના સર્વ પાસાઓનો ચિત્તાર મળે તેવો સ્વાધ્યાય રજૂ કર્યો. જયમલ પરમારના લગભગ તમામ સાહિત્યના તેઓ દ્વારા સંપાદનો ફરીથી થયાં છે. એક માતબર અભ્યાસી આ અધિવેશનને મળ્યા એ પણ એક મોટી સફળતા રહી. અંતિમ વક્તા ડૉ. ચેતનાબેન પાણેરીએ જયમલ- ભાઈના પ્રાણીવિષયક સંશોધન અને સંપાદનને લક્ષ્યમાં રાખી અશ્વ વિશેના સંપાદનની વિગતે વાત મૂકી આપી. બહેનશ્રીએ ઊંડે અભ્યાસ કર્યો હતો તે તો તેમના વક્તવ્યમાં મૂકેલાં દાઢાંતો જે રીતે ટાંકતાં વાત મૂકી તે દ્વારા જ ફલિત થતું હતું. આ બેઠક માટે અધ્યાપક મિત્રોને અગાઉથી જયમલભાઈના સમગ્ર સંશોધન અને સંપાદનને આવરી કે એવા વિષય અપાયેલા હતા. પરંતુ સંજોગો અને પરિસ્થિતિને કારણે તેઓ ઉપસ્થિત રહી શક્યા ન હતા. તેમના સ્વાધ્યાય પછીથી પુસ્તકરૂપમાં જરૂર આવશે. આ બેઠકનું સુંદર અને સફળ સંચાલન ડૉ. મનીષ જાલાવાડિયા દ્વારા થયું હતું.

આ અધિવેશનની અંતિમ પાંચમી બેઠક સમાપન બેઠક અતિથિવિશેષ મહાનુભાવોની ઉપસ્થિતિમાં યોજવામાં આવી હતી. અધ્યાપકસંધ વતી ડૉ. બિપિનભાઈ તથા ડૉ. બળવંતભાઈ જાનીએ પોતાના

પ્રતિભાવો આચ્છા હતા. તો રાજ-સોભાગ આશ્રમવતી જીલ્યા ચંદ્રકાન્તભાઈ વાસે. આ બેઠકનું આગવી અદામાં સંચાલન ડો. જિજનેશ ઉપાધ્યાય દ્વારા કરવામાં આવેલ હતું. બાપોરનું ભોજન લઈને સૌ બે દિવસના ભરચુક કાર્યક્રમમાંથી પરવારીને છૂટા પડ્યા. અમારું આ છુંં અધિવેશન શાંત, સુરમ્ય, આધ્યાત્મિક વાતાવરણમાં સફળ રીતે પૂર્ણ થયું તેનો આનંદ અમારા પક્ષે જરૂર હતો.

છાની રહી ન શકી એ રીતે અમારી આ જાત્રા ઓછી ન ગણતા કોઈ રાજ-સોભાગની આ જાત્રા સાયલાના માગની કંઠે અમો એ સૂર મૂકીને આવ્યા છીએ અમારી આંખોમાં એ નૂર મૂકીને આવ્યા છીએ રસ્તો રોકી ઊભા એ વહાલ ત્યારે પૂર બનીને આશ્રમે આજે મન માનતું નથી એ કેટલે દૂર મૂકીને આવ્યા છીએ.

અહેવાલ : ડૉ. મનસુખ જાલાવાડિયા

આત્માર્થી શ્રી જે. જે. શાહને ભાવભીની શ્રદ્ધાંજલિ

સત્પુરુષોને સર્વે જીવ પ્રત્યે એક સમાન કરુણા અને પ્રેમ હોય છે છતાં જ્યારે પણ તેઓની પાસે કોઈ પાત્ર જીવ આવે, ગુણિયલ જીવ આવે ત્યારે સહજ રીતે જ પ્રસંગતા રહ્યી આવતી દેખાય એવો જ જીવ હતો આ જે. જે. શાહનો. પ. પુ. બાપુજી પાસે જ્યારે જ્યારે પણ દર્શન માટે જવાનું થાય ત્યારે પ. પુ. બાપુજી પ્રસંગતાથી બોલી ઊંઠતા, ‘કેમ છો જે. જે.!’ જૈનદર્શન પ્રત્યે ભરપૂર શ્રદ્ધા, પ્રમાણિકતા, કરુણા, નિષા, ફરજ પ્રત્યેની સભાનતા, સર્વે જીવ પ્રત્યે મૈત્રી, જરા પણ આળસ નહીં. નમ્રતા, લઘુતા, ક્યારેય પણ બડાઈ નહીં દેખાડવાની, હમેશાં મોક્ષપ્રાપ્તિની પ્રબળ ઈચ્છાને આગળ ને આગળ રાખીને જવતાં, કોઈના પણ દોષ નજરમાં જ ન આવે, પ. પુ. બાપુજી પ્રત્યે અને પૂજ્ય ભાઈશ્રી પ્રત્યેની સમર્પણતા, તેઓના બેન સુનિતાબેન તથા બનેવી બ્ર.નિ. રસિકભાઈ તથા અન્ય સર્વ બ્ર.નિ. પ્રત્યે પૂજ્યભાવ અને મુમુક્ષુગણમાં સૌના પ્રિય એવા શ્રી જ્યંતિભાઈ શાહનો દેહવિલય તેઓની ૮૩ વર્ષની ઉભરે તા. ૨૪-૨-૨૦૧૨ના રોજ થયો.

પુષ્યોદય પણ કેવો કે, થોડા દિવસો પહેલાં જ કોબામાં પ્રતિજ્ઞા મહોત્સવ પ્રસંગે પુ. ભાઈશ્રી અને તેઓની સાથે બ્ર.નિ. વિક્રમભાઈ, બ્ર.નિ. મિનળબેન, બ્ર.નિ. કરશનભાઈ, બ્ર.નિ. લલિતાબેન, બ્ર.નિ. વિનુભાઈ અને સાથે અન્ય મુમુક્ષુગણ પધારેલ ત્યારે સાયલા પરત ફરતાં કરુણાદ્ર એવા પુ. ભાઈશ્રી સર્વેને સાથે લઈને તેઓના ઘરે તેઓની તબિયત બરાબર નહીં હોવાથી પદ્ધાર્યા. એક સાથે બધાના દર્શનનો લાભ મળ્યો. પુ. ભાઈશ્રીને જે. જે. શાહે વિનંતી કરી તો વ્યક્તિગત રીતે સ્વાધ્યાય કરાવી તેઓના આખરી સમયને ગુરુવાણી, દર્શન, આશીર્વાદથી ધન્ય બનાવ્યો. દઢ મનોબળ હશે તેથી જ પુ. ભાઈશ્રીએ સમયની પ્રતિકૂળતા વચ્ચે પણ તેઓને દર્શન આપવા પધારવું થયું. Uco Bank ના Regional Manager તરીકે નિવૃત્ત થયા પછી તેઓ વધુમાં વધુ સમય આત્મસાધનાર્થે રહ્યા અને ક્યાંય પણ લેપાયા વગર તેઓ પોતાની સાધનામાં ઓતપ્રોત રહેતા. માતા-પિતા તરફથી મળેલા આશીર્વાદ અને લગભગ દરેક સંપ્રદાયના સાધુ-સંતોના આશીર્વાદથી મોક્ષપ્રાપ્તિની જંખના અને શ્રીમદ્ભગુ પ્રત્યે અનન્ય ભક્તિ અને સદ્ગુરુ પ્રત્યેની અનન્ય સમર્પણતાથી અવશ્ય મોક્ષપ્રાપ્તિ થશે જ એવું તેઓ શ્રદ્ધાપૂર્વક કહેતા અને પરિવારના સભ્યોને પણ આ વાત સમજાવતા. શ્રી જે. જે. શાહ આશ્રમના દરેક કાર્યમાં પોતાની યથાશક્તિ આર્થિક સહયોગ અચૂક આપતાં. તેઓનો આત્મા જ્યાં બિરાજમાન હોય ત્યાંથી શીંગ પોતાના મોક્ષપ્રાપ્તિના લક્ષને પામે એ જ અત્યર્થના. ■■■

શ્રી રાજ-સોભાગ સત્સંગ મંડળ સંચાલિત
આશીર્વાદ વિકલાંગ કેન્દ્ર - સાયલા
ક્ષમતા કેન્દ્ર - લીંબડી
ઉપાસના તે કેર સેન્ટર - જોરાવરનગર
જાન્યુઆરીથી માર્ચ - ૨૦૧૨ કાર્ય અહેવાલ

આશીર્વાદ, ક્ષમતા અને ઉપાસના સેન્ટરમાં અનુકૂળ આશીર્વાદમાં ૪૪ બાળકો, ક્ષમતા કેન્દ્રમાં ૨૭ બાળકો અને ઉપાસના સેન્ટરમાં ૨૮ બાળકો મળીને કુલ ૧૦૦ બાળકોને તે કેર સેન્ટરમાં તાતીમ, તબીબી સારવાર અને ફિલ્મ્યોથેરાપીની સારવાર વિના મૂલ્યે આપવામાં આવે છે.

સાયલા બી.આર.સી. ભવન, સાયલામાં સાધન સહાય કેમ્પ યોજાયો, જેમાં ૫ બાળકોને હિયરિંગ એઈડ, ૪ બાળકોને વ્હીલચેર, કેલીપર્સ અને ૨ બાળકોને સ્પ્લીન્ટ-કેલીપર્સ મળીને કુલ ૧૧ બાળકોને સાધનો મળ્યાં.

આશીર્વાદ, ક્ષમતા અને ઉપાસના સેન્ટરમાં ઉત્તરાયણ પર્વની ઉજવણી કરી જેમાં સાયલામાં ૪૦ બાળકોને દાતાશ્રીઓ દ્વારા પતંગ-દોરા, ચશ્મા, વ્હીસલ, માઉસ અને ચીકી, મમરાના લાડુ, શેરી તેમજ બપોરે ભોજન કરાવીને ઉત્તરાયણ પર્વની ઉજવણી કરી.

આશીર્વાદ, ક્ષમતા અને ઉપાસના સેન્ટરમાં બાળકોને ધૂળેટી પર્વની ઉજવણી તિલક-હોળીથી કરી અને બાળકોને ખજૂર, ધાણી, દાળિયા અને શીગનું વિતરણ દાતાશ્રી દ્વારા કરવામાં આવ્યું.

આશીર્વાદ તે કેર સેન્ટર, સાયલા તથા ક્ષમતા કેન્દ્ર, લીંબડીનાં બાળકોએ ધોરણ-૧૦ ના વિદ્યાર્થીઓને પુષ્પગઢ અને ચોકલેટ આપી પરીક્ષાની શુભેચ્છા પાઠવી.

વડીયા તેમજ ડોળિયા ગામમાં પ્રાથમિક શાળામાં આચાર્યશ્રીની હાજરીમાં વિકલાંગ બાળકોના

વાલીઓની વાલી મીટિંગ કરી જેમાં બાળકોના વાલીઓને નિયમિત તેમનાં બાળકોને આશીર્વાદમાં મોકલવા માટે જરૂરી માર્ગદર્શન પૂરું પાડ્યું.

તા. ઉ ફેલ્લુઆરી, ૨૦૧૨ : મોરબી મુકામે દાતાશ્રી પ.પૂ. બાપુજી તથા સ્વ. શ્રી યશવંતરાય મોરારજી મહેતાના આભ્યાસીયાર્થી હસ્તે બ્ર.નિ. લલિતાબેન યશવંતરાય મહેતા પરિવારના આર્થિક સહયોગથી સાધન સહાય સેવાયજ યોજાયો. જેમાં અગાઉ મોરબીના અંતરિયાળ વિસ્તારમાં વિકલાંગોનું સર્વેક્ષણ કરી મોરબી, ટંકારા અને વાંકાનેર તાલુકામાં ત જેટલા તપાસણી કેમ્પમાં લગભગ ૫૦૦ જેટલા વિકલાંગોએ ભાગ લીધો. જેમાંથી ટ્રાયસિકલ, ઘોડી, વ્હીલચેર, સી.પી.ચેર, હિયરિંગ એઈડ, કૃત્રિમ હાથ-પગ, કેલીપર્સ, વોકિંગ સ્ટીટ જેવાં ૪૦૨ જેટલાં સાધનો માટે ભલામણ કરી અને તેમને પ.પૂ.ભાઈશ્રી, શ્રી વિકમભાઈ, શ્રી જયંતિભાઈ શાહ, બ્રહ્મનિષ લલિતાબેન મહેતા, શ્રી ભરતભાઈ મહેતા, શ્રી વિપુલભાઈ મહેતા, શ્રી જયસુખભાઈ મહેતા, શ્રી અરુણભાઈ દોશી, શ્રી નંદિનીબેન રાવલ, શ્રી વિનુભાઈ, શ્રી પુનિતબા, શ્રી ચંદ્રેશભાઈ શાહ તથા સુજલોન ઓફિસર રાજેશભાઈ પટેલના વરદ હસ્તે જૂની રીકોન કલોક ફેક્ટરીમાં સાધનોનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું.

રમત-ગમત કાર્યક્રમમાં મેળવેલ સિદ્ધિ

સર્વ શિક્ષા અભિયાન ભિશન આયોજિત વિકલાંગ બાળકોનો જિલ્લા કક્ષાના રમત-ગમત કાર્યક્રમમાં આશીર્વાદ તે કેર સાયલાના ૧૧; ક્ષમતા કેન્દ્ર, લીંબડીના ૩ અને ઉપાસના તે કેર સેન્ટર, જોરાવરનગરના ૭ બાળકોએ જુદી જુદી રમતમાં ભાગ લીધો અને ઈનામો તથા મેડલો મેળવ્યાં.

પ.પૂ. બાપુજીની જન્મજયંતિ નિમિતે દાતાશ્રી વિમળાબેન કાંતિલાલ ચશ્માવાળા તરફથી વિકલાંગ વ્યક્તિઓને ૧ ટ્રાયસિકલ અને ૧ સિલાઈ મશીનનું વિતરણ પ.પૂ.ભાઈશ્રી તથા દાતાશ્રીના હસ્તે કર્યું.

કોણ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત સાધન સહાય કેમ્પ
જામનગર અને સુત્રાપાડા, નાનિયાદ અને ધર્મજમાં
શ્રી એક્યુપ્રેશર ટ્રેનિંગની શુભ શરૂઆત કરી.

જનજ્ઞાગૃતિ

વિશ્વ મહિલા દિન નિમિત્તે સાયલા તાલુકાના વિકલાંગ બહેનોની મીટિંગ રાખી જેમાં વિકલાંગ બહેનોને જરૂરી માર્ગદર્શન સ્ટાફ મેભરોએ પૂરું પાડ્યું
તેમજ ગત ગ્રામ પંચાયતની ચૂંટણીમાં સરપંચ, ઉપ-
સરપંચ તેમજ સભ્ય તરીકે ચૂંટાયેલ વિકલાંગ બહેનોને
મોમેન્ટો આપી પ્રોત્સાહિત કર્યા.

સ્ટાઇ મેળવેલ તાલીમ / સેમિનાર

ઓસેડ પ્રોજેક્ટ મીટિંગ અમદાવાદ શ્રી આર. એસ. જાદવે હાજરી આપી અને ૧ વર્ષ માટે તેને
લંબાવવામાં આવ્યો છે તેની જાણકારી શ્રી નંદિનીબેન
રાવલે આપી.

નેશનલ ટ્રસ્ટ અંતર્ગત લોકલ લેવલ કમિટી
મીટિંગ, સુરેન્દ્રનગર કલેક્ટર કચેરીમાં શ્રી આર. એસ. જાદવે સુરેન્દ્રનગર હાજરી આપી.

સુરેન્દ્રનગર ખાતે સદ્ગ્રાવના મિશનમાં માનનીય
મુખ્યમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના અભિવાદન
કાર્યક્રમમાં હાજર રહી શ્રી આર. એસ. જાદવે
અભિવાદન કર્યું.

ઓસેડ પ્રોજેક્ટ સ્ટાફ મેભરો સી.બી.આર.
ટ્રેનિંગમાં અંધજન મંડળ વખાપુર, અમદાવાદ ગયા.

આકાશવાણી રાજકોટમાં શ્રી અંજનાબેન
આચાર્યએ વિકલાંગ બાળકોની સાર-સંભાળ વિષે
માહિતી આપી.

આશીર્વાદના સંપૂર્ણ સ્ટાફ મેભરો તેમજ
વિકલાંગ બાળકોના વાલીઓને શ્રી નવીનભાઈ શાહ,
શ્રી દમયંતીબેન, શ્રી સિસ્તાબેન, શ્રી રજનીભાઈ તથા
શ્રી પીયુષભાઈ તથા શ્રી ઈલાબેને એક્યુપ્રેશર
થેરાપીમાં થિયરી તેમજ પ્રેક્ટિકલ માહિતી પૂરી પાડી.

સંસ્થામાં આવેલ તાલીમાર્થી

દેઝ બ્લાઇન્ડ રિફેશર વર્કશોપના તાલીમાર્થીઓ,
બી.આર.સી. ભવન-બરવાળાના પ્રાથમિક શિક્ષકો,
ઓસેડ સ્ટાફ અને સ્પાર્ક ઇન્ડિયા (લખનૌ) અને
ગુજરાત યુનિવર્સિટીના સાયકોલોજી સ્ટુડન્ટ આવ્યા
તેમણે બધિરાંધ વ્યક્તિઓ તેમજ આર્થિક પુનઃવસન
કરેલ વિકલાંગ વ્યક્તિઓની ગામડામાં જઈ મુલાકાત
કરી તેમજ ઉપાસના તે કેર સેન્ટર, જોરાવરનગર
અને આશીર્વાદની પ્રવૃત્તિ વિષેની જાણકારી આપી.

મુલાકાતીઓ

શ્રી રાજ-સોભાગ સત્સંગ મંડળ, સાયલામાં
લંડન, દુબઈ અને યુ.એસ.એ.થી આવેલ મેભરોએ
આશીર્વાદની મુલાકાત લીધી અને બાળકોની કેસસ્ટડી
બનાવી તેમજ વડીયા ગામમાં વિકલાંગ વ્યક્તિઓની
તેમજ ક્ષમતા કેન્દ્ર, લીંબડી અને બધિરાંધ શેઠ રાજેશની
મુલાકાત લીધી.

સેન્સ ઇન્ટરનેશનલ ઇન્ડિયા અને સ્ટાર
ફાઉન્ડેશન યુ.કે.થી શ્રી કેટી વિલિયભ્સ, શ્રી શીશીલ
અને સેન્સ ઇન્ટરનેશનલ ઇન્ડિયાના ડાયરેક્ટર શ્રી
અભિલ એસ. પૌલે બધિરાંધ વ્યક્તિઓ અને
આશીર્વાદની શુભેચ્છા મુલાકાત લીધી. ૦૦૦૦

મનુષ્યભવ દુર્લભ કહ્યો છે. તેમાં રહીને નિશ્ચય
કરે તો થોડા કાળમાં મોક્ષ થાય તેવું છે અને
સર્વ સુખ પામે તેમ છે. છતાં આ જીવ પોતાના
સ્વરંધરે પોતાની ઇરણાએ, પોતાની સમજણે જે
વર્તન કરે છે, તે આ જીવને મહાદુર્જાતિનું કારણ
થઈ પડશે. તે વખતે કોણ છોડાવવા સમર્થ છે?
કરીને આવો જોગ કર્યાંથી મળશે? આ
ચિંતામણી રત્નથી પણ અધિક અવસર જતો
રહ્યો તો પછી પૃથ્વી, પાણી નિગોદમાં અનંતો
કાળ પરિભ્રમણ કરવું પડશે. જો જીવ શ્રદ્ધા
રાખી જીવના પોતાના હિત માટે નાહિ ચેતે તો
પછી તેનું પરિણામ અનંત સંસારઝપ આવશે.

શ્રી રાજ-સોભાગ સત્સંગ મંડળ પ્રેરિત ‘પ્રેમની પરબ’ માહે જાન્યુઆરી-૧૨થી માર્ચ-૧૨ સુધીનો કાર્યક્રમ અહેવાલ

જાન્યુઆરી-ફેબ્રુઆરી માસ એટલે ‘પ્રેમની પરબ’ના વાર્ષિક ઉત્સવના દિવસો. આ માસ દરમાન દરેક શાળાઓ તથા આશ્રમમાં પ્રવૃત્તિઓનો ધમધમાટ અને કિલ્લોલ રહે. જાન્યુ. ૨૦૧૨થી માર્ચ ૨૦૧૨ દરમાન થયેલ પ્રવૃત્તિઓનો ટૂંક અહેવાલ આ મુજબ છે.

તા. ૩-૧-૨૦૧૨ : તમામ શાળાના આચાર્યોની ચિંતનસભા મળી, જેમાં નવી મૂલ્યાંકન પદ્ધતિ અંગે સેમિનાર અને વાર્ષિક ઉત્સવનું આયોજન કરવાનું હતું. JV ગાંધીનગરના એજયુકેશન એસોસીએટ ડૉ. મનોજ કોરાડિયા અને JV સુરેન્દ્રનગરના પ્રતિનિધિએ હાજર રહી મૂલ્યાંકન પદ્ધતિની પ્રયોગાભક રીતે સમજ આપી. બપોરની સેશનમાં વાર્ષિક ઉત્સવનું આયોજન કર્યું. ઉત્સવનું નામ ‘બાળ-કિલ્લોલ પર્વ-૨૦૧૨’ રાખવામાં આવ્યું. આ ઉત્સવમાં શાળાઓની સામેલગીરી અને ભૂમિકા નક્કી કરવામાં આવી. શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વ્યાસ, સુભાષભાઈ સોની, શાંતિભાઈ ગોહિલ અને પંકજભાઈ ચાવડાએ કુલ ૩૫ જેટલી શાળાઓની મુલાકાત લીધી. આ ઉત્સવમાં ૩૦,૦૦૦ બાળકોએ કોઈ ને કોઈ પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લીધો હતો.

તા. ૭-૧-૨૦૧૨ : શ્રી લાડકંદ માણેકંદ વોરા પ્રાથમિક શાળા નં. ૪ના શિક્ષકો દ્વારા પુરસ્કાર મેળો, બ્લડ ચ્રૂપ ચેક-અપ અને સંવેદના પુરસ્કાર સન્માનના ત્રિવેણી કાર્યક્રમનું આયોજન કરેલ, જેમાં આ તાલુકામાં જ્ઞાનયક્ષ વડે શિક્ષણ ક્ષેત્રે ચાલતા ‘પ્રેમની પરબ’ના પ્રાણોત્તા પૂર્ણ ભાઈશ્રીનું સંવેદના પુરસ્કારથી સન્માન થયું. રામકૃષ્ણ મિશન, લીબડીના પૂર્ણ આદિભવાનંદજી સ્વામી, ડૉ. જગદીશ ત્રિવેણી અને ‘પ્રેમની પરબ’ના નિયામક શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વ્યાસ અતિથિપદે ઉપસ્થિત રહ્યા.

તા. ૧૦ / ૧૧-૧-૨૦૧૨ : બે દિવસોમાં શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી અને શ્રેષ્ઠ શિક્ષકની પસંદગી માટે સમાંતર બે શિબિરો ‘ગાંધી ઉડાન, ગાંધું નિશાન’ અને ‘વ્યક્તિત્વ નિર્માણ શિબિર’ યોજાયા. ૩૪ વિદ્યાર્થીઓ, ૩૮ શિક્ષકોએ ભાગ લીધો. ૧૨ નિષાયિક તજ્જણશ્રીઓએ બંને દિવસ સેવાઓ આપી.

તા. ૧૫/૧૬-૧-૨૦૧૨ : બે દિવસોમાં ‘પ્રેમની પરબ’ પ્રોજેક્ટની શાળાઓમાં યોજાનાર શાળા કક્ષાના મહોસુસ માટે ૩૦,૦૦૦ બાળકો માટે ગાંધીયા-બુંદીના નાસ્તાનું વિતરણ ચ ચુપમાં વાહનો મોકલી રૂબરૂ કરવામાં આવ્યું. સાથે જે તે શાળાને સ્ટેશનરી-બેનર્સ-ઇનામો વગેરેની કીટનું પણ વિતરણ કરવામાં આવ્યું.

તા. ૧૮/૧૯/૨૦-૧-૨૦૧૨ : ત્રણ દિવસોમાં ત્રણ જૂથમાં ૧૩૦ પ્રાથમિક શાળાઓમાં શાળા કક્ષાના ‘બાળ કિલ્લોલ પર્વ-૧૨’ની ઉજવણી ધામધૂમથી ભવ્ય રીતે કરવામાં આવી. શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વ્યાસ, સુભાષભાઈ સોની, શાંતિભાઈ ગોહિલ અને પંકજભાઈ ચાવડાએ કુલ ૩૫ જેટલી શાળાઓની મુલાકાત લીધી. આ ઉત્સવમાં ૩૦,૦૦૦ બાળકોએ કોઈ ને કોઈ પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લીધો હતો.

તા. ૨૪-૧-૨૦૧૨ સુધીમાં વિવિધ શાળાઓમાંથી શ્રેષ્ઠ ચિત્રો, સુલેખન, અંક, ડિયાત્મક સંશોધનો, પ્રોજેક્ટ કાર્ય, સ્વરચિત વાર્તા-કાબ્ય વગેરે એકાં થયાં. જેના મૂલ્યાંકન માટે તજ્જણની ટીમ બેસાડવામાં આવી.

તા. ૨૫-૧-૨૦૧૨ : શ્રેષ્ઠ શાળા માટેની પસંદગી સમિતિના સર્વશ્રી ડૉ. મોતીભાઈ પટેલ, શ્રી હીરજીભાઈ નાકરાણી, શ્રી બીપીનભાઈ રાવલ અને શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વ્યાસ વગેરે પસંદ થયેલ પ શાળાઓની રૂબરૂ મુલાકાતે ગયા.

તા. ૩૦-૧-૨૦૧૨ : ‘પ્રેમની પરબ’ના વાર્ષિક

ઉત્સવ ‘બાળ કિલ્લોલ પર્વ-૧૨’માં ‘રંગ રંગ વાદળિયા’ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ દિવસભર અને રાત્રે ૧૨ વાગ્યા સુધી ચાલ્યો. વઠવાણ વિસ્તારનાં ધારાસભ્ય શ્રીમતી વર્ષાબેન દોશી, જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિના ચેરમેનશ્રી રત્નલાલ યાદવ, ડૉ. મોતીભાઈ વગેરે ઉપસ્થિત રહ્યાં.

તા. ૩૧-૧-૨૦૧૨ : ગૌરવ સમારંભમાં શ્રી કિરીટસિહંજ રાણા (રાજ્યમંત્રીશ્રી, વન અને પર્યાવરણ, ગાંધીનગર) ઉપસ્થિત રહ્યા.

બંને દિવસ પૂ. ભાઈશ્રી, બ્ર.નિ. વિકમભાઈ, બ્ર.નિ. મિનળબેન અને વિશાળ મુમુક્ષુગણની પ્રેરક ઉપસ્થિતિ હતી. ‘બાળ કિલ્લોલ પર્વ-૨૦૧૨’નો વિગતવાર અહેવાલ આ અંકમાં અન્યત્ર આપવામાં આવેલ છે.

તા. ૧-૨-૨૦૧૨ : શેર એન્ડ કેર ફાઉન્ડેશન, અમેરિકાના શ્રી જ્યંતભાઈ શ્રોફના ચિત્રોના પ્રદર્શન-ઉદ્ઘાટન સમારંભમાં સિસ્ટર નિવેદિતા ફાઉન્ડેશન ‘ખેલાધૂર’ રાજકોટ મુકામે શ્રી જ્યસુખભાઈ મહેતા અને શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વાસ જઈ આવ્યા.

તા. ૪/૫-૨-૨૦૧૨ : બે દિવસોએ પૂ. એલ. એમ. વોરા કોલેજના ઉપક્રમે સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી ગુજરાતી અધ્યાપક સંઘનું છુંબું અધિવેશન યોજાયું. પૂ. ભાઈશ્રીના હસ્તે ઉદ્ઘાટન થયેલ આ અધિવેશનના અધ્યક્ષસ્થાને સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી ગુજરાતી ભાષા-સાહિત્ય ભવનના વડા ડૉ. બળવંત જાની હતા. ૬૦ જેટલા અધ્યાપક મિત્રોએ સંત સાહિત્ય-ભજન આસ્વાદ તથા જ્યમલ પરમાર પુનઃમૂલ્યાંકન વિષય પર પેર્સર્સ રજૂ કર્યા.

ડૉ. નિરજન રાજ્યગુરુ અને સંગીતજ્ઞ જ્યદેવ ભોજક દ્વારા ભક્તિરસનું પાન કરાયું. સમગ્ર કાર્યક્રમનું આયોજન અને સંચાલન શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વાસ અને કોલેજના સાથી મિત્રોએ કર્યું.

તા. ૧૩-૨-૨૦૧૨ : લંડન યુવા મુમુક્ષુ જૂથ

શાળા-કોલેજ-પ્રેમની પરબ-જીવન વિજ્ઞાન કેન્દ્રની પરિચય મુલાકાતે આવેલ. ‘પ્રેમની પરબ’ની બે શાળાઓની પ્રત્યક્ષ મુલાકાત પણ લીધી.

તા. ૧૩-૨-૨૦૧૨ : હિન્દ સ્વરાજ મંડળના શ્રી વાસુદેવ વોરા, કેતન રૂપેરા અને શિવાનીની ટીમ અમદાવાદથી આવેલ હતી. ‘પ્રેમની પરબ’ના ઈવેલ્યુશન માટે આવેલ આ ટીમના સભ્યો સાથે શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વાસની બેઠક થઈ. ટીમના સભ્યોએ જરૂરી સાહિત્ય મેળવ્યું અને ‘પ્રેમની પરબ’ની બે શાળાની મુલાકાત પણ લીધી.

તા. ૧૭-૨-૨૦૧૨ : લોકભારતી સણોસરાના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી અને નિયામક ડૉ. અરુણકુમાર દવે આશ્રમની મુલાકાતે આવ્યા.

તા. ૧-૩-૨૦૧૨ : હિન્દ સ્વરાજ મંડળ સૈચિંહુક સંસ્થા દ્વારા ‘પ્રેમની પરબ’ પ્રોજેક્ટનું મૂલ્યાંકન કાર્ય શરૂ થયું. આ દિવસે જ શાળા નં. ઉમાં આચાર્યોની મીટિંગમાં શાંતિભાઈ ઉપસ્થિત રહ્યા.

તા. ૧૧-૩-૨૦૧૨ : ‘પ્રેમની પરબ’ની શાળાના શિક્ષક નાસીર જરગેલા અને વિદ્યાર્થીની અસ્મી વસાવાનો સ્ટેજ પ્રોગ્રામ પ્રાંગંધી મુકામે યોજાયો. કવિ મુશાયરો પણ હતો. ‘પ્રેમની પરબ’ તરફથી શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વાસે પ્રોત્સાહક હાજરી આપી.

તા. ૧૮-૩-૨૦૧૨ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદની મધ્યસ્થ સમિતિની મીટિંગમાં શ્રી રાજ્ય-સોભાગ આશ્રમના સંસ્થા પ્રતિનિધિ તરીકે શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વાસે હાજરી આપી.

તા. ૨૮-૩-૧૨ : ‘પ્રેમની પરબ’ની શ્રી ગઢ પ્રાથમિક શાળામાં વાર્ષિકોટ્સવ, ધોરણ-૮ના બાળકોનો વિદ્યાય સમારંભ અને રાજ્ય કક્ષાએ રમતોટ્સવમાં નંબર મેળવેલ બાળા તથા વાલીને સંભાનવાના ત્રિવિધ કાર્યક્રમમાં અતિથિ વિશેષ તરીકે શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ વાસે હાજરી આપી મનનીય વક્તવ્ય આપ્યું.

શ્રી રાજ-સોભાગ આશ્રમ - સાયલા

'એકાંત મૌન આરાધના'

અરજી પત્રક

(શ્રી રાજમાર્ગનું યોગારોહણ પ્રકલ્પમાં જોડાયેલ મુમુક્ષુ માટે જ)

નામ :	ઉંમર :	તારીખ/વર્ષ
સરનામું :	અર્પણાતા	
	અર્ધપ્રાતિ	
	પૂર્ણપ્રાતિ	
ફોન નં. :	ઉચ્ચ શ્રેણી	

સંસાર-તાપથી દુભાયેલા ગ્રાહિત દુઃખી આત્માઓનું દુઃખ જોઈ પ. પૂ. ભાઈશ્રીએ બહુ અનુકૂળ કરી 'એકાંત મૌન આરાધના' શિબિરનું આયોજન કર્યું છે. શ્રી રાજમાર્ગનું યોગારોહણમાં જોડાયા બાદ મારો અધ્યાત્મ પુરુષાર્થ હજુ વધુ પ્રબળ, વધુ જોમવંત, ધ્યેયલક્ષી બને તે માટે આ 'એકાંત મૌન આરાધના' શિબિરમાં મારા આત્માના શ્રેયાર્થે મને તક આપવા નમ્ર વિનંતી છે.

આ શિબિર માટેના બધા જ નિયમો મેં વાંચ્યા છે અને તેનું ચુસ્તપણે પાલન કરવાની હું બાંધધરી આપું છું.

૧. 'એકાંત મૌન આરાધના' ની કેટલી શિબિરો ભરી છે ?
૨. હું 'એકાંત મૌન આરાધના'ની શિબિર નં..... તારીખ.....થી.....તારીખ માટે અરજી કરું છું.

શ્રુપ લીડરનું નામ :

શ્રુપ લીડરનો અભિપ્રાય :

શ્રુપ લીડરની સહી :

સાધકની સહી :

નોંધ : (અ) શિબિર શરૂ થવાના એક મહિના પહેલાં અરજી પત્રક ભરીને આશ્રમમાં પહોંચાડવાનું રહેશે.

(બ) શ્રુપ લીડરના અભિપ્રાય વગરનું અરજી પત્રક અમાન્ય ગણવામાં આવશે.

(ક) શિબિરમાં પસંદગી પામેલ મુમુક્ષુઓને વહેલી તક જાણ કરવામાં આવશે.

ખાસ નોંધ : (ખ) પરદેશના તથા લાંબા કેતે રહેતા મુમુક્ષુઓ "શ્રી રાજમાર્ગનું યોગારોહણ" પ્રકલ્પમાં ન જોડાયેલ હોય તો પણ 'એકાંત મૌન આરાધના' શિબિર માટે અરજી કરી શકશે.

(પાછળ)

‘એકાંત મૌન આરાધના’ શિબિરના નિયમો

૧. એકાંત મૌન આરાધના શિબિર શરૂ થવાની હોય તે તારીખથી એક મહિના પહેલાં દેશ-પરદેશના મુમુક્ષુઓ અરજી પહોંચાડવાની રહેશે.
૨. શિબિરને આગામે દિવસે મુમુક્ષુઓએ આશ્રમમાં હાજર થઈ જવાનું રહેશે અને શિબિર પૂર્ણ થાય પછી જ આશ્રમ છોડીને જરૂર શકશે.
૩. રૂમમાં નાસ્તો કરવો નહીં.
૪. આખો દિવસ આત્માનું અનુસંધાન રહે તે રીતે દરેક કમ ઉપરાંત સતત ચિંતન-મનન અને સુવિચારણા કરવી.
૫. મૌનપણે એકાંતમાં રહેતા સાધકને વૈરાગ્ય-ઉપશમભાવ વધે તે પ્રમાણેની ચર્ચા ખૂબ જ ઉપયોગી થશે.
૬. શિબિર સંચાલક તરફથી જે કાંઈ સૂચના આપવામાં આવે તેનું ચુસ્તપણે પાલન કરવું.
૭. સ્વાધ્યાય, ભક્તિ, ધ્યાન અને સત્સંગના સમયે પાંચ મિનિટ પહેલાં સ્થાન ગ્રહણ કરી લેવું.
૮. મોબાઇલ ફોન, છાપું કે પત્રવ્યવહાર શિબિર દરમ્યાન સંપૂર્ણ બંધ રાખવા.
૯. આશ્રમની બહાર જરૂર શકાશે નહીં.
૧૦. ઉપરોક્ત નિયમોનો બંગ કરનાર સાધકને શિબિર સંચાલક શિક્ષા રૂપે જે કાંઈ પ્રાયશ્ચિત આપે તેનું ચુસ્તપણે પાલન કરવાનું રહેશે.

એપ્રિલ - ૨૦૧૨થી ડિસેમ્બર - ૨૦૧૨ સુધી રાખવામાં આવેલ શિબિર

મહિનો	એકાંત મૌન આરાધના શિબિર	આરાધના શિબિર
એપ્રિલ-૧૨	એકાવનમી શિબિર તા. ૨૧ શનિવારથી તા. ૨૫ બુધવાર સુધી	તા. ૨૧ શનિવારથી તા. ૨૫ બુધવાર સુધી
મે-૧૨	બાવનમી શિબિર તા. ૧૬ બુધવારથી તા. ૨૦ રવિવાર સુધી	તા. ૧૬ બુધવારથી તા. ૨૦ રવિવાર સુધી
જૂન-૧૨	ત્રેપનમી શિબિર તા. ૧૫ શુક્રવારથી તા. ૧૮ મંગળવાર સુધી	આરાધના શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.
જુલાઈ-૧૨	ચોપ્પનમી શિબિર તા. ૨૫ બુધવારથી તા. ૨૮ રવિવાર સુધી	તા. ૨૫ બુધવારથી તા. ૨૮ રવિવાર સુધી
ઓગસ્ટ-૧૨	પંચાવનમી શિબિર તા. ૨૫ શનિવારથી તા. ૨૮ બુધવાર સુધી	તા. ૨૫ શનિવારથી તા. ૨૮ બુધવાર સુધી
સપ્ટે.-૧૨	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.
ઓક્ટો.-૧૨	છાપ્પનમી શિબિર તા. ૧૩ શનિવારથી તા. ૧૭ બુધવાર સુધી	તા. ૧૩ શનિવારથી તા. ૧૭ બુધવાર સુધી
નવેમ્બર-૧૨	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.
ડિસેમ્બર-૧૨	એકાંત મૌન આરાધના શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી. આરાધના શિબિર તથા યુવા શિબિર	તા. ૨૫ મંગળથી તા. ૩૧ સોમવાર સુધી

ઉપદેશનોંધ - ૧૬

‘જ્ઞાનીને ઓળખો, ઓળખીને એઓની આજ્ઞા આરાધો. જ્ઞાનીની એક આજ્ઞા આરાધતાં અનેકવિધ કલ્યાણ છે.’ (પા. ૬૬૮) અહીં જ્ઞાનીને ઓળખવાની વાત છે. તેમાં જ્ઞાનીને આંતરિક રીતે ઓળખો, ઓળખવા જોઈએ. આંતરિક ઓળખાણ પડી હોય તો તેની આજ્ઞાનું આરાધન એક નિષાઠી કરવાનું રાખો. એક શ્વાસોચ્છવાસ સિવાય જ્ઞાનીની આજ્ઞા સિવાય કાંઈ કરી શકાય નહીં. આવો આ માર્ગ છે. એક આજ્ઞા આરાધવાથી કલ્યાણ કેવું થાય? તો કહે છે કે અનેકવિધ કલ્યાણ થાય તેમ પ.કૃ.દેવ લખે છે ‘જ્ઞાનીઓ જગતને તૃષ્ણવત્ત ગણે છે, એ એઓનાં જ્ઞાનનો મહિમા સમજવો.’ (પા. ૬૬૮) – જ્ઞાની પાસે આખા જગતની સંપત્તિ મૂકી દેવામાં ઓવે તો પણ જગત અને જગતની સંપત્તિને તૃષ્ણસમાન ગણે છે અર્થાત્ એમાં કોઈપણ જાતનું માહાત્મ્ય લાગતું નથી. આ તેઓમાં પ્રગટ થયેલા આત્મજ્ઞાનનો જ મહિમા છે, માહાત્મ્ય છે. જ્યારે આપણને હજુ સાંસારિક પદાર્થો પ્રત્યે મોહ થયા કરે છે, તો આત્માનું માહાત્મ્ય કેવી રીતે જણાય?

‘કોઈ ભિથ્યાભિનિવેશી જ્ઞાનનો ડોળ કરી જગતનો ભાર ભિથ્યા શિર વહેતો હોય તો તે હાંસીપાત્ર છે.’ (પા. ૬૬૮) પોતાનામાં આત્મજ્ઞાન પ્રગટ થયું ન હોય અને હું જ્ઞાની છું એમ ડોળ કરીને-માનીને બધાને બોધ આપતો હોય તો એ હાંસીપાત્ર છે, એને રખડી મરવાનું છે, એની પાછળ જનારનું પણ કલ્યાણ ન થાય. સીધા સરળ હોય તે તેની વાત માને, પણ ભિથ્યાભિનિવેશીને તો વધારે ભોગવવું પડે. સાંભળનારને તો કાંઈક ફાયદો થવાનો હોય તો થાય અને ન થવાનો હોય તો ન થાય, પણ ભિથ્યાજ્ઞાનીને તો અવશ્ય સંસાર સમુદ્રમાં બુડી મરવાનું થાય.

હવે પણીના સંરથાના કાર્યક્રમોની ચૂચિ

૧. મહાવીર જયંતિ	- ચૈત્ર સુદ-૧૨, બુધવાર, તા. ૪ એપ્રિલ, ૨૦૧૨
૨. પ.કુ.દેવનો દેહવિલય દિન	- ચૈત્ર વદ-૫, બુધવાર, તા. ૧૧ એપ્રિલ, ૨૦૧૨
૩. પૂર્ણિમા મહોત્સવ	- જેઠ વદ-૧૦, ગુરુવાર, તા. ૧૪ જૂન, ૨૦૧૨
૪. ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવ	- અપાઠ સુદ-૧૪થી વદ-૧, સોમ-મંગળ-બુધવાર તા. ૨,૩,૪ જુલાઈ, ૨૦૧૨
૫. પર્યુષણ મહાપર્વ	- પ્ર.ભાદ્રવા વદ-૧૧થી દ્વિતીય ભા.સુદ-૪, બુધવારથી બુધવાર, તા. ૧૨થી ૧૮ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૨
૬. આસો માસની આયંબિલની ઓળિ	- આસો સુદ-૭થી ૧૫, રવિવારથી સોમવાર, તા. ૨૧થી ૨૮ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૨
૭. આ.સિદ્ધિ અવતરણાદિન તથા પ્રભુશ્રીનો જન્મદિન	આસો વદ-૧, મંગળવાર, તા. ૩૦ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૨
૮. દિવાળી મહોત્સવ	આસો વદ-૧૨થી કારતક સુદ-૧, રવિવારથી બુધવાર તા. ૧૧થી ૧૪ નવેમ્બર, ૨૦૧૨
૯. પ.કુ.દેવનો જન્મદિન	- કારતક સુદ-૧૫, બુધવાર, તા. ૨૮ નવેમ્બર, ૨૦૧૨
૧૦. પૂર્ણિમા તથા પૂર્ણ ગુરુમાનો જન્મદિન	- શનિ - રવિવાર, તા. ૨૪ તથા ૨૫ નવેમ્બર, ૨૦૧૨
૧૧. પૂર્ણિમા પુષ્યતિથિ	- માગશાર સુદ-૧૦, શનિવાર, તા. ૨૨ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૨
૧૨. આશ્રમનો સ્થાપના દિન	- સોમવાર, તા. ૩૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૨

“સત્પુરુષોનું યોગબળ જગતનું કલ્યાણ કરો.”

BOOK-POST
PRINTED MATTER

To,

From :
SHREE RAJ-SOBHAG SATSANG MANDAL
SHREE RAJ-SOBHAG ASHRAM
 On National Highway No. 8-A,
 Sobhag para, SAYLA - 363430
 Gujarat, INDIA
 Tel : 02755-280533
 Telefax : 02755-280791

